

วารสาร

วิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๔๙ ISSN 1513-0096

พระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ผลงานของ นายทวีพร ทองคำใบ

วารสารวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๙ ISSN 1513-0096

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางพรนิภา ลิมปพยอม)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางอารีรัตน์ วัฒนสิน)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายเฉลย พูนสวน)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายชินภัทร ภูมิรัตน)

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา (นายนิวัตร นาคะเวช)

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน (นางสาวอรุณศรี อนันตรศิริชัย)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (นายปัญญา วงศ์ภูมัต)

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (นายชอบ ลีขอ)

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (นางสาววันทยา วงศ์ศิลปกรมย์)

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส (นางสุนจินดา ผ่องอักษร)

วารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษา เสนอข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับงานวิชาการ ประกาศคำสั่งและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน ไม่มีข้อผูกพันกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ประการใด

บทบรรณาธิการ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี คณะบรรณาธิการวารสารวิชาการขอเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกรไทย ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในทั่วทุกภูมิภาค แม้หนทางจะทุรกันดารเพียงใด รอยพระบาทของพระองค์ก็ปรากฏอยู่ทุกที่เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน โดยทรงยึดมั่นในพระปฐมบรมราชโองการที่พระราชทานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** อย่างแท้จริง

ในศุภวาระของปี ๒๕๕๙ นี้ วารสารวิชาการจึงนำเสนอบทความเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจำนวน ๓ เรื่อง เพื่อเป็นเสียงแซ่ซ้องพระเกียรติคุณของพระองค์แทนผู้ร่วมวิชาชีพทางการศึกษาทุกท่านในการแสดงความจงรักภักดีและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ เรื่อง **“สาระสังเขปเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”** เขียนโดยอาจารย์สายไหม จบกมลศึก เรื่อง **“ในหลวง : พระอัจฉริยภาพทางดนตรี”** เขียนโดยอาจารย์ระวีวรรณ ภาคพรต และเรื่อง **“โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”** เขียนโดยอาจารย์จินตนา ไบกาซูยี บทความที่น่าสนใจนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและพระอัจฉริยภาพของพระองค์ที่ทรงอุทิศเวลาและตรากตรำพระวรกายในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน อันมีอากสกล่าวได้ถ้วนทั่วในที่นี้

วารสารวิชาการฉบับนี้ยังคงเนื้อหาสาระที่เข้มข้นเพื่อร่วมผลักดันการปฏิรูปการเรียนการสอน ทั้งบทความเกี่ยวกับการศึกษาจากบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศและคอลัมน์ประจำที่เปี่ยมด้วยสารประโยชน์ที่ครู อาจารย์สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดี

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวพจนีย์ เจนพนัส

นางอัมพร แต้มทอง

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

กองบรรณาธิการ

นายพินิจ สุขะสันต์

นางสาวนภวรรณ ชัยบุตตา

นายไพฑูรย์ บุญภานนท์

นางประชุม หนูจ้อย

นางสาวจิระวรรณ ปักกัตตั้ง

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน

นางสาวขวัญฟ้า นิยมในธรรม

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

นางสาวอุทิน จิงวิเศษพงศ์

นางฟาฏินา วงศ์เลขา

นางสาวเงินยวง นุตตะเคียน

นางสาวสุขเกษม ปิดตานะ

นางธนาภรณ์ กอวัฒนา

นางสาวสุวิมล ไสตทิพย์

นางสาวพรทิพย์ ดินดี

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

นางสาวประนอม เพ็งพันธ์

ฝ่ายศิลป์

นายพินิจ สุขะสันต์

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

นายไพฑูรย์ บุญภานนท์

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

เรื่อง

หน้า

- ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ๒
- สารสังเขปเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สายไหม จบกสศ ๓
- ในหลวง : พระอัจฉริยภาพทางดนตรี
ระวีวรรณ ภาคพรต ๑๒
- โครงการสาธิตกรมไทยสำหรับเยาวชน
โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จินตนา ไก่ชูย ๑๘
- ความเสมอภาคทางการศึกษา :
สาเหตุใหญ่แห่งความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย
ดร. ตรุณี จำปาทอง ๓๐
- ทางเลือกใหม่ของการศึกษา : โครงการเรียนล่วงหน้า
เพชรภรณ์ รื่นรมย์ ๓๔
- ระบบการคิด กับการจัดการเรียนรู้
ภิรมยา อินทรกำแหง ๓๙
- บัวย่า ... การเรียนรู้เชิงบูรณาการ
เนตรนพิชญ์ จำปาทองยศ ๔๘
- หนังสือดีเด่นประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙
พรรณงาม แยมบุญเรือง ๕๓
- เกาะติดหลักสูตร ใบบูลย์ แจ่มพงษ์ ๖๑
- เส้นทางสู่การปฏิรูปการเรียนการสอน
วรณัน ชุนศรี ๖๕
- สอนสื่อการเรียนรู้ ฟาฏินา วงศ์เลขา ๗๐
- รอบรู้สู่การวัดและประเมินผล ธัญญา เรืองแก้ว ๗๒
- เวทีคนวิจัย รัตนา แสงบัวเพื่อน ๗๗
- ความรู้เพื่อครูและแนว ธีระวัฒน์ ชัยยุทธธรรม ๘๒
- บอกกล่าวเล่าขาน อัมพร แต้มทอง ๘๗
- เรียงร้อยถ้อยกวี ครูแต้ม ๙๕

ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ในปี ๒๕๕๙ นี้ นับเป็นปีมหามงคลยิ่ง เพราะเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ๖๐ ปี ที่พระองค์ทรงงานหนักเพื่อปกครองแผ่นดินไทย และประชาชนชาวไทยให้มีความสุข สงบร่มเย็น รัฐบาลจึงได้เตรียมจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อย่างยิ่งใหญ่ ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี บริบูรณ์

ทั้งนี้รัฐบาลได้เชิญชวนประชาชน หน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ร่วมประดับธงชาติไทย คู่กับธงพื้นผ้าสีเหลืองที่มีตราสัญลักษณ์บนพื้นผ้าและประดับตราสัญลักษณ์ตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่ของหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน ในระยะเวลาของการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อแสดงความจงรักภักดีโดยพร้อมเพรียงกัน

ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ประกอบด้วยอักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลือง นวลทองอันเป็นสีประจำพระชนมวาร ขลิบรอบตัวอักษรด้วยสีทองบนพื้นสีน้ำเงินเจือทอง อันเป็นสีประจำพระราชวงศ์ ล้อมด้วยเพชรอันเป็นเอกแห่งรัตนะ หมายถึง เหล่านักปราชญ์ ราชกรัณียาจารย์ อิกบรรดาช่างอันมีชื่อ พระยาช่างสำคัญ นางงาม เหล่าท้าวท้าวหาญ ข้าราชการบริพาร อันยอดฝีมือในการปฏิบัติราชการอย่างสุจริตยิ่ง เหล่านี้เปรียบด้วยเพชรอันชื่อว่ารัตนะ แวดล้อมประดับพระเกียรติยศแห่งพระมหากษัตริยาธิราช พระองค์นั้นอันเหนือยิ่งกว่าเพชรอันได้ชื่อว่ารัตนะทั้งปวง คือ พระมหากษัตริย์ ผู้ทรงสถิตเป็นเพชรอันยอดค่ายิ่งในดวงใจราษฎร ทรงบำบัดทุกข์ผดุงสุขเป็นที่พึ่งอันเกษมสุขร่มเย็นแก่ปวงพสกนิกรซึ่งต่างเชื้อชาติศาสนา ในพระราชอาณาจักรของพระองค์

อนึ่ง อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. นี้ ประดิษฐานบนพระที่นั่งภัทรบิฐภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ ประกอบพระอุณาโลม อันเป็นหนึ่งในเครื่องเบญจสิริราชกกุธภัณฑ์ แวดล้อมด้วยพระแสงขรรค์ชัยศรีและพระแสงหาช้างเผือกทอดสอดอยู่ในกองพระที่นั่งภัทรบิฐ เบื้องซ้ายแห่งพระมหาพิชัยมงกุฎ มีธำมรงค์และพชนีฝักมะขามทอดสอดอยู่เบื้องขวาแห่งกองพระที่นั่งภัทรบิฐอันประดิษฐานบนฐานเขียง ซึ่งทอดฉลองพระบาทประดิษฐานอยู่ เหล่านี้รวมเรียกว่าเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ประกอบด้วยสิ่งอันแสดงความเป็นกษัตริย์ทั้ง ๕ คือ พระมหาพิชัยมงกุฎ ๑ พระแสงขรรค์ชัยศรี ๑ ธำมรงค์ ๑ พัดวาลวิชนีและพระแสง ๑ ฉลองพระบาท ๑ หมายถึงปีแห่งการเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ ล่างลงมาเป็นแพรแถบสีชมพูขลิบทองเขียนอักษรสีทอง ความว่า ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๕๙ ปลายแห่งแพรแถบผูกเป็นภาพกระป๋องเป็นวาทนารายาวมือถือก้านลายขลุ่ยอันเป็นกรอบลายของตราสัญลักษณ์ฯ อยู่ด้านขวา ส่วนด้านซ้าย ปลายแพรแถบผูกเป็นภาพพระครุฑพ่าห์ เป็นครุฑหน้าขาวกายสีเสนปนทอง มือถือก้านลายกรอบแห่งตราสัญลักษณ์ฯ พื้นภาพตราสัญลักษณ์ฯ เฉลิมพระเกียรติทั้งหมดสีเขียวปนทอง อันหมายถึงสีอันเป็นเดชแห่งวันพระบรมราชสมภพและยังหมายถึงสีของความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์แห่งผืนภูมิประเทศที่ทรงปกครองทำนุบำรุงอย่างหนักยิ่งมาตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติมา ณ บัดนี้ถึงมหามงคลสมัยที่จะฉลองเฉลิมพระเกียรติในการครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อันยาวนานที่สุดยิ่งกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในพระราชพงศาวดารในสยามประเทศ

สารสังเขปเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สายไหม จบกาศิก*

พจน ศักราช ๒๕๕๙ นี้ เป็นมหามงคลสมัยที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี และพุทธศักราช ๒๕๕๐ จะเป็นมหามงคล สมัยที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พระองค์ คือพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในบรรดาประเทศ ที่มีพระราชอิบติเป็นพระประมุข ที่สื่อมวลชนต่าง ประเทศประกาศยกย่องว่า ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ พระองค์เดียวในโลกที่ทรงงานหนักที่สุดเพื่อชาติ และประชาชนของพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิง ถวัลยราชสมบัติ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๙ และเสด็จสู่ พื้นที่ในชนบทเยี่ยมเยียนประชาชน เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ ทรงพบปัญหาความทุกข์ยากอันเกิดจากความ

ขาดแคลนในบ้านเมือง ทั่วทุกภูมิภาค ทรงขจัดความ เดือดร้อนของอาณาประชาราษฎร์ให้ผ่านพ้นอย่าง จริงจังต่อเนื่อง ทรงคิดค้น ทดลอง แสวงหา สร้างสรรค์ แก้ปัญหา อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา ทุกรูปแบบเพื่อบรรลุเป้าหมาย ทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้า และประชาชนอยู่อย่างร่มเย็น จึงต่างเทิดทูนว่า พระองค์คือ **“พระมหากษัตริย์นักพัฒนาของชาติไทย”** พระราชกรณียกิจตลอดเวลาที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี นั้นเหลือที่จะคณานับได้

การเยี่ยมราษฎร เริ่มเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัย ความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วทุกแห่งหน ประราธนา จะให้อยู่เย็นเป็นสุขทั่วหน้า ได้เสด็จออกเยี่ยมเยียน

* ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เอกสาร และหนังสือ กรมศิลปากร

ประชาชนตั้งแต่ต้นรัชกาลทั้งภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ มีภาพหญิงชราอายุร่วม ๑๐๐ ปี มาคอยรับเสด็จ ตั้งแต่เข้าจรดเย็นจนดอกบัวในมือเหี่ยว เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึง ยายจบบูชา และเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินถึงทรงค้อมพระองค์รับจนพระเศียรเกือบติดกับศีรษะยายผู้นั้น เป็นภาพที่อมตะที่เห็นกันทั่วไป

ในแต่ละภาคมีพระราชนิเวศน์เป็นศูนย์กลาง ภาคเหนือคือภูพิงค์ราชนิเวศน์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ภูพานราชนิเวศน์ และภาคใต้ คือ ทักษิณราชนิเวศน์ ทุกพื้นที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงศึกษาแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศอย่างซ้ำของ ชำนิชำนาญ สามารถเสด็จฯ เข้าไปสู่ท้องที่ที่ทรงพระราชประสงค์อย่างถูกต้องรวดเร็วเป็นอัศจรรย์ ทรงรู้จักสภาพภูมิประเทศได้ลึกซึ้งยิ่งกว่าผู้ที่อยู่อาศัยตามปกติ ท้องที่หลายแห่งเป็นเขาสองทรวงันดาร

บางแห่งเป็นทุ่งดินพรุ บางแห่งยังไม่มีถนนนำไปถึง บางแห่งต้องเสด็จพระราชดำเนินทางพระบาทเป็นระยะเป็นสิบๆ กิโลเมตร พระองค์ก็ได้ทรงบุกบันไปถึง นำความหวังกำลังใจ และสุขชีวิตใหม่ให้แก่ผู้ยากไร้ ด้อยโอกาส ด้วยมีนายแพทย์ มียารักษาโรค มีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ สำหรับประกอบอาชีพ

การเยี่ยมเยียนราษฎรอย่างใกล้ชิดทำให้เข้าถึงความทุกข์ของประชาชนอย่างแท้จริง จึงได้เกิดโครงการตามพระราชดำริจำนวนมากว่า ๒,๐๐๐ โครงการตามมา การเสด็จแดนทรวงันดารเป็นพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติประดุจเข้าสู่สนามรบเพื่อขับไล่ข้าศึก คือ ความยากจนให้ผ่านพ้นไปจากแผ่นดิน

โอกาสนี้ จึงได้ลองรวบรวม “คำศัพท์” อันเป็นสาระสังเขปที่เกิดขึ้นเนื่องจากพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการพัฒนาและการช่วยเหลือประชาชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่ต้นรัชสมัย เป็นต้นมา ย่อมจะหยั่งเห็นน้ำพระราชหฤทัยอันไพศาลและแสนประเสริฐแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสุดท้ายที่พระพรณนาได้ประมาณคำสาระโดยสังเขปที่ควรทราบดังนี้

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา เริ่มเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ อยู่ในเขตพระราชฐานสวนจิตรลดา เป็นโครงการเกษตรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทดลองให้เป็นตัวอย่างก่อนนำออกสู่ประชาชน มี ๒ ลักษณะ คือ โครงการที่มีใช้ธุรกิจและกึ่งธุรกิจ

โครงการมีใช้ธุรกิจ ประกอบด้วย การเลี้ยงปลาหมอเทศ ปลานิล ป่าไม้สาธิต นาข้าวทดลอง ข้าวไร่ แก๊สชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ พันธุกรรมพืช สวนพืชสมุนไพร การปลูกหวาย ปลูกพืชปราศจากดิน สำหรับเลี้ยงยวทอง ขจัดน้ำเสีย ด้วยผักตบชวา

โครงการกึ่งธุรกิจ ประกอบด้วย โรงโคนม นมผง ศูนย์รวมนม โรงนมเม็ด โรงเนยแข็ง โรงผลิตน้ำผลไม้ โรงอบผลไม้ โรงเห็ด โรงอาหารปลา โรงกลั่นแอลกอฮอล์ เชื้อเพลิงสีเขียว โรงหล่อเทียนหลวง อาคารชัยพัฒนา

ห้วยมงคล โครงการช่วยเหลือราษฎร โครงการแรก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ อยู่ในอำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะทางห่างจาก ตัวเมืองเพียง ๒๐ กิโลเมตร แต่ขณะนั้นเป็นท้องที่ กันดารโพล่งมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตำรวจตระเวนชายแดน นำรถจักรยานยนต์ มาทำถนน เพื่อให้ราษฎรในหมู่บ้านนี้ สามารถนำผลผลิตทางการเกษตรออกไปจำหน่ายได้ และในปีรุ่งขึ้นได้สร้างอ่างเก็บน้ำเขาเต่าเริ่มอีกหลาย โครงการ ได้แก่ โครงการสหกรณ์ โครงการเลี้ยงกุ้ง ของชาวชะอำ การเพาะปลูกยางนา ๑,๒๐๐ ต้น ซึ่งได้ เพาะพันธุ์ไว้ที่โครงการสวนพระองค์ในสวนจิตรลดา นำออกมากระจายพันธุ์สำหรับปลูก ๒ ข้างทางของ ถนนเพชรเกษม

ภาพยนตร์สวนพระองค์ เป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรในภูมิภาคต่างๆ การพระราชพิธี รัฐพิธี และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงต้นรัชสมัย โปรดเกล้าฯ ให้บันทึกไว้ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๔ เมื่อ ราษฎรเดือดร้อนด้วยภัยพิบัติต่างๆ ทั้งการเจ็บป่วย การศึกษา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำออกฉาย ณ ศาลาเฉลิมกรุง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๗ เป็นต้นมา ทรงนำรายได้ไปบำรุงกิจการที่จำเป็นนั้นๆ สามารถ คลี่คลายปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้อย่างดี เช่น ก่อสร้าง อาคารในสภาอากาศไทย สถานพยาบาลในโรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์ กิจการแพทย์ที่ขาดแคลนงบประมาณ และโรงเรียน

ทุนอานันทมหิดล ทุนการศึกษาพระราชทาน ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๙๘ เพื่อทุนการศึกษาที่พระราชทาน แก่บัณฑิตสาขาแพทย์ที่ผลการเรียนดีเยี่ยม ให้มีโอกาส เดินทางไปศึกษาความรู้ขั้นสูงเพิ่มเติมในต่างประเทศ ทุนนี้ได้ขยายเป็นมูลนิธิอานันทมหิดล เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๒ ขยายสาขาวิชาการแพทยศาสตร์ เป็นสาขา

วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ อักษรศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และโบราณคดี ซึ่งได้มีผู้รับทุนถึงปัจจุบันจำนวนเกือบ ๑๐๐ คน

สถาบันราชประชาสมาลัยพระประแดง คือ สถานที่บำบัดและควบคุมผู้ป่วยโรคเรื้อน ณ อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๘ เพื่อเร่งรัดให้มีการศึกษา ค้นคว้าหาทางกำจัดให้โรคเรื้อนหมดไปจากประเทศไทย ภายในเวลา ๑๒ ปี ซึ่งขณะนั้นมีผู้ป่วยเป็นจำนวนมาก ปรากฏว่าระหว่างพุทธศักราช ๒๔๙๘-๒๕๑๓ สามารถ พิชิตโรคได้เป็นผลสำเร็จ นอกจากนั้น ทรงแยกบุตร ผู้ป่วยออกมาไว้ ทรงให้การศึกษาเล่าเรียน เติบโตขึ้น อย่างไม่มีปมด้อย

เวชพาหน เป็นรถยนต์พระราชทานที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมอบให้สภาอากาศไทยแล่นออกไปบริการประชาชนที่เจ็บป่วยริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๘

ฝนหลวง คือการทำฝนเทียม ริเริ่มโครงการเมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๘ เป็นการช่วยเพิ่มน้ำในผิวดิน และแหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่เพาะปลูกที่ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ เมื่อฝนทั้งช่วงพืชพันธุ์เสียหาย เป็นงานที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาค้นคว้าทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์โดยนำสารเคมีขึ้นโปไปรยเหนือก้อนเมฆ การค้นคว้าได้สำเร็จสมบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๕๑๒ มีสถานีฝนหลวงเป็นเครือข่ายทั่วประเทศ ครอบคลุมถึงปัจจุบัน

ปืนเกล้า คือ เครื่องสีข้าว ระบบแรงเหวี่ยง ที่ทรงสร้างขึ้นในสวนจิตรลดา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๔ เพื่อเผยแพร่ ให้เกษตรกรใช้สีข้าวในชนบท

ควายเหล็ก เป็นรถไถที่ทรงประดิษฐ์เพื่อทดแทนแรงงานกระบือ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๑

ธนาคารข้าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงช่วยเหลือเกษตรกรหลังเก็บเกี่ยวให้ได้รับผลประโยชน์จากผลผลิตอย่างยุติธรรม เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๓ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาข้าวได้ ปัจจุบันมีธนาคารข้าวทั่วประเทศกว่า ๕,๐๐๐ แห่ง

เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชทานแก่ชาวไทยภูเขา ภาคเหนือ แห่งแรกที่จังหวัดเชียงราย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๙ แล้วขยายออกไปสู่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศเหนือ โดยอยู่ในความดูแลของตำรวจตระเวนชายแดน

ร่มเกล้า เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างให้แก่เด็กในถิ่นทุรกันดารห่างไกลคมนาคม ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แห่งแรกที่บ้านหนองแคน ตำบลดงหลวง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นช่วงที่ดินแดนภาคนี้มีความคิดแตกแยกในลัทธิการเมือง โรงเรียนร่มเกล้าได้ขยายออกไปทั่วประเทศวันออกเฉียงเหนือ

โรงเรียนราชวินิต เป็นโรงเรียนพระราชทาน ในกรุงเทพมหานคร โดยพระราชทานที่ดินสวนเพาะชำ

หลังกองบัญชาการกองทัพภาคที่ ๑ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๑ ขนาดเนื้อที่ ๖ ไร่ สร้างเป็นโรงเรียนประถม คำว่า ราชวินิต เป็นชื่อพระราชทาน แปลว่า สถานอบรมสั่งสอนกุลบุตร กุลธิดา โดยพระราชฯ ซึ่งได้แพร่ขยายต่อไปที่สนามม้า และบางแก้ว

โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ อยู่ที่ตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ **โรงเรียนวัดสันติการาม** อยู่ที่อำเภอบางท้อ **โรงเรียนวัดป่าไก่อ** อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี **โรงเรียนนันทบุรีวิทยา** อำเภอเมือง จังหวัดน่าน และ **โรงเรียนวัดบ้านบึงเหล็ก** อำเภอเมืองธาตุพนม จังหวัดนครพนม ล้วนเป็นโรงเรียนระดับมัธยมที่สร้างขึ้นในพุทธศักราช ๒๕๐๙

ทุนสมาคมราชประชานุเคราะห์ กองทุนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงก่อตั้งขึ้นเมื่อเกิดวาทภัยแล้งหิมทะเลมพุก พายุครั้งใหญ่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๓ จังหวัดในภาคใต้หลายจังหวัดได้รับความเสียหายมาก พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวทรงบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนทุกวิถีทาง ทรงออกประกาศเชิญชวนทางวิทยุ อ.ส. ขอรับเสื้อผ้า อาหาร ได้มีประชาชนร่วมบริจาคทรัพย์เป็นจำนวนมาก ทรงก่อตั้งเป็นทุนช่วยเหลือ และเป็นทุนการศึกษาของเด็กกำพร้าที่สูญเสียครอบครัว กว่า ๒๐๐ คน ซึ่งความหมายของคำว่า “ราชประชานุเคราะห์” นั้น คือ พระราชาและราษฎร ร่วมช่วยกัน ทุนนี้ได้ขยายเป็นมูลนิธิดำเนินงานครอบคลุมอย่างกว้างขวางสืบถึงปัจจุบัน

แพทย์หลวงและแพทย์พระราชทาน เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีเจ้าหน้าที่ แพทย์ พยาบาล เครื่องมือ เครื่องใช้ ยารักษาโรค และเครื่องมือทันตกรรม เพื่อร่วมเสด็จในถิ่นทุรกันดารตามชนบท เมื่อทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรด้วย เป็นการสงเคราะห์แก่ผู้เจ็บป่วยที่อยู่ห่างไกลการเยียวยา ครั้งแรกเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๐๙

พระพุทธรูปราชสีห์ คือพระพุทธรูปที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างพระราชทานแก่ประชาชนจังหวัดต่างๆ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๒๓ เซนติเมตร สูง ๔๐ เซนติเมตร ประดิษฐานไว้ประจำจังหวัดทั่วราชอาณาจักร

พระพุทธรูปรัตนไตรยชัยวัฒน์จตุรทิศ เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองประจำ ๔ ทิศ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างที่จังหวัดราชบุรี ลำปาง สระบุรี และพัทลุง เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ราษฎรในเขตพื้นที่สีแดง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๙

ภูมิทาน คือ ที่ดินที่พระราชทานใน ๘ จังหวัดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่ราษฎร ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี นครปฐม นครนายก พระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เพชรบุรี สระบุรี และฉะเชิงเทรา สนับสนุนพระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๘ เพื่อการเกษตร เป็นที่ดินพระราชทาน ๕๓,๙๔๒ ไร่ จำนวน ๒๖๙ โฉนด ซึ่งสำนักงานที่ดินดำเนินการได้ เรียกที่ดินนี้ว่า ภูมิทาน และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้รับการสดุดีว่าทรงเป็น “นักปฏิรูปที่ดินคนแรกของไทย”

โครงการพระดาบส โปรดเกล้าฯ ให้จัดการสอนตามวิถีทางการเรียนสมัยเก่า เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๙ เป็นโรงเรียนฝึกสอนอบรมผู้มีศรัทธาชนขวายหาความรู้ประกอบอาชีพ แต่มีทุนทรัพย์น้อย ต้องดั้นด้นแสวงหาวิชาจากทศปาโมกข์ อย่างโบราณ เปิดสอนเครื่องยนต์ ไฟฟ้า วิทยุ โทรทัศน์

โครงการพัฒนาที่ดิน หรือการจัดสรรที่ดินทำกินตามพระราชประสงค์ เป็นโครงการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมแล้วจัดสรรให้ประชาชนอยู่อาศัยแห่งแรกที่ตำบลหุบกระพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๗ เป็นที่ดินกว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ เดิมเป็นที่รกร้างเสื่อมสภาพจากป่าสงวน หากทิ้งไว้จะกลายเป็นทะเลทรายได้ ได้พัฒนาแหล่งน้ำ บำรุงดิน วิจัยการปลูกพืช สร้างถนน ปลูกหญ้า เลี้ยงโค กระบือ ฝึกอาชีพให้ราษฎรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อให้ผืนดินเกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นโครงการ

ตัวอย่างที่สมบูรณ์ ครั้นพุทธศักราช ๒๕๑๑ ได้ขยาย ต่อที่ดอนขุนห้วยและหนองหอย ในหุบกะพงนั้น จัดสรรให้เกษตรกร ๑๒๐ ครอบครัว เข้าทำกิน โครงการนี้แผ่ขยายกว้างขวางทั่วประเทศ ในกาล ต่อมาโครงการลักษณะนี้ ทรงได้รับการถวายนามว่า เป็นนันทริการน้ำและดิน

โครงการหลวง เป็นโครงการที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มขึ้น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๒ เป็นโครงการพื้นที่บนภูเขา ประกอบด้วย โครงการพัฒนาชาวเขาหรือ “โครงการหลวงพัฒนา ภาคเหนือ” โครงการสถานีเกษตรหลวงในพระราชา นุเคราะห์ โครงการทั้ง ๓ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการ หลวงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ มีวัตถุประสงค์สนับสนุนให้ ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นและหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน จะต้อง ตั้งสถานีวิจัยพืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ปลูกพืชเมืองหนาวและ ไม้ผลเมืองหนาว ๔ สถานี อ่างขาง ปางตะ ขุนวาง ขุนกวาง ที่จังหวัดเชียงใหม่ สถานีเกษตรกรรมที่สูง

๘ แห่ง อินทนนท์ ห่งหลวง แม่แล ปางอุ๋ง แก่น้อย อ่างขาง แม่ปุนหลวง ที่บ้านแม่ลาน้อย จังหวัด เชียงใหม่ และแม่ฮ้องสอน เพื่อแก้ไขปัญหาชาวเขา กว่า ๓,๐๐๐ คน ที่แร้นแค้นกันดาร มีอาชีพทำไร่ เลื่อนลอย สร้าง “สวนสองแสน” ที่ดอยปุย จาก พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นสวนธรรมชาติงาม อากาศดี แต่สภาพดินเลว โปรดให้ทดลองปลูกพืช เมืองหนาว ดอกไม้ ผลไม้ พืชผักเมืองหนาว เพื่อนำมา ส่งเคราะห์ชาวเขา ได้รับความสนับสนุนจากสหประชาชาติ และบังเกิดผลสำเร็จอย่างดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชาธิบายว่า โครงการหลวงช่วย ๓ อย่างคือ

- ช่วยชาวเขา คือ ทำให้ชาวเขามีอาชีพ อยู่ดี กินดี
- ช่วยชาวเรา คือ เพราะชาวเขาหยุดทำไร่ เลื่อนลอย ปลูกสิ่งเสพติดและทำลายต้นน้ำ
- ช่วยชาวโลก คือ ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น ชาวโลกก็ไม่เดือดร้อน

โครงการพัฒนา มาสู่โครงการตามพระราชดำริ เริ่มเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕ เมื่อทรงศึกษาข้อมูลต่างๆ จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมประชาชนในท้องที่ ทุกกันดารทั้งหมดทุกภาค ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๐๔ แล้ว จึงทรงเริ่มโครงการเกษตรอย่างจริงจัง เพื่อการพัฒนาประเทศ มีแนวในการพัฒนา ๓ ประการ คือ

- พึ่งตนเอง เป็นการช่วยพัฒนาชาวบ้านท ให้มีศักยภาพพึ่งตนเองได้ เช่น การแก้ปัญหาเรื่องตั้ง ธนาคารข้าว ธนาคารโคกระบือ ให้มีการจัดตั้ง สหกรณ์ เช่น การเกษตร การประมง
- การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นโครงการที่ มุ่งช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของราษฎรที่กำลังเผชิญ เช่น การขัดแย้งในลัทธิการปกครองและการถูกกดขี่
- ส่งเสริมความรู้สมัยใหม่ที่เหมาะสม เช่น การนำฝนหลวงมาใช้แก้ปัญหา การสร้างเครื่องหีบ น้ำมันปาล์ม ทำแก๊สชีวภาพ ฯลฯ

ต้นแบบของโครงการนี้ได้เผยแพร่ขยายไปสู่ โครงการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีศูนย์กลางอยู่แต่ละภาค ซึ่งพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริว่า พื้นที่ของศูนย์ทุกแห่ง ก็คือย่อส่วนภูมิภาคของท้องถิ่น ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน แล้วทำการศึกษาพัฒนาด้าน เกษตรกรรมสาขาต่างๆ เมื่อดำเนินการทดลองเป็นผล สำเร็จ จึงจัดแสดงสาธิตผลการทดลองวิจัยภายใน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาในทำนองพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นการยืนยันว่างานศึกษาการพัฒนาทุกงานที่

สาธิตให้ประชาชนนั้น สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โปรดให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนา ๖ ศูนย์ กระจายอยู่ในพื้นที่ในภาคต่างๆ ทั้ง ๔ ภาค คือ

ภาคกลาง คือศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา งานหลักคือการค้นคว้า ทดลอง สาธิต เกี่ยวกับการพัฒนาที่ทำกินของราษฎร ให้มีความอุดม สมบูรณ์ โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตพืชหลายๆ ชนิด

ภาคกลางตะวันตก คือ ศูนย์พัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางพัฒนา สภาพป่าเสื่อมโทรม โดยแสวงหาวิธีการให้เกษตรกร มีส่วนในการเพาะปลูก ปรับปรุง และรักษาสภาพป่า พร้อมๆ กับมีรายได้และผลประโยชน์จากป่า

ภาคกลางตะวันออก คือศูนย์ศึกษาการ พัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นศูนย์ศึกษา ค้นคว้าเพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านประมง ชายฝั่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต เป็นการ พึ่งตนเองในระยะยาว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือศูนย์ศึกษาการ พัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เน้นการปรับปรุงบำรุงดิน

เร่งรัดพัฒนาป่าไม้ โดยอาศัยระบบชลประทาน และการปลูกพืชเศรษฐกิจ ที่มีผลต่อการเพิ่มรายได้

ภาคเหนือ คือศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีงานหลักคือศึกษาค้นคว้า รูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำ ลำธาร เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งรูปแบบการพัฒนาต่างๆ ที่ทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

ภาคใต้ คือศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีเป้าหมายในการวิจัยดินพรุ จำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ในภาคใต้ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรมให้ได้มากที่สุด

โครงการพัฒนาต้นน้ำ เป็นโครงการที่มีอยู่ในทุกภาคของประเทศ และดำเนินการตั้งแต่ต้นรัชสมัย สืบมาถึงปัจจุบัน

โครงการชลประทาน เป็นโครงการที่ต่อเนื่องกับโครงการพัฒนาต้นน้ำ ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่เพื่อการเกษตรทั่วประเทศ

โครงการสร้างทาง เป็นโครงการพัฒนาการคมนาคม ยังมีอยู่ทั่วไปทุกภูมิภาค

มูลนิธิชัยพัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงตำแหน่งนายกกิตติมศักดิ์ ก่อตั้งเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๑ มีวัตถุประสงค์

- ปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดชัยมงคลพัฒนา จังหวัดสระบุรี ทดลองโครงการทฤษฎีใหม่

กังหันน้ำชัยพัฒนา หรือเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประดิษฐ์ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๖ ทำให้คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติ มีมติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลชนะเลิศในงานคิดค้นหรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชาติ ประจำปี ๒๕๓๖ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้รับจดทะเบียนสิทธิบัตร ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศ เครื่องที่ ๙ ของโลกที่ได้รับสิทธิบัตร กำหนดวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ เป็น “วันนักประดิษฐ์”

คำสารสังเขปที่เนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังมีอีกจำนวนมากที่ไม่สามารถนำมารวมในโอกาสนี้ ที่คัดเลือกมาเป็นเพียงสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อต้นรัชกาลส่วนหนึ่ง เป็นกระจกสองให้เห็นพระอัจฉริยภาพที่ทรงริเริ่มงานในฐานะนักพัฒนานั้นก้าวไกล มีความเชื่อมโยงมาสู่งานพัฒนาสมัยใหม่ ซึ่งจะได้รวมคำที่แสดงถึงพระราชกรณียกิจมาเพิ่มเติมต่อไป.

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

เมื่อลมฝนบนฟ้ามาลือ
ต้นไม้พลิวลู่กิ่งใบ
เหมือนจะเอนรากคลอนถอนไป
แต่เหล่าไม้ยังกลับงาม
พระพรหมท่านบันดาลให้ฝนหลัง
เพื่อประทังชีวิตมิทรม
น้ำทิพย์สดเป็นสายพรายพลิวทิวงาม
ทั่วเขตคามชุ่มธารา
สดเป็นสายพรายพลิวทิวทุ่ง
แดดทอรั้งอร่ามตา
รู้เลื่อมลายพรางพรายนภา
ยามเมื่อฝนมาแต่ไกล
พระพรหมช่วยอำนวยให้ชื่นน้ำ
เพื่อจะนำดับความร้อนใจ
น้ำฝนหลังลงมาจากฟ้าแดนไกล
พืชพรรณไม้ชื่นยืนยง

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

...เพลงสายฝนนี้อายุ ๓๕ ปีแล้ว จวนจะ ๓๖ แต่เดี๋ยวนี้
ตั้งแต่วัน หรือว่าตั้งแต่คืนที่แต่งจนถึงเดี๋ยวนี้ไม่ได้สิ้นเปลืองอะไร
หาเศษกระดาษมาขีดๆ แล้วก็เขียนไป เสร็จแล้วก็ส่งไปให้ทางครูเอื้อ
แล้วครูเอื้อก็ให้เรียบเรียงเสียงและออกแสดง จำได้ว่าเป็นเดือน
พฤษภาคม แล้วคนก็ชอบ เขาบอกว่าเพลงเพราะดี ก็รู้สึกว่ามี
ความปลื้มใจ ตั้งแต่นั้นมา ๓๕ ปีแล้ว เพลงนั้นก็ยังไม่ต้องสักหรือ
ไม่ต้องขัดเกลา ไม่ต้องไปปิดฝุ่น ใครๆ ก็เอาไปเล่นได้ ถึงต่างประเทศ
เขาชอบก็เอาไปเล่น คือไม่ได้มีการสักหรือ ไม่ต้องมีการดูแลเอาใจใส่
ถ้าเป็นภาพเขียนที่เขียนมาเมื่อ ๒๐ ปี แล้วกลับไปดู สิ้นเปลือง
ต้องซ่อมต้องแซม บางทีก็ไม่เรียบร้อย สีเปลี่ยนไป เพลงสีไม่เปลี่ยน
แต่ถ้าใครอยากได้ ใครอยากฟังก็ฟังได้ ใครอยากเล่นก็เล่นได้
เล่นก็เล่นตามอัธยาศัยของตัว...

อ้างถึงใน แมนรัตน์ ศรีกรานนท์,

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเพลงพระราชนิพนธ์”

(วารสารราชบัณฑิตยสถาน, ปีที่ ๒๗ ฉบับพิเศษ ธันวาคม ๒๕๔๕,

หน้า ๑๑๙-๑๒๑)

ในหลวง: พระอัจฉริยภาพทางดนตรี

ระวีวรรณ ภาคพรต*

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี นับจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ ปวงชนชาวไทยต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและพสกนิกรชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชภารกิจที่ทรงตรากตรำพระวรกาย พระอุตสาหะพระปรีชาชาญในสรรพศาสตร์แขนงต่างๆ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาราษฎร์ให้อยู่ดี กินดี มีสุขและพึ่งตนเองได้ อันเป็นที่ประจักษ์แก่มหาชนทั้งชาวไทยและนานาชาติประเทศตลอดมา

ท่ามกลางพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องยาวนานนี้ เวลาพักผ่อนส่วนพระองค์เมื่อทรงว่างจากพระราชกรณียกิจส่วนหนึ่ง คือ ทรงมีดนตรีเป็นสื่อให้ทรงสำราญพระราชหฤทัย พระองค์ทรงเป็นนักดนตรีผู้เชี่ยวชาญเครื่องดนตรีหลากหลายชนิด เช่น แซกโซโฟน แคลริเน็ต กีตาร์ เปียโน และทรัมเป็ต ทรงเป็นนักประพันธ์เพลงที่มีความสามารถทั้งการประพันธ์ทำนอง แต่งคำร้องและเรียบเรียงเสียงประสาน ทรงเป็นครูสอนดนตรีและทรงเป็นช่างซ่อมเครื่องดนตรีอีกด้วย

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักดนตรีอาวุโสท่านหนึ่งได้กล่าวถึงบทบาทของดนตรีที่ช่วยให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสำราญพระราชหฤทัยว่า

“ในระหว่างที่พระองค์ท่านทรงดนตรี ทรงถือเป็นการพักผ่อน บางทีพอเสด็จมาถึง มีพระอาการเหนื่อย พวกเราก็รู้สึกว่าร่ายกายคตึงเครียด จะด้วยเรื่องพระราชกรณียกิจต่างๆ และทรงห่วงพสกนิกรของพระองค์ อย่างเรื่องน้ำท่วม เป็นต้น แต่ทรงดนตรีสักพักก็ทรงหายจากพระอาการดังกล่าว ดนตรีจึงช่วยได้มาก”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สนมพระราชหฤทัยและศึกษาดนตรีตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ขณะที่ประทับอยู่ที่เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานพณธูปว่า

“สมเด็จพระพี่นางฯ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอาภากรมงคลฯ ทรงเรียนเปียโน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงเรียน แต่เมื่อมีพระชนมได้ประมาณ ๑๔-๑๕ พรรษา ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทักเขา ได้ทอดพระเนตรวงดนตรีที่เขาเล่นที่โรงแรมก็โปรด มีพระราชประสงค์จะทรงแต่แต่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีไม่ทรงเห็นด้วย เพราะเหตุว่าการเป่าแตรต้องใช้กำลังมากอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ จึงทรงผ่อนผันให้เล่นแซกโซโฟนแทน”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้สมัครเรียนแซกโซโฟนกับครูดนตรี ชื่อ นายเวย์เบรชท์ (Weybrecht) ชาวอัลซาส (Alsace) ซึ่งเป็นแคว้นหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส เครื่องดนตรีองค์แรกของพระองค์ คือ แซกโซโฟน ทรงเริ่มเรียนแซกโซโฟนเมื่อพระชนมได้ ๑๕ พรรษา

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ ทรงเล่าไว้ในหนังสือ “เจ้านายเล็กๆ - ยุวกษัตริย์” เกี่ยวกับการทรงดนตรีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ ๘ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเรียนดนตรีและสำราญพระราชหฤทัยร่วมกันไว้ว่า

“สิ่งที่ทรงเล่นมาด้วยกันเป็นเวลานาน คือ ดนตรี รัชกาลที่ ๘ ทรงเริ่มด้วยเปียโน เพราะเห็นข้าพเจ้าเรียนอยู่ รัชกาลที่ ๙ ขอเล่นหีบเพลง (Accordian) เรียนไม่กี่ครั้งก็ทรงเลิก เพราะไม่เข้ากับเปียโน” แล้วรัชกาลที่ ๘ ก็ทรงเลิกเรียนเปียโนไป เมื่ออยู่ที่อาโรชา เวลาหน้าหนาวได้ทอดพระเนตรวงดนตรีวงใหญ่ที่เล่นอยู่ที่โรงแรม รู้สึกอยากเล่น ทรงหาแซกโซโฟนที่เป็นของใช้แล้ว (Second hand) มาได้ในราคา ๓๐๐ แฟรังก์ เมื่อออกให้ครั้งหนึ่งและสโมสรมหาปทุม** ออกให้ครั้งหนึ่งเมื่อครูมาสอนที่บ้าน รัชกาลที่ ๘ ทรงค้นพระอนุชาเข้าไปในห้องเรียน รัชกาลที่ ๙ จึงเป็นผู้เริ่ม เมื่อเรียนไปได้ ๒-๓ ครั้ง รัชกาลที่ ๘ ทรงซื้อแคลริเน็ต (Clarinet) ส่วนพระองค์ วันเรียนครูสอนองค์ละ ๓๐ นาที แล้วครูก็เอาแซกโซโฟน (Saxophone) ของเขาออกมาเล่นด้วยกัน ทั้งสามเป็น Trio ยังเล่นอยู่เช่นนี้ ๖ เดือน แล้วพระอนุชาก็เข้าไปอยู่ที่โรงเรียนประจำ แต่ก็ยังเรียนอยู่โดยซื่อจรรยาจนมาที่ร้านที่ครูสอนอยู่ ระหว่างปีที่สองนี้ได้ทรงซื้อแคลริเน็ตในราคา ๒๐๐ แฟรังก์ และต่อมารัชกาลที่ ๘ ก็ทรงซื้อแซกโซโฟนเก่าๆ แล้วเพื่อนรัชกาลที่ ๘ ได้มาสอนเปียโนให้ เครื่องดนตรีที่เคยทำเล่น เช่น กลองที่ทำด้วยไม้และกระดาดแซ็ง เบส (bass) ที่ทำด้วยลังไม้ และเชือกธรรมชาติ”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาและฝึกฝนดนตรีตามแบบฉบับการศึกษาดนตรีอย่างแท้จริง เป็นเวลานานกว่า ๒ ปี โดยฝึกตามโน้ตและบรรเลงดนตรีแบบคลาสสิกเป็นพื้นฐาน จากนั้นจึงเริ่มทรงดนตรีแบบแจ๊สที่สนพระราชหฤทัย พระองค์ทรงฝึกฝนการทรงดนตรีแจ๊สด้วยพระองค์เอง โดยทรงเครื่องเป่าสอดแทรกกับเสียงเพลงจากแผ่นเสียง

** เป็นสโมสรที่ตั้งขึ้น โดยสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ อ้างถึงใน “สถิตินดวงใจนิรันดร์” หน้า ๒๔-๒๕

ของนักดนตรีแจ๊สที่ต้องพระราชหฤทัยจึงทรงมีพระปรีชาสามารถในการเป่าแซ็กโซโฟนได้อย่างดีเยี่ยม นอกจากนี้ยังได้เคยทรงแซ็กโซโฟนและแคลริเน็ตกับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงของโลก เช่น เบนนี กูดแมน (Benny Goodman) สแตน เก็ตซ์ (Stan Getz) เป็นต้น

พระมหากษัตริย์องค์ที่ทรงมีต่อวงการดนตรีมีทั้งในด้านการสร้างสรรค์ความเป็นปึกแผ่นให้แก่ผู้ประกอบอาชีพทางดนตรี การตั้งสถานวิทยุ วงดนตรี ตลอดจนทรงพระราชนิพนธ์เพลงพระราชทานแก่กลุ่มบุคคลและสถาบันต่างๆ

ทางด้านการทรงดนตรีนั้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่และข้าละอองธุลีพระบาทมาร่วมเล่นดนตรีทุกเย็นวันศุกร์ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ซึ่งต่อมาได้รวมตัวกันเป็นวงดนตรี ได้ทรงพระราชทานนามว่า “วงลายคราม”

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๕ กรมประชาสัมพันธ์ได้น้อมเกล้าฯ ถวายเครื่องส่งวิทยุแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสถานวิทยุกระจายเสียงอัมพรสถาน (อ.ส.) ขึ้นในพระราชวังดุสิต วงลายครามและวงดนตรีอื่นๆ เช่น วงดนตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วงดนตรีของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้มีโอกาสบรรเลงกระจายเสียงด้วย ซึ่งภายหลังมีนักดนตรี และนักร้องสมัครเล่นมาร่วมด้วย จึงได้รวมตัวกันเป็นวงดนตรีใหม่ ชื่อว่าวง “อ.ส. วันศุกร์” บรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ ซึ่งสถานวิทยุ อ.ส. ได้ย้ายมาอยู่ในบริเวณสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ในครั้งนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงร่วมบรรเลงด้วย นอกจากนี้ยังทรงดนตรีร่วมกับวงดนตรีของนิสิตนักศึกษา ตามที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้กราบบังคมทูล จึงเกิดเป็นประเพณี “วันทรงดนตรี” สืบเนื่องมาเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี สร้างความประทับใจ

แก่บรรดานิสิตนักศึกษาทั้งปวงเป็นอย่างยิ่ง

ในช่วงต้น พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้มีพระราชดำริให้ราชองครักษ์และนักอาสาพัฒนาตามโครงการพระราชดำริ ซึ่งโดยเสด็จฯ ในการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ เป็นประจำ เล่นดนตรีด้วยกัน โดยทรงฝึกสอนให้ด้วยพระองค์เอง ทำให้เกิดวง “สหายพัฒนา” ขึ้น ซึ่งมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นสมาชิกพระองค์แรก

ทางด้านการประพันธ์เพลงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เพลงตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ เมื่อครั้งทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระอนุชาธิราช ได้พระราชนิพนธ์ “แสงเทียน” ขึ้นเป็นเพลงแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ แล้วพระราชทานให้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ประพันธ์คำร้อง แต่เนื่องจากมีพระราชประสงค์ที่จะแก้ไข จึงยังไม่โปรดเกล้าฯ ให้นำออกบรรเลง เพลงลำดับที่สองและสาม คือ ยามเย็นและสายฝน จึงได้ออกบรรเลงก่อนและเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมทันที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสว่า “เพลง ‘ยามเย็น’ นี้เป็นที่รู้จักแต่ไม่โด่งดังเหมือน ‘สายฝน’ ”

พระราชอัจฉริยภาพทางด้านการประพันธ์เพลงนั้น นักดนตรีที่เชี่ยวชาญหลายๆ ท่านต่างเห็นตรงกันว่า มีพระราชอัจฉริยภาพสูงยิ่ง เพราะทรงพระราชนิพนธ์ได้จับพลงเมื่อมีแรงบันดาลใจพระราชหฤทัย เช่น ในวันพระราชทานเลี้ยงต้อนรับเจ้าหญิง Alexandra แห่ง Kent สหราชอาณาจักร ซึ่งเสด็จมาเยือนราชอาณาจักรไทยเป็นการส่วนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์ทำนองเพลง “Alexandra” ก่อนที่เจ้าหญิงจะเสด็จมาถึงเพียงครึ่งหนึ่ง แล้วพระราชทานให้ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช แต่งคำร้องทันที เมื่อเสวยเสร็จก็ทรงบรรเลงเพลง “Alexandra” โดยมีนายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์ เป็นผู้ขับร้อง ทำนองเพลง Alexandra นี้ ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดเพลงปลุกใจ

ให้รักชาติบ้านเมือง ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทาน เพลงนี้แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค ประพันธ์คำร้องภาษาไทย เป็นเพลง “แผ่นดินของเรา”

บทเพลงพระราชนิพนธ์ทั้งหมดจนถึงปัจจุบัน มีถึง ๔๗ บทเพลง ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้อื่นใส่คำร้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจนถึง ปัจจุบัน รวมเป็นจำนวน ๗๘ บทเพลง

พระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีของพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนอกจากจะสร้างความประทับใจ ให้กับพลกนิกรชาวไทยและสถาบันภายในประเทศได้น อ้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “อัครศิลปิน” แล้ว ใน พ.ศ. ๒๕๒๙ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปกรรมดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อ สดุดีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นเลิศใน ศิลปะหลายสาขา ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาศิลปศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาดนตรี ในฐานะที่ทรงเป็น “เอกทศกะในทางดนตรี” นอกจากนี้ชาวต่างประเทศ และสถาบันที่มีชื่อเสียงทางด้านดนตรี ยังได้ถวาย พระเกียรติอย่างสูงในพระปรีชาสามารถทางด้าน ดนตรีของพระองค์ท่าน

ใน พ.ศ. ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา และได้เสด็จฯ เสดวยพระกระยาหารค่ำ ณ วอชิงตันเพลส ทางฝ่าย เจ้าภาพได้กราบบังคมทูลให้ทรงร่วมบรรเลงดนตรีกับ วงดนตรีที่จัดมาถวาย หลังจากทรงได้รับการคะยั้น

คะยอทั้งจากเจ้าภาพ นักดนตรีและผู้ร่วมงานที่พร้อม กันปรบมือไม่หยุด จึงทรงรับเชิญไปทรงดนตรีพระ- ราชทาน ๒ เพลง และเมื่อเสด็จไปยังนครนิวยอร์ก ก็ได้เสด็จไปทรงดนตรีเป็นการส่วนพระองค์กับนักดนตรี ที่มีชื่อเสียงของโลก นอกจากนี้ยังได้พระราชทาน เพลงพระราชนิพนธ์ “When” ให้ Jack Teagarden นักเป่าท롬โบนนำไปบันทึกแผ่นด้วย

ใน พ.ศ. ๒๕๐๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐออสเตรีย ใน ครั้งนั้นวงดุริยางค์ได้อัญเชิญเพลงพระราชนิพนธ์ ออกบรรเลง ณ คอนเสิร์ตฮอลล์กรุงเวียนนา ซึ่งได้รับ ความชื่นชมอย่างมาก หลังจากนั้นสถาบันการดนตรี และศิลปะการแสดงแห่งกรุงเวียนนา ได้ทูลเกล้าฯ ถวายประกาศนียบัตรเกียรติคุณชั้นสูงแด่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยให้ทรงดำรงตำแหน่งสมาชิก กิตติมศักดิ์หมายเลขที่ ๒๓ และได้จารึกพระปรมาภิไธย ลงในแผ่นหินหลักของสถาบัน นับเป็นชาวเอเชีย พระองค์แรกที่ทรงเป็นสมาชิกของสถาบันแห่งนี้

นับว่าพระราชมอัจฉริยภาพทางด้านดนตรีของ พระองค์ได้รับการยอมรับและชื่นชมจากนานา อารยประเทศอย่างสมพระเกียรติ นอกเหนือจากพระ ราชอัจฉริยภาพในด้านการปกครองและพัฒนาประเทศ เราชาวไทยล้วนภาคภูมิใจในพระปรีชาสามารถและ พระราชปฏิภาณอันล้ำเลิศของพระองค์ท่าน ขอจง ทรงพระเจริญ เป็นมิ่งขวัญปวงชนชาวไทยยิ่งยอนาน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการโครงการ “ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์”. ธ สถิตในดวงใจนิรันดร์. กรุงเทพฯ : โรงเรียนจิตรลดา, ๒๕๓๙.

แมนรัตน์ ศรีกรานนท์. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับเพลงพระราชนิพนธ์”. วารสารราชบัณฑิตยสถาน, ๒๗ (ฉบับเฉลิมพระเกียรติ) ๑๑๙-๑๒๑.

วิรุณ ตั้งเจริญ. “พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านศิลปกรรม”. วารสารราชบัณฑิตยสถาน, ๒๗ (ฉบับเฉลิมพระเกียรติ) ๑๕๙-๑๗๕.

ลำดับเพลงพระราชนิพนธ์

ที่	ชื่อเพลงพระราชนิพนธ์	ผู้ประพันธ์คำร้อง	พ.ศ. ที่นำ ออกแสดง
๑.	แสงเทียน CANDLELIGHT BLUES	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ รองศาสตราจารย์ สดใส พันธุมโกมล	๒๔๘๕ ๒๔๙๖
๒.	ยามเย็น LOVE AT SUNDOWN	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา	๒๔๘๙ ๒๔๘๙
๓.	สายฝน FALLING RAIN	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา	๒๔๘๙ ๒๔๘๙
๔.	ใกล้รุ่ง NEAR DAWN	ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา	๒๔๘๙ ๒๔๘๙
๕.	H.M BLUES ชะตาชีวิต	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ศาสตราจารย์ประเสริฐ ณ นคร	๒๔๘๙ ๒๔๘๙
๖.	NEVER MIND THE HUNGRY MEN'S BLUES ดวงใจกับความรัก	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๘๙ ๒๔๘๙
๗.	อาทิตย์อัสดง BLUE DAY	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๑ ๒๔๙๑
๘.	ทิวาพาคู่ฝัน DREAM OF LOVE DREAM OF YOU	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๑ ๒๔๙๑
๙.	มหาจุฬาลงกรณ์	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา	๒๔๙๒
๑๐.	คำหวาน SWEET WORDS	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๓ ๒๔๙๓
๑๑.	แก้วตาขวัญใจ LOVELIGHT IN MY HEART	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๓ ๒๔๙๓
๑๒.	เมื่อโสมส่อง I NEVER DREAM	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๔ ๒๔๙๔
๑๓.	ยิ้มสู้ SMILES	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๕ ๒๔๙๕
๑๔.	พรปีใหม่	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๕
๑๕.	รักคืนเรือน LOVE OVER AGAIN	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๕ ๒๔๙๕
๑๖.	ธงชัยเฉลิมพล	-	๒๔๙๕
๑๗.	ยามค่ำ TWILIGHT	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๖ ๒๔๙๖
๑๘.	มาร์ชราชวัลลภ	พันตรีศรีโพธิ์ ทศนุต	๒๔๙๖
๑๙.	ลมหนาว LOVE IN SPRING	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ณ อยุธยา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๗ ๒๔๙๗
๒๐.	ศุกร์สัญลักษณ์ FRIDAY NIGHT RAG	ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช	๒๔๙๗ ๒๔๙๗
๒๑.	OH I SAY	ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช	๒๔๙๘
๒๒.	CAN'T YOU EVER SEE	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๘
๒๓.	LAY KRAM GOES DIXIE	-	๒๔๙๘

ที่	ชื่อเพลงพระราชนิพนธ์	ผู้ประพันธ์คำร้อง	พ.ศ. ที่นำ ออกแสดง
๒๔.	คำแล้ว LULLABY	ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๔๙๘ ๒๔๙๘
๒๕.	สายลม I THINK OF YOU	ศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงนพคุณ ทองใหญ่ ณ อยุธยา พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๕๐๐ ๒๕๐๐
๒๖.	ไกลกังวล WHEN เกิดเป็นไทยตายเพื่อไทย	นายวิชัย ไกสีละกัญ นายราอูล มังกลาพิส	๒๕๐๐ ๒๕๐๖
๒๗.	แสงเดือน MAGIC BEAMS	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๕๑๔ ๒๕๐๑
๒๘.	SOMEWHERE SOMEHOW ฝัน เพลินภูพงค์	พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ นายศรีสวัสดิ์ พิจิตรวรการ	๒๕๐๑ ๒๕๐๒
๒๙.	มาร์ชราชนาวิกโยธิน	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค พลเรือโทจตุรงค์ พันธคงชื่น พลเรือโทสุมิตร ชื่นมนุชย์	๒๕๐๒ ๒๕๐๒
๓๐.	NATURE WALTZ	-	๒๕๐๒
๓๑.	THE HUNTER	-	๒๕๐๒
๓๒.	KINARI WALTZ	-	๒๕๐๒
๓๓.	ภิรมย์รัก A LOVE STORY	พลเรือตรีปรีชา ดิษยนันทน์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ	๒๕๐๒ ๒๕๐๒
๓๔.	ALEXANDRA แผ่นดินของเรา	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค	๒๕๐๒ ๒๕๑๖
๓๕.	พระมหามงคล	-	๒๕๐๒
๓๖.	bungthong	นายจ่านทรราชกิจ (จรัล บุญยรัตพันธุ์)	๒๕๐๖
๓๗.	STILL ON MY MIND ในดวงใจนิรันดร์	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร	๒๕๐๘ ๒๕๐๘
๓๘.	OLD FASHIONED MELODY เพลงเตือนใจ	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค	๒๕๐๘ ๒๕๑๐
๓๙.	NO MOON ไร้จันทร์ ไร้เดือน	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ นายอาจันต์ ปัญจพรรค์ ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค	๒๕๐๘ ๒๕๐๘ ๒๕๑๒
๔๐.	DREAM ISLAND เกาะในฝัน	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค	๒๕๐๘ ๒๕๐๘
๔๑.	ECHO แว่ว	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชฯ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร	๒๕๐๙ ๒๕๐๙
๔๒.	เกษตรศาสตร์	ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร	๒๕๐๙
๔๓.	ความฝันอันสูงสุด	ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค	๒๕๑๔
๔๔.	เราสู้	นายสมภพ จันทระประภา	๒๕๑๖
๔๕.	เรา-เหล่าราบ ๒๑	พ.ต.ท.วัลลภ จันทรแสงศรี	๒๕๑๙
๔๖.	รัก	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	๒๕๓๗
๔๗.	เมนูไข่	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	๒๕๓๘

โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จินตนา ไบกาชย์*

สายพระเนตรการณ์ไกลในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเตรียมเด็กไทยเข้าสู่ “สังคมแห่งการเรียนรู้”

ในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง ชานเมืองกรุงเทพมหานคร อาจารย์สาวสวยผู้หนึ่ง เดินหน้ามูยเข้ามาในห้องสมุด ผ่านเคาน์เตอร์ที่มีอาจารย์บรรณารักษ์สาวใส่แว่นตานิ้งอยู่แต่ลำพัง จังหวะเดียวกับที่เงยหน้าจากกองหนังสือที่ทำงานอยู่ สบสายตาเข้าพอดีกับอาจารย์หญิงสาวสวยผู้นั้น อาจารย์บรรณารักษ์เปิดรอยยิ้มให้ฉับพลันตามธรรมชาติของเธอ

“สวัสดีค่ะ อาจารย์รดา ทำทางไม่สบาย ดูเคร่งเครียดเชียว มีอะไรให้ช่วยไหมคะ”

“สวัสดีค่ะ อาจารย์วดี ดีทีเดียว กำลังอยากได้ใครมาช่วยอยู่พอดี ขอความกรุณาอาจารย์วดี ช่วยหน่อยนะคะ อยากค้นหนังสือค่ะ”

“เอาสิคะ หนังสืออะไรหรือคะ”

อาจารย์รดา เล่าให้เพื่อนร่วมงาน ผู้มีอัธยาศัยอันดีงามสมกับหน้าที่ว่า เธอกำหนดโครงการ ให้นักเรียนทำเกี่ยวกับต้นไม้ - ดอกไม้ในเมืองไทย ในลักษณะบูรณาการรวมหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน แบ่งกลุ่มกันเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งพิจารณาขั้นตอนการทำงานแล้วด้วย ขณะนี้นักเรียนต้องลงมือศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ และแหล่งความรู้อื่นๆ แล้วอีกสักวันสองวันนี้ นักเรียนต้องเข้ามาค้นหาหนังสือใน

ห้องสมุดนี้แน่นอน จึงอยากขอให้อาจารย์บรรณารักษ์ ช่วยจัดหนังสือเหล่านี้เตรียมไว้ด้วย นักเรียนจะได้ไม่ต้องค้นหนังสือกระจุยกระจายเปิดเปิง

“อ้อ! อย่างนี้หรือคะ ไม่ยากค่ะ เดียวจัดการให้ แต่ว่าอาจารย์รดา มีเวลาสักหน่อยมั๊ยคะ พี่เองกำลังยุ่งนิดหน่อย แต่พอมีเวลาค่ะ พี่จะไปค้นหาหนังสือในชั้นตรงโน้นให้หะคะ อาจารย์ช่วยค้นหา...ตรงชั้นหนังสืออ้างอิงนั่นคะ นั่น...ใช่แล้วค่ะ มีหลายเล่มเหมือนกัน โดยเฉพาะหนังสือปกแข็งสีน้ำเงินเล่มใหญ่ๆ เป็นชุดนะค่ะ นั่นแหละ! มีเรื่องต้นไม้อยู่หลายเล่มทีเดียว”

“เอ! นี่หนังสือ **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** นี่คะ ตายล่ะ! มีตั้ง ๓๐ เล่ม จะรู้ได้อย่างไรคะ เล่มไหนมีเรื่องต้นไม้-ดอกไม้ อยู่ด้วยนี่แหล่ม... ยิ่งเร่งอยู่ด้วย เดียวช่วยมองหา มีสอนด้วยค่ะ”

“ไม่ยากค่ะ นี่ไง เอาแผ่นพับโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ แผ่นนี้ไปดูซิคะ ในนั้นมีรายชื่อเรื่องในแต่ละเล่ม ครบทั้ง ๒๙ เรื่อง มาให้เราพร้อมสรรพ อาจารย์รดา ลองพิจารณาตั้งแต่เล่ม ๑ ซิคะ มีเรื่องที่เรากำลังต้องการอยู่ในเล่มไหนบ้าง แล้วดึงออกมาตรวจสอบ แค่นี้เอง... อาจารย์ก็จะได้สิ่งที่ให้นักเรียนค้นคว้าแล้วค่ะ

* อดีตผู้อำนวยการสถาบันการแปลหนังสือ กรมวิชาการ

“จริงด้วยซิคะ นี่ไง... เล่ม ๓ ก็ใช้ได้... เล่ม ๕ ด้วย... เล่ม ๗ อีก... เล่ม ๙ เล่ม ๑๒ นี่น่าจะมีด้วยนะคะ อ้อ!... เล่ม ๑๔, ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๖, ๒๗, ๒๘ และเล่ม ๒๙ ได้หลายเล่มเชียวนะ”

“ดีจริง เอาอย่างนั้นนะคะ พี่จะซีร็อกซ์แผ่นพับนี้ไว้ ๓-๔ ฉบับ ไว้ให้เด็กๆ ค่ะ เด็กๆ จะได้หาหนังสือได้ง่ายหน่อย จะประหยัดเวลาขึ้นอีก”

“ขอบคุณอาจารย์ดีมากนะคะ ที่ช่วยแนะนำ สารานุกรมของในหลวงชุดนี้ มีประโยชน์จริงๆ เหมาะสำหรับนักเรียน

ได้ใช้ค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมจากที่เราสอนในห้องเรียนไปใช้ได้ทั้งเด็กประถม เด็กมัธยมต้น และเด็กมัธยมปลาย ใช้ได้หมดทุกระดับ ไม่เหมือนสารานุกรมเล่มไหนเลยนะคะ”

“จริงค่ะ เป็นสารานุกรมที่แปลกมาก เรื่องเดียวกันเขียนเนื้อหาเป็น ๓ ระดับ ระดับเด็กประถม เด็กมัธยมต้น และระดับมัธยมปลาย รวมทั้งผู้ใหญ่ประชาชนทั่วไปสามารถใช้อ่านค้นคว้าหาความรู้เพิ่มได้ พระองค์ท่านทรงมีสายพระเนตรเห็นการณ์ไกลดีจริงเลยนะอาจารย์รดา โครงการฯ ชุดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชปรารภและพระราชดำริ ให้จัดทำตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๑ เนอะ! นี่ปี ๒๕๔๙! ก็ปีมาแล้ว! ๓๘ ปี ค่ะ”

“โอ้โฮ! เกือบ ๔๐ ปีเลยนะคะ อาจารย์วดี หนูอยากรู้เรื่องราวความเป็นมาของพระราชปรารภ และพระราชดำรินี้ ในเรื่องการจัดทำโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ นี่จังเลย หนูจะอ่านได้จากไหนคะ”

“เดี๋ยวจะลองค้นหาให้หาคะ ขอพี่ไปค้นหนังสือตรงชั้นโน้น ให้เสร็จก่อนนะคะ จะได้ยกมารวมไว้กับกองนี้ สำหรับให้นักเรียนของอาจารย์ค้นคว้า ไปก่อนนะคะ”

หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจ ตามที่รับปากกับอาจารย์รดาแล้ว อาจารย์วดีก็กลับไปยังบริเวณตู้ลิ้นชักเหล็ก ที่ใส่เอกสาร จุลสาร แผ่นพับ ซึ่งเก็บรวบรวมสรรพความรู้เกร็ดเล็กๆ น้อยๆ สำหรับให้นักเรียนค้นคว้า เธอก็มองหน้าตามาค้นอยู่สักครู่หนึ่ง พลันดึงเอกสาร ๒-๓ แผ่นออกมา ยิ้มด้วยความพึงพอใจ เพราะนั่นคือ...

ประวัติโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชปรารภกับพลโท พระยาศรีวิธานนิเทศว่า “...การเรียนรู้ในเรื่องราว และวิชาการสาขาต่างๆ โดยกว้างขวาง เป็นเหตุให้เกิดความรู้ ความคิด และความฉลาด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดสำหรับชีวิต ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างประโยชน์สุข สร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ตนเอง ทั้งแก่สังคมและบ้านเมืองอันเป็นที่พึ่งอาศัยได้ ทุกคนจึงควรมีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ได้ตามความประสงค์ และกำลังความสามารถโดยทั่วกัน...”

ทรงพระราชดำริว่า หนังสือประเภทสารานุกรมนั้น บรรจุสรรพวิชาการอันเป็นสาระไว้ครบทุกแขนง... เมื่อมีความต้องการ หรือพอใจจะเรียนรู้เรื่องใด ก็สามารถค้นหาอ่านทราบโดยสะดวก นับว่าเป็นหนังสือที่มีประโยชน์เกื้อกูลการศึกษา เพิ่มพูนปัญญาด้วยตนเองของประชาชนอย่างสำคัญ โดยเฉพาะในยามที่มีปัญหาการขาดแคลนครู และสถานที่เล่าเรียนเช่นขณะนี้ หนังสือสารานุกรมจะช่วยคลี่คลายให้บรรเทาเบาบางลงได้อย่างดี จึงมีพระราชดำริให้

พลโท พระยาคลังวิธานนิเทศ จัดตั้ง โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ขึ้น เพื่อดำเนินการ สร้างหนังสือสารานุกรมไทยฉบับใหม่ชุดหนึ่งที่มีความ มุ่งหมายจะนำวิชาการแขนงต่างๆ ที่ควรศึกษาครอบคลุม ๗ สาขาวิชา คือ มนุษยศาสตร์ฯ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์ฯ วิทยาศาสตร์ฯ ศึกษา ศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ออกเผยแพร่แก่ เยาวชนไทยให้แพร่หลายทั่วถึง เพื่อเยาวชนจักได้ หาความรู้ช่วยตนเองได้จากการอ่านหนังสือ

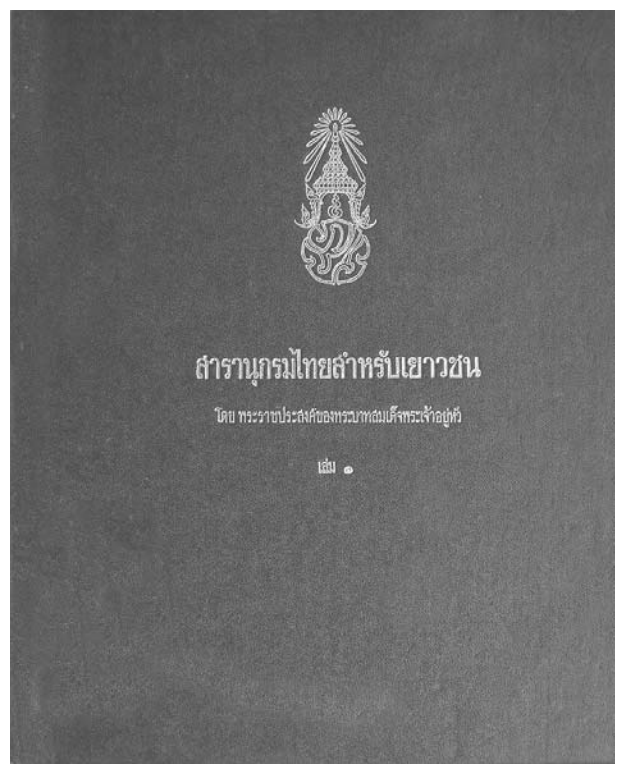
พลโท พระยาคลังวิธานนิเทศ

ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ พลโท พระยาคลังวิธานนิเทศ ได้นำคณะกรรมการดำเนินงานเข้าเฝ้าฯ เป็นครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อรับพระราชทาน พระบรมราโชบายเกี่ยวกับการจัดทำ

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๒ คณะกรรมการดำเนินงานได้เข้าเฝ้าฯ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อถวายตัวอย่าง บทความสารานุกรมไทยฯ ให้ทรงพระบรมราชวินิจฉัย โดยได้ทรงกำหนดหลักการในการจัดทำไว้ ๒ ประการ ได้แก่ การจัดเรียงเรื่องราวต่างๆ จะไม่ใช้วิธีเรียงตาม

ลำดับอักษร แต่จัดไว้เป็นหมวดหมู่ตามหมวดวิชา และ บทความแต่ละเรื่องต้องทำเป็น ๓ ระดับ เพื่อให้เด็ก รุ่นเล็ก เด็กรุ่นกลาง และเด็กรุ่นโต รวมถึงผู้ใหญ่ สามารถอ่านและใช้ประโยชน์จากสารานุกรมไทยฯ เล่มเดียวกันได้พร้อมๆ กันไป

การจัดทำสารานุกรมไทยฯ เล่มที่ ๑ เป็นเรื่อง ยุ่งยากและลำบากพอสมควร แต่ด้วยพระบารมีของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้ได้รับความร่วมมือ อย่างดียิ่งจากวิทยากรผู้ทรงความรู้หลายสาขาวิชา ช่วยเขียนบทความเรื่องราวที่จะจัดทำ ส่วนเรื่องทุน ในการจัดทำหนังสือ นั้น สโมสรโลออนส์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความร่วมมือ โดยจัดหาทุนมูลเกล้ายา ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้ปฏิบัติเช่นนี้ อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ภายหลังจากนั้นอีก ๔ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๑๖ หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราช ประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม ๑ จึง ได้จัดพิมพ์เสร็จ มีจำนวนพิมพ์ ๑๐,๐๐๐ เล่ม พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานหนังสือ

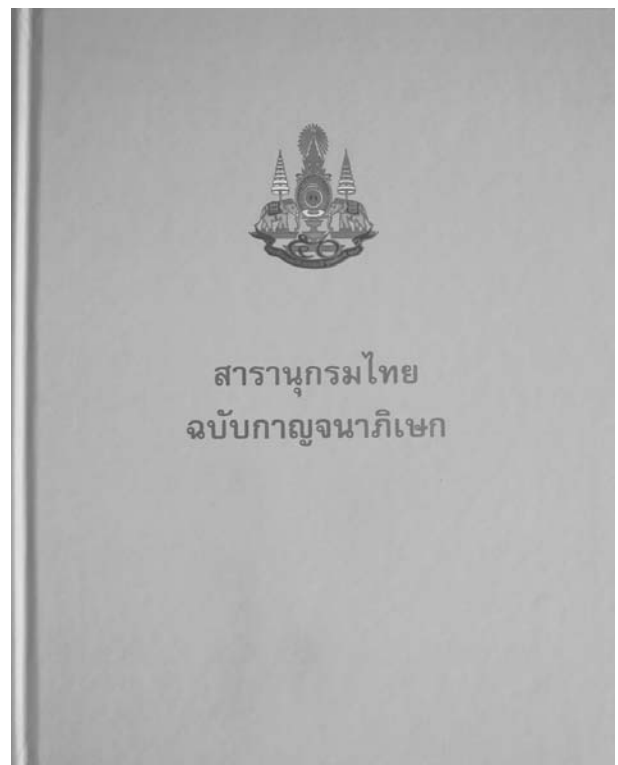
จำนวนครึ่งหนึ่งให้แก่โรงเรียน และห้องสมุดต่างๆ ทั่วราชอาณาจักร ส่วนจำนวนที่เหลือ โปรดเกล้าฯ ให้ จำหน่ายแก่ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป นับตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา โครงการฯ ได้จัดพิมพ์สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชนฯ ออกมาอย่างต่อเนื่องโดยกำหนด เนื้อหาไว้ ๗ สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และคณิตศาสตร์

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๕๒๖ โครงการฯ สามารถ ผลิตหนังสือสารานุกรมไทยฯ ออกเผยแพร่ได้ถึงเล่มที่ ๘ ในงานครบรอบ ๑๕ ปีของโครงการฯ ซึ่งจัดขึ้นในปี นั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำรัส ชมเชยการดำเนินงานของโครงการฯ ว่า ได้ปฏิบัติงาน อันเป็นประโยชน์ ทำให้เกิดผลดีเป็นที่น่าพึงพอใจ และมีพระราชดำรัสถึงวิทยากรผู้ให้ความร่วมมือใน การเขียนบทความว่า “...ท่านผู้ที่เป็นนักวิชาการนี้ ก็น่าชมมาก เพราะว่าได้อุทิศทุ่มเทเวลาของตัวเอง และ อาจจะ... กำลังกายของตัวเอง นอกจากกำลังความคิด แม้จะกำลังทรัพย์ก็ทุ่มเทเหมือนกัน ตามธรรมดา ผู้ที่ทำอะไร ก็หวังประโยชน์ หวังตอบแทน ท่านผู้ที่เป็น นักวิชาการในโครงการนี้ ไม่มีสักคนที่หวังตอบแทน อันนี้ทำให้คนที่ไม่รู้จักพวกเรา จงนึกว่าใครล่ะที่จะ ทำงานฟรีๆ...ไม่มีใคร แต่ก็ปรากฏมาแล้วว่าทำงาน ด้วยความเข้มแข็ง ตั้งใจเพื่อที่จะให้ความคิดของ โครงการสารานุกรมได้บรรลุผล...”*

และในปีเดียวกันนี้เอง ได้โปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งองค์ที่ปรึกษาของโครงการ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ตั้งแต่นั้นมา

ใน พ.ศ. ๒๕๓๒ อันเป็นปีที่ ๒๐ ของการ ดำเนินงานของโครงการฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวฯ ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี เป็น

ประธานบริหารงานโครงการสารานุกรมไทยสำหรับ เยาวชนฯ สืบแทน พลโท พระยาศรีวิธานินเทศ ซึ่ง ถึงแก่อนิจกรรม การดำเนินงานของโครงการฯ ภายใต้ การบริหารของ พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ดำเนินการไปได้ด้วยดีราบรื่นตามแนวเดิมที่วางไว้ ได้รับความร่วมมือจากวิทยากรและผู้ทรงความรู้เป็น อย่างดี และเป็นที่น่าพึงพอใจ มีการเร่งรัดการจัดพิมพ์ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ให้ออกมาเผยแพร่ ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สารานุกรมไทยฯ ทุกเล่มที่พิมพ์ออก มาใหม่ ได้นำจำนวนหนึ่งขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ แก่โรงเรียนและห้องสมุดทั่วไป เหมือนดังที่เคยปฏิบัติ มาแต่เดิม นอกจากนี้ สโมสรไลออนส์แห่งประเทศไทย ยังคงให้ความร่วมมือในการจัดส่งหนังสือฉบับ พระราชทาน จำนวน ๖,๐๐๐ ฉบับ ให้แก่โรงเรียน ต่างๆ ทุกปี รวมทั้งบริจาคเงิน และช่วยเหลือหาสมาชิก ซื้อหนังสือสารานุกรมไทยฯ อย่างต่อเนื่อง

* พระราชดำรัสพระราชทานในงานวันโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ขออัญเชิญมาจัดพิมพ์อยู่ในหน้าถัดไป

ใน พ.ศ. ๒๕๔๒ โครงการฯ ได้ดำเนินงาน มาครบ ๓๐ ปี จัดพิมพ์หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ได้ถึง ๒๔ เล่ม และได้จัดพิมพ์ สารานุกรมไทยฉบับกาญจนาภิเษก ขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ซึ่งยาวนานกว่า พระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ทุกพระองค์

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๕ โครงการฯ ได้ปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ

และสาขาวิชา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบัน รวมทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบของหนังสือ เช่น สีของปก ขนาดของตัวอักษร ฯลฯ โดยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ สารานุกรมไทยฯ เล่ม ๒๖ เป็นต้นไป

ขณะนี้สารานุกรมไทยฯ เล่ม ๓๐ (ได้เสร็จสมบูรณ์ออกจำหน่ายแล้วเมื่อ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘) และกำลังดำเนินการในเล่ม ๓๑ และเล่มต่อไป เพื่อสนองพระราชปณิธานด้านการศึกษาด้วยตนเองของเยาวชนไทย

พระราชดำรัส

พระราชทานในโอกาสวันโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ

ณ โรงแรมไฮแอท เซ็นทรัลพลาซ่า

วันเสาร์ที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๖

วันนี้ เป็นรายการของโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน... จุดประสงค์ของการจัดงานนี้ ก็มีที่จะมาแลกเปลี่ยนงานดีงานมีประโยชน์ และข้อที่ สอง ที่จัดงานนี้ก็เพื่อที่จะมารับหรือรับรู้ว่ามีผู้บริจาคในการนี้ เพื่อสนับสนุนงานสร้างสารานุกรม ฉะนั้นก็สรุปว่า งานนี้มีจุดประสงค์ ๒ อย่าง แต่มานึกๆ ดู ก็มีจุดประสงค์เพิ่มขึ้นอีกบางอย่าง เพราะตามที่อาจารย์สำเภาได้รายงานมา พอใจที่ได้มีที่ปรึกษาพิเศษ คือ สมเด็จพระเทพฯ มาเป็น **ที่ปรึกษาพิเศษ** ก็เลยได้ปรึกษาท่านที่ปรึกษาพิเศษของโครงการว่า ถ้าเขาขอให้มีสุนทรพจน์ควรพูดอะไร ท่านที่ปรึกษาก็ได้ให้คำปรึกษาว่า ควรที่จะบอกว่า โครงการนี้มีประโยชน์มาก แล้วก็มีคนชม คือ ชาวต่างประเทศก็มาชม บอกโครงการนี้ไม่มีในโลก... แบบนี้ที่ทำงานกันอย่างอุตสาหแต่ทำไมไม่เอาสตางค์ ถ้าเอาสตางค์อย่างที่เขาเมื่อกี้ ก็เอามาสำหรับกิจการโดยตรงไม่มีรั่วไหล ฉะนั้น สิ่งหนึ่งที่เรามาชื่นชมมาก

ก็คือ การที่เราทำสิ่งหนึ่งที่พิเศษ ที่ไม่เหมือนที่ไหนในโลก จึงสมชื่อที่เป็น โครงการสารานุกรมไทย เพราะว่า เป็นแบบไทย การเลี้ยงวันนี้ก็ว่าได้ว่าเป็นเลี้ยงแบบไทย ที่ว่าเลี้ยงแบบไทยนี้เห็นได้ชัดเพราะว่า โดยมากเวลาเลี้ยงกันในต่างประเทศ ที่ไหนก็ตาม เวลามีการเลี้ยงนะ... มีเสียงดังโง่งมๆ ตลอดเวลา จนกระทั่งถึงเวลา มีดนตรี ก็ไม่ได้ยินดนตรี อย่างเมื่อตะกี้นี้ดนตรี ก็ฟังดนตรีได้ยิน แต่น่าจะดนตรีน้อยๆ ตอนต้นทำไม อาจจะเพราะว่ากล่อมอย่างดีมากเกินไปทำให้ง่วง เลยไม่มีใครรับรู้ว่ามีดนตรี เวลาขึ้นมาเป็นเพลง “สายฝน” จบแล้ว ก็เกิดตบมือขึ้นมา อันนี้ไม่ทราบว่าเป็นเพราะเพลงนั้นเพราะ หรือร้องดี หรือเสียงดัง หรืออะไร ทำให้มีการตบมือเป็นความชื่นชมในเพลงนั้น แต่เดาเอาว่า เพราะว่าดีใจที่ฝนตก ถ้าฝนไม่ตกน้ำก็เฝ้า ถ้าน้ำเฝ้าก็ไม่ถูกสุขลักษณะ ถ้าฝนลงมา อย่างน้อยมีน้ำใหม่มาช่วยให้บรรเทาความเดือดร้อน อันนี้ก็ตีความเอาอีก ไม่ทราบว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้องจึงมี

การตบมือ ต่อจากนั้น เมื่อตบมือเพลงหนึ่ง แล้วก็ต้อง
ตบมือต่อไป หากว่าตบมือต่อไปแล้ว เมื่ออาหารตกลง
ไปแล้ว ก็คงรู้สึกเกิดง่วงขึ้นมา ดนตรีเสียงดัง
เท่าไรๆ... ก็ไม่เห็นตบมือ หรือลืมน หรือยังงៃไม่ทราบ
อาจจะสบาย หรือเพลงมันเพราะก็เลยทำให้หลับ
เลยไม่ตบมือ คุณวิรัชก็ชักจะน้อยใจ แต่ว่าทีหลังก็มี
การตบมือ เป็นการชื่นชมก็คงพอใจแล้ว

ก็เป็นอันว่า วันนี้ได้มาเห็นสิ่งที่แปลก แปลก
ประหลาด คือว่าสำหรับเรา เราเข้าใจกันดี เพราะว่า
เวลาเราอยู่ด้วยกัน แล้วก็เลี้ยงกัน คนไทยโดยมากก็
ไม่ถือว่าต้องมีมหรสพ เพราะว่าโดยมากก็ตัวเองเป็น
มหรสพ เวลามาสังสรรค์กัน มาในงาน ทุกคนจะต้องมี
บทบาท ทั้งชาวบ้านชาวนา เวลาเขาเก็บเกี่ยวแล้ว
เขาก็มีการละเล่น มีการมาชุมนุมกัน คนสมัยใหม่
ตำหนิติเตียนว่าคนไทยนี้ฟุ่มเฟือย อย่างเช่น เวลาเก็บ
เกี่ยวเสร็จแล้วก็มีการมาชุมนุมกัน มาเล่นสนุกสนาน
เขว่าฟุ่มเฟือย หรือเวลาบวชนาคก็ทำเอิกเกริก มา
เลี้ยงกันใหญ่ หรือในงานอื่นๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึง
งานแต่งงาน จนกระทั่งมีลูกมีเต้า จนกระทั่งตายก็
ต้องมีงานเอิกเกริกทุกครั้ง ซึ่งเขาบอกว่าฟุ่มเฟือย แต่
แท้จริงถ้าว่าไปแล้วก็ไม่ฟุ่มเฟือย เพราะว่าแต่ละคน
ที่มาในงาน ถ้าเป็นไทยแท้ หรือตามประเพณีแท้ ก็มา
ช่วยคนละไม้คนละมือ ไม่ได้ฟุ่มเฟือยมาก เพราะ
อาหารก็นำมา แล้วการแสดงมหรสพต่างๆ ก็ทำกันเอง
มิได้ต้องสิ้นเปลืองแต่ประการใด อันนี้โดยมากคนก็ไม่นึก
เพราะสมัยใหม่ คนสมัยใหม่เวลาถึงงานก็จะต้องฟุ่มเฟือย
ก็ต้องเช่าที่ จะต้องมีการแสดงที่จะต้องเสียทรัพย์
มากน้อย แต่ว่าถ้าทำแบบไทยเดิมของเรา ดัดแปลง
เล็กน้อยสำหรับให้เข้ากับสภาพของสมัยนี้ สิ่งของใน
สมัยนี้ คือ อุปกรณ์อะไรต่างๆ หรือสถานการณ์
ดัดแปลงเล็กน้อย แต่ว่าทำแบบไทย ก็จะทำให้สามารถ
ที่จะดำรงความเป็นไทยได้ ที่พูดย้ำในเรื่องความ
เป็นไทยนี้ ก็ไม่ใช่เรื่องว่าจะต้องแสดงว่ารักชาติ หรือ
หวงแหนชาติ เท่านั้นเอง แต่จะต้องเห็นว่า ความ
เป็นอยู่ของเรา เรามีของที่ดีๆ ถ้าไปล้มเสียก็เป็นความ

น่าเสียดาย และยิ่งกว่า สิ่งที่ยิ่งกว่าน่าเสียดาย คือ
จะเป็นความหายนะของเรา เราอยู่ได้ก็เพราะว่าเรามี
ความคิด และสิ่งที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่พูดถึงงานรื่นเริง
แต่ละคนก็มีส่วน แต่ละคนช่วยกัน ถ้าพูดแบบโอวาทก็
เป็นว่า มีสามัคคีช่วยเหลือเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน แต่
ถ้าพูดธรรมดา ก็หมายความว่า คนไทยนี้รักกันมีเมตตา
กัน ฉะนั้น เมื่อมาในงานนี้ เป็นการฉลองโครงการสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชน คำว่า “ไทย” ก็เป็นสิ่งสำคัญ

คราวนี้มาถึงเยาวชน คำว่า “เยาวชน” เยาวชน
ก็มีเยาวชนสองคน ที่อยู่ข้างซ้ายและอยู่ข้างขวานี้
ก็ท่านที่อยู่ข้างขวานี้ ท่านก็เคยเป็นเยาวชนแล้วก็เข้า
รับราชการตามที่อาจารย์ระวีได้รายงานมา เข้ารับ
ราชการวันที่ ๒ เมษายน อันเป็นวันที่เยาวชนที่อยู่ข้าง
ซ้ายได้เริ่มเข้ารับราชการเหมือนกัน คือ หมายความว่า
เกิดวันที่ ๒ เมษายน ก็หมายความว่า เยาวชนสอง
ท่านนี้มีอะไรที่เหมือนกัน ที่คล้ายคลึงกัน จึงได้มาเป็น
ประธานท่านหนึ่ง มาเป็น ที่ปรึกษาพิเศษท่านหนึ่ง
ฉะนั้น วันนี้ก็เริ่มด้วย **ท่านเจ้าคุณศลวิธานฯ** ซึ่งได้มีการ
สดุดีมาแล้ว ซึ่งทุกคำในคำสดุดีนั้น เราควรจะฟัง
เอาไว้ แล้วก็ถือว่ามีความสำคัญ เพราะว่าชีวิตท่าน
เป็นประโยชน์มาตลอด จนถึงแม้เมื่อคำวันนี้ท่านก็มา
ทำหน้าที่สมุหพระราชมณฑล เวลา ๑๘ นาฬิกา
ซึ่งเป็นเวลาได้รับทูตานุทูตต่างประเทศ มาถวาย
พระราชสาสน์ ก็ได้มาทำหน้าที่เป็นสมุหพระราช
มณฑลนำทูตเข้ามา ถ้ามว่าท่านเหนื่อยหรือเปล่า
ท่านบอกนิดหน่อย หมายความว่า ท่านตั้งใจทำงาน
อย่างดีที่สุด แม้จะเป็นผู้ที่มีอายุ ๙๓ ปี เป็นตัวอย่าง
สำหรับพวกเราทุกคน ซึ่งมีอายุน้อยกว่าท่านว่า งาน
จะหนักจะเบาแค่ไหน เราต้องทำด้วยความตั้งใจ
ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความแน่วแน่ แม้จะอายุ
มากบอกว่าแก่แล้ว เหนื่อยหรือเหนื่อยเราก็ต้องทำ
ฉะนั้นการที่ได้สดุดีท่านว่าเป็นตัวอย่าง ก็ขอให้รับเป็น
ตัวอย่างจริงๆ ไม่ใช่พูดแต่ปาก การที่ท่านอุตสาหะทำ
หน้าที่ทุกทาง ทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านพิธีการ
ทั้งในด้านเป็นอาจารย์ ท่านได้ทำครบถ้วน และยังคง

ทำต่อไปอีก ถ้ามาน่าจะทำต่อไปไม่เลิกหรืองานนี้ทำจนบอกว่าไหว ทำได้ ท่านไหนเราก็ต้องไหวเหมือนกัน ฉะนั้นสำหรับท่าน เราก็ได้สดุดีท่านและยกย่องท่านเพื่อใคร ก็เพื่อพวกเรา ให้พวกเราสามารถที่จะทำหน้างานการให้ดีที่สุด

คราวนี้ มาถึงเยาวชนที่อยู่ข้างซ้าย มีความสำคัญ ไม่ใช่เพราะว่าเป็นลูก แต่มีความสำคัญ เพราะว่าเป็นตัวตั้งตัวต้อยอย่างหนึ่ง คนหนึ่ง ของการสร้างโครงการสารานุกรมสำหรับเยาวชนฯ ซึ่งในระยะนั้น เข้าใจว่าไม่ค่อยรู้เรื่องนัก แต่เป็นคนๆ หนึ่ง ที่ทำให้เกิดความคิดของการสร้างสารานุกรมในรูปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ มีชั้นความรู้ในวิชาการแต่ละวิชา ๓ ชั้น **ชั้นหนึ่ง** ที่เป็นตัวหนังสือตัวโตๆ เหมือนตัวโตๆ ที่บนสุจิตร์นี้ว่า โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ คนที่สายตาไม่ค่อยดี จะได้อ่านได้ หรืออีกอย่างหนึ่งสำหรับผู้ที่กำลังเรียนการอ่าน ก็หมายความว่า เด็กๆ ที่ยังเพิ่งเริ่มอ่านก็จะได้อ่านได้สะดวก ดังนั้นสำหรับในสารานุกรมก็จะให้เห็นว่า มีตัวหนังสือตัวโตๆ แล้วก็อ่านได้ง่ายๆ สำหรับเด็กๆ ที่เริ่มอ่านหนังสือ ก็เป็นการทำให้เด็กที่ขี้เกียจเรียนได้เกิดมานะอดทนในการเรียน เพราะว่าเกิดเห็นอะไรๆ ที่แปลกๆ มีรูปสวยๆ แล้วก็ตัวหนังสือตัวโตๆ พออ่านได้

ชั้นสอง ก็ตัวหนังสือเล็กลงไปหน่อย แล้วข้อความก็จะยากขึ้นนิดหน่อย ก็สำหรับเด็กที่มีความสามารถที่จะอ่านได้ดีขึ้น หรือสำหรับคนที่มีความสามารถที่จะอ่านได้ดีขึ้น ไม่ใช่สายตาที่ดูอะไรแล้วพรวดเหมือนตัวหนังสือที่มีบนปกของสุจิตร์ที่มีคำว่า โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว **ชั้นที่สาม** ก็มีตัวหนังสือตัวเล็กๆ และเป็นวิชาการที่ละเอียด สำหรับผู้ที่มีความรู้ที่ดีหรือใส่แว่นตาที่เหมาะสม บอกไม่ได้ว่าเขียนอะไร เพราะอ่านไม่ออก เพราะว่าตัวเล็กเกินไปเลยไม่อ่านว่าตรงไหน แต่หมายความว่าที่ที่เป็นข้อความที่อยู่ข้างใน เป็น ๓ ชั้นอย่างนี้ ก็เป็น ๓ ชั้นอายุ สำหรับตัวโตๆ นั้น เด็กอายุถึงประมาณ ๑๐ ขวบ ๑๑ ขวบ ก็จะอ่านได้ ซึ่งในขณะนั้นเมื่อ

๑๕ ปี ลูกสาวคนเล็กก็อายุขนาด ๑๑ ขวบ สำหรับตัวหนังสือที่เป็นกลางๆ หรือตัวเล็กกว่าหน่อย วิชามาก็สามารถที่จะให้เด็กโตขึ้น อายุ ๑๓-๑๔ ได้อ่านได้ ก็คือลูกสาวคนรองขึ้นมา สำหรับวิชาที่สูงขึ้นไป ก็สำหรับผู้ที่อายุมากขึ้น คือ อายุ ๑๖-๑๗ ในขณะนั้น ลูกทั้ง ๔ คน มีอายุลดหลั่นกันเป็นลำดับขนาดนั้น จึงทำให้เกิดความคิดว่า ถ้าเราทำสำเร็จโครงการนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับลูก อันนี้เป็นประโยชน์ส่วนตัวของโครงการ เพราะว่าเริ่มมาเมื่อ ๑๕ ปี ถ้าเสร็จภายใน ๒ ปีก็จะเป็นประโยชน์ เพราะว่าลูกคนโตอ่านหนังสือแล้ว ก็จะสอนลูกคนถัดมาได้ ลูกคนถัดมาก็จะสอนลูกขนาดน้องที่เล็กกว่าได้

ฉะนั้น เริ่มต้นของโครงการสารานุกรมเพื่อเยาวชนนี้ ก็ขึ้นมาจากประโยชน์ส่วนตัว หรือประสบการณ์ส่วนตัว ที่จะสอนให้ลูกได้มีหนังสือที่จะเป็นประโยชน์ แต่ว่าโดยที่โครงการนี้ทำแล้ว ใช้เวลานานกว่าที่คาดคิด เลยทำให้ผู้ที่ควรจะได้รับประโยชน์ในตัวหนังสือตัวโตๆ หรือตัวบรรทัด กลับต้องมาอ่านตัวหนังสือตัวเล็กๆ และเป็นผู้ที่ต้องให้คำปรึกษากับกรรมการที่สร้างสารานุกรม ก็ขอรับรองว่าคงเป็นที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ เพราะว่าตะกี้ปรึกษาก็ได้คำปรึกษาที่ดี ที่เป็นประโยชน์ ทำให้สามารถที่จะพูด แล้วก็ถึงถามเขาว่าในกำหนดการก็เพิ่งได้เห็นกำหนดการว่า จะต้องมีการพูดการกล่าว ก็ถามว่าควรจะมีสุนทรพจน์หรือเปล่า ก็ได้คำตอบว่าควรจะมีสุนทรพจน์ จึงกล่าวกับท่านทั้งหลายอย่างนี้ ซึ่งท่านทั้งหลายผู้ที่ได้รับบริจาคเงินสำหรับสนับสนุนโครงการนี้ มาในงานเลี้ยงนี้ ก็จะต้องได้คำตอบแทน คือ ได้อาหารอย่างหนึ่งแล้วก็ดื่มหรสพ ได้ฟังดนตรี แล้วก็ตามแบบฝรั่ง ก็ต้องมาฟังสุนทรพจน์ ที่นี้ท่านผู้บริจาคก็ได้ไปแล้วทั้งอาหาร ทั้งดนตรี ทั้งสุนทรพจน์ ส่วนท่านผู้ที่เป็นนักวิชาการ มาในงานนี้ ก็เพื่อมาปลื้มในงานของตน ท่านผู้ที่เป็นนักวิชาการนี้ก็น่าชมมาก เพราะว่าได้อุทิศทุ่มเทเวลาของตัวเอง และอาจจะกำลังกายของตัวด้วย นอกจากกำลังความคิด แม้จะกำลังทรัพย์ก็ทุ่มเทเหมือนกัน ตามธรรมดาผู้ที่

ทำอะไร ก็หวังประโยชน์ตอบแทน ท่านผู้ที่เป็น
นักวิชาการในโครงการฯ นี้ ไม่มีสักคนที่หวังตอบแทน
อันนี้ทำให้คนที่ไม่รู้จักพวกเราจนงง นึกว่าใครละ ที่
จะทำงานฟรีๆ ไม่มีใครแต่ก็ปรากฏมาแล้วว่าทำงานด้วยความ
เข้มแข็ง ตั้งใจ เพื่อที่จะให้ความคิดของโครงการ
สาธารณกรมฯ ได้บรรลุผล และไม่ใช่เท่านั้น เป็นการที่จะ
ทำให้อนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสมีหนังสือที่จะขัดเกลาคิด
ใจเขา เสริมสร้างวิชาการของเขา ให้เป็นคนที่มี
ความสามารถ มีความดี สามารถที่จะก่อตั้งหรือรักษาสังคม
รักษาความเป็นไทยของเราได้ตลอดไป

ขอเล่าถึงความรู้สึกที่มีตอนหนึ่ง เวลาไป
แจกปริญญา คราวที่แล้วก็เป็นของสถาบันเทคนิค
พระจอมเกล้า นั้ๆ ดู นั้ๆ แจกปริญญา คิดๆ อยู่ว่า
ผู้ที่นั่งอยู่ข้างล่างที่ขึ้นมารับปริญญาเนี่ย เด็กๆ กว่าเรา
ทั้งนั้น แม้จะอาจารย์หลายคนส่วนใหญ่ก็เด็กกว่า
เราทั้งนั้น เราก็อายุมากขึ้น แล้วเราก็อยู่ค่าไฟไม่ได้
พวกที่มารับปริญญาเนี่ย หรือผู้ที่อายุน้อยกว่าเราก็ต้อง
รับมรดก รับสิ่งที่มีอยู่ในประเทศเดี๋ยวนี้อะไรก็รักษาไว้
และเสริมสร้างต่อไป ความจริงเราทำหน้าที่แล้ว สร้างขึ้น
มาแล้ว ก็เป็นเรื่องของอนุชนรุ่นหลังที่จะรักษา แต่ถ้า
ไม่มีอุปกรณ์ หรือไม่ได้ฝึกฝนอบรม ไม่ได้ขัดเกลาคิด
เขาจะรับหน้าที่เหล่านี้ไม่ได้ ถ้ารับหน้าที่เหล่านี้ไม่ได้
ทั้งวิชาการ ทั้งคุณธรรม ไม่มีคนอื่นที่อาจจะมีความ
เฉลียวฉลาดมาก ก็อาจจะมาสวมรอยเอาไปจากผู้ที่
ควรจะได้รับแล้ว ก็จะเป็นสิ่งที่น่าเสียดายที่สุด เพราะ
ว่าเราได้สร้าง เราคือประชาชนในเมืองไทยที่ได้มีอายุ
มากในปัจจุบัน หรือที่ล่วงลับไปแล้ว ได้สร้างขึ้นมาได้
ถ่ายทอดไปถึงอนาคตต่อไป อนุชนรุ่นหลังก็ต้อง
ถ่ายทอดบ้าง ฉะนั้น โครงการสาธารณกรมฯ นี้ก็เป็น
อุปกรณ์อย่างหนึ่งสำหรับให้สามารถถ่ายทอดความรู้
นอกจากความรู้ ก็วัฒนธรรม และคุณธรรมต่างๆ
ให้แก่ผู้ที่จะมาภายหลัง ถึงว่างานนี้ดูจะเป็นงานที่
แปลกที่ว่า ทำไม ๑๕ ปีแล้ว ยังทำต่อแล้วที่บอกว่า
เดิมจะทำ ๑๒ เล่ม เดี๋ยวนี้อะไรก็เห็นว่า จะต้องทำมากกว่า
ความจริงนั้นอาจารย์สำเภาไม่ได้บอก เดิมกะไว้ให้มี

๔ เล่มเท่านั้นเอง แต่ว่าเมื่อถึง ๔ เล่มแล้วไม่พอมันต้องมี
มากขึ้นๆ ฉะนั้นเดี๋ยวนี้อะไรก็พูดกันได้ว่า ถ้าเราคิดจะทำก็
คงไม่จำกัดจำนวนเล่ม คงจะทำไปเรื่อย ถ้าไม่เบื่อ
ถ้าผู้ที่สร้างสาธารณกรมฯ นี้ไม่เบื่อในงาน แต่เข้าใจว่า
ไม่เบื่อเพราะแสดงมาแล้ว พิสูจน์มาแล้วว่ายังคงมี
ความกระตือรือร้นมากเท่ากับตอนต้น หรือจะมากกว่า
ตอนต้นด้วยซ้ำ แล้วเมื่อได้มาประมวลความสำเร็จที่มี
มาจนถึงบัดนี้ ก็คงต้องมีกำลังใจได้ว่า ทำต่อไปทำต่อไป
จะมีประโยชน์ยิ่งๆ ต่อไป และข้อสำคัญ เราทำแบบ
ของเรา มิได้ทำตามแบบของที่ไหน เราอาจจะไปดูว่า
ในต่างประเทศเขามีสาธารณกรมสำหรับเยาวชนแบบไหน
มีมากหลายๆ ชนิด แล้วเราก็เอามาเป็นตัวอย่างได้
แต่ของเราเอาจากตัวอย่างบ้าง และมาดัดแปลงบ้าง
ซึ่งก็ได้ผลดี แล้วเป็นที่นิยมของเยาวชนไทย ใน
โรงเรียนต่างๆ ที่ได้รับสาธารณกรมฯ นี้ก็เห็นว่าแย่งกันอ่าน
แย่งกันดู สนใจจริงๆ แต่ไม่ใช่ว่าแย่งกันอย่างป่าเถื่อน
แย่งกันอย่างดี ทะนุถนอม คล้ายรู้หนังสือนี้ ถ้า
แย่งกันอย่างไม่ทะนุถนอม ก็ฉีกขาดเสียประโยชน์ไป
หมายความว่า จะบอกได้ว่าโครงการฯ นี้ได้ผลดี
ได้ผลดีขึ้นมาด้วยการร่วมมือกันทำ

ท่านทั้งหลาย ผู้ที่เป็นวิทยากรคือเขียน และ
ผู้ที่ขัดเกลาคิด ผู้ที่เรียง ผู้ที่ทำธุรการ ผู้ที่สนับสนุนใน
ทางทรัพย์ เพื่อที่จะให้บรรลุผลได้ก็ต้องเอ่ยถึงผู้ที่
พยายามหาทุน คือพวกกรรมการหาทุน ซึ่งทำงาน
อย่างเข้มแข็ง พยายามที่จะให้คนเข้าใจ และยินดี
บริจาค ฉะนั้น ก็สรุปได้ว่า งานในวันนี้ก็คงได้ผลดี
เพราะว่าได้มาพบกัน แล้วก็ได้เห็นความสำคัญของ
โครงการฯ

ที่จริง ไม่ได้ตั้งใจที่จะพูดมากมาย เพราะว่า
คราวก่อนๆ นี้ในงานของสโมสรไลออนส์ เขาเชิญไป
เลี้ยงครั้งแรกก็ได้พูดถึงโครงการสาธารณกรมฯ แล้วได้
แจ้งนโยบายก็รู้สึกเป็นนโยบายที่บอกไว้ว่า ให้พี่สอนน้อง
หรือจะเป็นน้ำ หรือพ่อ หรือแม่สอนลูกหลาน อันนี้ก็
เป็นนโยบายตั้งแต่ต้น ครั้งโน้นได้เตรียมรายการพูด
ลงทุนไปหาข้อมูลต่างๆ จากกระทรวงศึกษา ดูว่ามี

เด็กเท่าไร.... แล้วก็ก็มีโรงเรียนก็โรงเรียน.... ที่เรียนก็แห่ง.... ครูก็คน.... ครั้งนั้นลงทุนที่จะค้นคว้าอย่างมากมาย เพื่อที่จะให้ผู้ที่เป็นสมาชิกสโมสรไลออนส์ได้เชื่อ แล้วก็ช่วยสนับสนุน แต่คราวนี้ขอรับรองอย่างตรงๆ ว่าไม่ได้ค้นคว้าอย่างใดเลย ไม่ได้แม้แต่เตรียมสัปดาห์เดียว เพราะรู้ว่า ไม่ต้องมาโฆษณาแล้ว.... รู้ว่าท่านทั้งหลาย ที่มา ผู้ที่บริจาคก็ทราบว่าจะบริจาคเพื่ออะไร ผู้ที่ทำงาน ในด้านวิชาการ ในด้านประชาสัมพันธ์ ในด้านธุรการ ทุกคนรู้ดีว่ามีหน้าที่อะไร แล้วก็จุดประสงค์เป็นอย่างไร ฉะนั้น ก็สบายมาก ที่ทำให้ไม่ต้องเตรียม ไม่ต้องปวดหัว ในการเตรียม เวลาพูดที่ปวดหัวที่สุด คือ ตอนเตรียม เตรียมพูด ซึ่งเตรียมไปเตรียมมา ชิดเข้าไปมา ลงท้าย จากที่ทำหวั่นไหวหวั่นหวัด เสร็จแล้วเขียนไป เขียนมา เหลือ ๓ บรรทัด ก็เคยเหมือนกัน ลงท้ายก็กลัวใจว่า จะพูด ๓ บรรทัด เดียวเดียวก็หมด ก็เลยต้องขยายขึ้น ไปใหม่ แล้วในที่สุด ถ้าคิดดู ก็อาจจะประมาณ ๕ หน้ากระดาษ...

ก็ขอสรุปอย่างเดียวกันว่า ที่มาวันนี้ปลาบปลื้ม ปลาบปลื้มแทนตัวเอง ปลาบปลื้มแทนผู้ที่ปฏิบัติงาน.... ก็อย่างที่ข้อสี่ของอาจารย์สำเภา แล้วก็ทั้งปลาบปลื้ม ที่มีผู้ที่บริจาคสำหรับโครงการฯ นี้ดำเนินต่อไปได้ ซึ่ง ท่านเจ้าคุณศีลวิธานก็เคยมากระซิบบอกว่า ชักแย่ ชักพืดเคือง แต่เดี๋ยวนี้ก็ต่อไปได้อีก ก็หมายความว่า จุดประสงค์สองอย่างของอาจารย์สำเภาก็บรรลุผล แล้วก็จุดประสงค์ที่จะมาชื่นชมกับท่านเจ้าคุณ ตาม จุดประสงค์ของอาจารย์ระวี ก็ได้ผลดี จุดประสงค์ ของท่านที่ปรึกษา คือ มาที่นี่มีประโยชน์อย่างหนึ่ง คือ อาหารดี บอกว่าถ้าไปไหนไม่มีอาหาร รู้สึกว่างานนั้น ไม่ดี วันนี้มีอาหารดี ก็งานนี้ดี นอกจากนั้น ก็ได้ฟัง ดนตรีเรียกฝน หรือฝนเรียกดนตรีไม่ทราบ เพราะว่า ต้องขออภัยที่มาช้า ก็เพราะว่าแล่นมาเป็นเต่า แล่นเร็ว ไม่ได้ ต้องทิ้งรถมอเตอร์ไซค์ไว้ข้างถนน เพราะว่า มอเตอร์ไซค์นำแล่นต่อไปมากแล้วต้องเป็นอันตราย ฝนตกหนัก แต่ฝนตกนั้นก็ปลาบปลื้มที่ลงมาล้างน้ำฝน ออกไปได้ แต่ไม่ทราบว่าเอาน้ำฝนออกไปได้ แต่ไม่

ทราบว่าจะเอาน้ำฝนออกไปได้อย่างไร คือว่า น้ำฝนนี้ ที่ลงมาแทนน้ำฝนได้เป็นส่วนหนึ่ง แต่ว่าน้ำฝนที่ลงมา จะระบายออกไปก่อนที่จะเน่า นี่ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสารานุกรมฯ แต่ว่าถ้าพูดไป ก็เกี่ยว เหมือนกัน เพราะว่าสารานุกรมฯ นี้มีไว้ไม่ใช่สำหรับ สอนเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ แต่ว่ามีไว้สำหรับที่จะให้คนสามารถเผชิญกับปัญหาใดๆ ในชีวิต ตอนนี้ก็ พูดเหมือนๆ เป็นการพูดเพิ่มเติมคือว่า โครงการสอน อยากรู้ก็ตาม ต้องสอนให้คนรู้จักเผชิญกับปัญหา ไม่ใช่สอนสำหรับให้มาตอบปัญหาตามคำถาม แต่ว่า ต้องตอบปัญหาชีวิตได้ ฉะนั้น สารานุกรมฯ นี้มุ่งที่จะให้ คนเมื่อเห็นปัญหาอะไร สามารถที่จะชักเอาวิชาการ ทั้งหลาย ที่มีอยู่มาแก้ปัญหา อันนี้เป็นเพียงพูดเพราะว่า เกิดความคิดขึ้นมาในบัดนี้ว่า ความรู้ทั้งหลายมัน สัมพันธ์กัน แล้วก็เคยพูดแล้วว่า สารานุกรมสำหรับเยาวชนฯ นี้ยังไม่ครบ กว่าจะถึงให้รู้จักโยงเอาวิชาการ ทั้งหลาย ที่มีอยู่ในสารานุกรมฯ ทุกเล่มให้เข้ามา เป็นอันหนึ่งอันเดียวคือว่า ชีวิตนี้เราต้องมีวิชาทุกอย่าง ให้พร้อม ถึงจะผ่านพ้นอุปสรรคได้ อันนี้ในคำ รายงานตะกี้ว่า เหมือนว่าจะขอทราบนโยบาย ก็อันนี้ แหละนโยบาย ซึ่งก็มีตั้งแต่ต้นแล้วเหมือนกันว่า ต้องให้ทุกคน ทั้งเยาวชน ทั้งคนแก่ทราบว่า วิชาทั้งหลายต้องโยงกันมาแก้ปัญหาทั้งหลาย ต้องใช้วิชาทุก วิชาโยงกันมาแก้ไขให้สอดคล้องกัน มิฉะนั้นก็ไม่มี ประโยชน์ ถ้าเรียนวิชา หรืออ่านวิชาอย่างหนึ่งอย่างใด แล้วก็ท่องได้ตามตัวหนังสือไม่มีประโยชน์เลย ต้อง สามารถคิดมาใช้เป็นประโยชน์ แต่เมื่อมาใช้เป็น ประโยชน์จะต้องโยงกับวิชาอื่นได้หมด ครั่งนี้พูดเกินไป พูดมากเกินไป เพราะว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะมาพูดถึงว่า สารานุกรมฯ นี้ควรจะทำอะไรต่อไป

ตอนนี้ ขอสรุปจริงๆ ว่า งานนี้มีผลดี สำเร็จดี ทุกคนที่มีส่วนคือทุกคนที่อยู่ในห้องนี้ ควรจะภูมิใจได้ และก็ขอขอบใจทุกคนที่ได้ช่วยกัน ทำให้งานนี้มีผล สำเร็จหมายความว่า.... งานเลี้ยงนี้เป็นผลสำเร็จ เพื่อ แสดงว่า งานใหญ่ของสารานุกรมฯ นี้ก็จะมีผล

สำเร็จ มีประโยชน์สำหรับเยาวชน และสำหรับคนอื่น
ทั่วไปทุกคน เพราะว่าความรู้ที่มีอยู่ในนั้นไม่ใช่เฉพาะ
สำหรับเยาวชน เป็นความรู้ที่ทุกคนพึงทราบ ฟังรู้ และ
ทุกคนจะอดอ้างไม่ได้ว่ารู้หมด แต่ว่าถ้าได้ประโยชน์
จากสารานุกรมฯ นี้ ก็คงรู้ได้มากมาย

ก็ขอขอบใจทุกคนที่เกี่ยวข้อง ที่ทำให้งาน....
ทั้งงานเลี้ยงนี้ ทั้งงานของโครงการฯ สำเร็จก้าวหน้า
ไปด้วยดี และขอให้ทุกคนมีความสุขความสบาย
แข็งแรงทั้งกายทั้งใจเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน
ได้ตามจุดประสงค์

“โอ้โฮ! ขอบคุณอาจารย์วัดมากนะคะ อุตส่าห์
ค้นมาให้เยอะแยะเขียว หนูขออนุญาตให้นักเรียนมา
ค้นคว้า เพื่อทำงานกลุ่มนะคะ” อาจารย์ดา อาจารย์
สอนภาษาไทยท่าทางแจ่มใสขึ้นมา เดินมาขอบคุณ
อาจารย์บรรณารักษ์อีกครั้งหนึ่ง

“เอาเลยคะ ยินดีร่วมมือ พี่จะทำเอกสาร
ค้นคว้า เตรียมไว้ให้พร้อมเลย” อาจารย์บรรณารักษ์
ตอบรับคำขอบคุณ พลาหงีบหนังสือขนาดพ็อกเก็ตบุ๊ก
เล่มหนึ่งขึ้นมา

“แต่เอ...อาจารย์วัดถือหนังสืออะไรนั่นคะ
หน้าปกดูน่าสนใจจริง พื้นสีเขียวๆ มีขอบเหลืองตัด
และมีรูปเล็กๆ เรียงต่อกัน ๓ รูป ด้วย” อาจารย์สาว
ผู้สอนภาษาไทยรู้สึกสนใจ เอ่ยปากถามทันที

“อ้อ...หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ฉบับเสริมการเรียนรู้คะ เป็นหนังสือ “น้องใหม่” ของ
โครงการฯ นี้ พี่ชอบเรียกว่า “ฉบับพกพา” เพราะเล่ม

เล็กพกพาไปไหนได้สะดวกดี เพิ่งออกมาเมื่อปี ๒๕๔๘
นี่เอง ออกมาได้ ๓ เล่มแล้วคะ หอสมุดเรามีครบทั้ง
๓ เล่ม นี่ไงคะ” อาจารย์บรรณารักษ์ชี้ให้ดูหนังสือทั้ง
๓ เล่มที่วางอยู่บนโต๊ะทำงานของตน

“รูปเล่มกะทัดรัดดีจริงๆ ออกแบบดูมีรสนิยม
นะคะ เครื่องขริมสมเป็นหนังสือความรู้วิชาการ แต่
ดึงดูดตาน่าจับต้อง เนื้อเรื่องน่าอ่าน ผสมผสานความรู้
ภาพดูสวยงาม สะดวกพกพา ราคาประหยัด เล่มละ
๘๐ บาทเท่านั้น อาจารย์วัดรู้ประวัติความเป็นมาไหม
คะ” อาจารย์สาวผู้สอนภาษาไทยหยิบหนังสือเล่มหนึ่ง
ขึ้นมาดูพลาหงีบปากถามอีก

“พอรู้บ้างคะ พี่จะลองค้นมาให้ และจะ
จัดเตรียมไว้ให้นักเรียนมาค้นคว้าด้วย”

“แหม! ต้องขอบคุณอาจารย์มากๆ เลยคะ”
อาจารย์รดากล่าวขอบคุณอาจารย์วัดอีกครั้ง ก่อน
เดินออกจากห้องสมุดไปด้วยอารมณ์ยิ้มแย้มแจ่มใส
ผิดกับเมื่อตอนเดินเข้ามาในห้องสมุด

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ฉบับเสริมการเรียนรู้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราช
ปรารภแก่ ฯพณฯ พลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์
ประธานโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ
เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ ว่า หนังสือสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชนฯ ที่ผลิตออกมานั้น เป็นหนังสือเล่มใหญ่
มีน้ำหนักมาก เด็กและเยาวชนนำติดตัวไปศึกษาค้นคว้า
และอ่านในที่ต่างๆ ไม่สะดวก หากจัดทำในลักษณะ
รูปเล่มขนาดเล็ก สามารถพกพาไปได้สะดวก และ
ราคาไม่แพงเกินไป เด็กและเยาวชนไทยจะสามารถจัด
ซื้อหามาอ่านเพิ่มเติมความรู้ และสร้างเสริมนิสัยรัก
การอ่านได้

ประธานและคณะกรรมการบริหารโครงการ
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ได้น้อมเกล้าฯ ถวายเชิญ
พระราชปรารภดังกล่าวมาดำเนินงาน โดยมีมติมอบหมาย
ให้ ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต
เป็นประธานคณะจัดทำ จัดทำโครงการ และนำเสนอ
ต่อคณะกรรมการบริหารโครงการฯ พิจารณาให้ความ
เห็นชอบ ก่อนนำความกราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ที่ปรึกษา
เพื่อขอพระราชทานพระราชวินิจฉัยเกี่ยวกับแนวทาง
การจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ขนาดเล่มเล็กนี้
ศาสตราจารย์พิเศษ คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต พร้อม
คณะทำงานประกอบด้วยคณะสารานุกรมฯ รวมทั้ง
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย

กรรมการบริหารโครงการฯ ได้มีการประชุมรวม ๒ ครั้ง
เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๑ ตุลาคม
๒๕๔๕ เพื่อจัดทำโครงการนี้ ต่อมาประธานโครงการฯ
ได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม
บรมราชกุมารี เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือตัวอย่าง
เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยจากพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งผู้อำนวยการกองงานใน
พระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี ได้มีหนังสือตอบแจ้งว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวทรงเห็นชอบตามที่ทูลเกล้าฯ เสนอมา

คณะทำงานจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ
“ฉบับเสริมการเรียนรู้” อันมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ
ไพฑูรย์ พงศะบุตร เป็นประธานคณะบรรณาธิการ
และบรรณาธิการอีกจำนวนหนึ่ง ได้ประชุมวางหลัก
เกณฑ์การจัดทำ ประกอบด้วย

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้หนังสือสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชนฯ ฉบับเสริมการเรียนรู้ได้แพร่หลายไป
ในหมู่เยาวชนมากขึ้น เนื่องจากมีรูปเล่มบาง น้ำหนัก
เบา สามารถพกพาติดตัวได้สะดวก

๑.๒ เพื่อให้เยาวชน โดยเฉพาะเด็ก
นักเรียนช่วงอายุ ๑๐-๑๕ ปี ได้มีโอกาสซื้อไว้เป็น
เจ้าของสำหรับอ่าน เพื่อเสริมการเรียนรู้ และ
ประเทืองสติปัญญา เนื่องจากมีราคาย่อมเยา

๑.๓ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม
นอกเหนือจากในหลักสูตรการศึกษา

๒. ชื่อหนังสือ

ให้ชื่อว่า สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ
ฉบับเสริมการเรียนรู้

๓. รูปเล่มและขนาด

รูปเล่ม หนังสือมีขนาด ๑๔.๕ x ๒๑ ซม.
(๑๖ หน้ายก)

ปก ใช้กระดาษอาร์ตแข็ง ๒๑๐
แกรม อายูรี ๑ ด้าน พิมพ์
๔ สี มีตราสัญลักษณ์ของ
โครงการฯ ชื่อหนังสือ และ
มีภาพประกอบ

เนื้อใน กระดาษปอนด์ ๘๐ แกรม

ขนาดอักษร ๑๘ พอยต์

การจัดหน้า จัดหน้าคอลัมน์เดียว

จำนวนหน้า ประมาณ ๒๐๐ หน้า

๔. ราคาจำหน่าย คาดว่าจำหน่ายราคาเล่ม
ละ ๘๐ บาท

๕. ระยะเวลาการจัดทำ

ในระยะแรก กำหนดจัดพิมพ์ปีละ ๓ เล่ม

๖. รูปแบบและแนวทางการเขียนเรื่องใน
สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ ฉบับเสริมการเรียนรู้

๖.๑ รูปแบบเนื้อหา

๑. ในแต่ละเล่มประกอบด้วย ๓ เรื่อง
ที่มีแก่นเรื่องสอดคล้องกัน

๒. ในระยะแรกเริ่มดำเนินการ เรื่อง
ที่นำลงเป็นเรื่องที่อยู่ในสารานุกรมไทยฯ เล่มใหญ่
แต่ในระยะต่อไปอาจจะกำหนดเรื่องขึ้นใหม่

๓. เนื้อหาเป็นลักษณะความเรียง
สำหรับผู้อ่านอายุระหว่าง ๙-๑๕ ปี (นักเรียนระดับ
ประถมศึกษาตอนปลาย-ระดับมัธยมศึกษา) โดยเขียน
ด้วยสำนวนเดียว ไม่แบ่งเป็น ส่วนเด็กเล็ก เด็กกลาง
และเด็กโต

๔. มีโครงสร้างเนื้อหาที่ชัดเจน
ประกอบด้วยส่วนนำเรื่อง ส่วนเนื้อหา และสรุป

๕. ในส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย
หัวข้อเรื่องใหญ่ หัวข้อรอง หัวข้อย่อย และย่อหน้า
ซึ่งแต่ละย่อหน้าไม่ควรยาวมากนัก

๖. ภาพประกอบเรื่องเป็นภาพสี
ที่เป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือภาพลายเส้น

๗. ไม่ต้องมีบรรณานุกรมท้ายเรื่อง

๘. ความยาวเฉพาะเนื้อหาประมาณ
๑๘-๒๐ หน้า กระดาษพิมพ์ A๔

๖.๒ แนวทางการเขียนเรื่อง

๑. หากเนื้อหาเดิมที่เคยลงใน
สารานุกรมไทยฯ เล่มใหญ่ มีความละเอียดชัดเจน
และไม่ซับซ้อน จะเขียนโดยวิธีย่อเรื่อง หรือเรียบเรียง
ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาขึ้นใหม่ตามความเหมาะสม

๒. ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย ข้อความ
ที่กะทัดรัด ประโยคไม่ควรยาวหรือซับซ้อน

๓. หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ยาก หรือ
ศัพท์วิชาการ หรือคำต่างประเทศ หากจำเป็นต้องใช้
ให้มีคำอธิบายเพื่อขยายความในข้อความนั้นด้วย

๔. ถ้ามีคำภาษาต่างประเทศ เช่น
ชื่อคน สถานที่ ให้เขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทย และ
วงเล็บคำภาษาต่างประเทศกำกับไว้ในการกล่าวครั้งแรก

๕. ศัพท์บัญญัติ และการทับศัพท์
ให้ใช้ตามที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนด

๖. การระบุปีศักราช ให้ใช้ปีพุทธ
ศักราช ยกเว้นในเรื่องที่เป็นสากล อาจใช้ปีคริสต์
ศักราช โดยวงเล็บปีพุทธศักราชไว้ด้วย

๗. ผู้เรียบเรียงอาจกำหนดแนวทาง
การจัดทำภาพประกอบ หรือจัดหาภาพและจัดทำ
คำอธิบายภาพให้ก็ได้

ความเสมอภาคทางการศึกษา: สาเหตุใหญ่แห่งความเหลื่อมล้ำ ในสังคมไทย

ดร. ดร. จำปาทอง*

โรงเรียน คือองค์การรากฐานที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาเด็กนักเรียนมากที่สุด แนวคิดพื้นฐานของการปฏิรูปการศึกษาเชื่อว่า การปฏิรูปการศึกษาใดๆ จะไม่เกิดผลสำเร็จชัดเจนหากไม่จัดการที่โรงเรียนและห้องเรียน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การพัฒนาให้นักเรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ การปฏิรูปการศึกษาจึงควรมุ่งจุดหมายที่การจัดระบบการศึกษา

ของรัฐทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กทุกคน (ไม่ใช่บางคน) ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพทัดเทียมกัน

ความเสมอภาคนับเป็นปัญหาสำคัญของระบบการศึกษาไทยมาเป็นเวลานาน ถึงแม้ว่าระบบการศึกษาไทยไม่มีปัญหาด้านความแตกต่างในการรับการศึกษาระหว่างหญิงและชาย แต่ความแตกต่างด้านการกระจายงบประมาณ ด้านการเข้าเรียน (enrol-

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ment) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภูมิภาคต่างๆ ยังเป็นปัญหา สืบเนื่องมาจากการจัดสรรงบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างภูมิภาคต่างๆ เช่น ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีประชากรมากที่สุด แต่เป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมด้อยที่สุด ขณะที่ประชากรในกรุงเทพฯ และปริมณฑลได้รับประโยชน์จากทรัพยากรทางการศึกษาสูงที่สุด และโดยทำนองเดียวกันหากพิจารณาอัตราการเข้าเรียน อัตราการเรียนต่อ ซึ่งนักเรียนจากในเมืองและจากครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะได้รับโอกาสที่ดีกว่า และสถานการณ์ยิ่งเลวร้ายหากพิจารณาความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกวาดวิชามากมายสำหรับนักเรียนในเขตเมือง และกรุงเทพมหานคร ดังการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๗) พบว่า แม้ผลการประเมินด้านความถนัดทางการเรียน (SAT) และผลการประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (GAT) จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ขั้นผ่านของเกณฑ์การประเมินทุกวิชา และทุกช่วงชั้น แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามขนาดและสถานที่ตั้งโรงเรียน พบว่าโรงเรียนในเมืองทุกขนาด มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงกว่าโรงเรียนนอกเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมือง มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุด ซึ่งปรากฏการณ์ลักษณะนี้สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

สาเหตุสำคัญของปัญหา

ประสิทธิภาพของการจัดการงบประมาณ/ทรัพยากรเพื่อการศึกษา คือสาเหตุสำคัญของความเสมอภาคทางการศึกษา รายละเอียดดังนี้

๑. งบประมาณรายหัวต่อปีของนักเรียนชั้นพื้นฐานแตกต่างกันมาก กล่าวคือ

- ก่อนประถมศึกษา ๖๐๐ บาท
- ประถมศึกษา ๑,๑๐๐ บาท
- มัธยมศึกษาตอนต้น ๑,๘๐๐ บาท
- มัธยมศึกษาตอนปลาย ๒,๗๐๐ บาท

เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดังกล่าว เป็นจำนวนเงินที่น้อย ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดการศึกษา และการดูแลนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ทั้งโรงเรียนยังต้องใช้จ่ายเงินจำนวนนี้เพื่อสาธารณูปโภค และค่าดำเนินการอื่นๆ ด้วยจำนวนเงินที่น้อย ไม่เพียงพอ ดังกล่าว หลายโรงเรียนเกิดหนี้สิน โรงเรียนจึงต้องขอบริจาคจากชุมชนโดยการทอดกฐิน ผ้าป่า เพื่อให้ได้งบประมาณสนับสนุนให้การจัดการโรงเรียนอยู่รอด นอกจากนี้ การจัดงบประมาณรายหัวตามจำนวนข้างต้นยังสะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับสูงมาก แม้ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการควรมีการผลักดันการของบประมาณ

รายหัวของระดับการศึกษาภาคบังคับเพิ่มเติม เพื่อเน้นคุณภาพนักเรียนตั้งแต่ระดับพื้นฐานซึ่งถือเป็นความสำคัญสำหรับประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

นอกจากนี้ การพิจารณางบประมาณช่วยด้านปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน ขาดแคลน เป็นค่าเสื้อผ้า เครื่องเขียนแบบเรียน ที่แตกต่างกันมาก ดังนี้

- ประถมศึกษา ๔๖๐ บาท/คน/ปี โดยจัดให้นักเรียนร้อยละ ๓๐ ของจำนวนนักเรียน

- มัธยมศึกษา ๒,๕๐๐ บาท/คน/ปี โดยจัดให้นักเรียนร้อยละ ๒๐ ของจำนวนนักเรียน

๒. ความไม่เท่าเทียมกัน (inequity) ด้านการจัดสรรงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณที่หารเฉลี่ยตามรายหัวนักเรียนเหมือนกันทั่วประเทศ โดยไม่มีการจัดสรรเงินเพิ่มเติมพิเศษสำหรับการทำงานในสภาวะยากลำบาก ทำให้โรงเรียนส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นชนบท ยากจน ห่างไกล จัดการศึกษาท่ามกลางความขาดแคลน และขึ้นอยู่กับ “ศาสตร์ส่วนตัว” ของผู้บริหารโรงเรียน จึงเกิดความเหลื่อมล้ำกันในคุณภาพการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนในเมือง และในชนบท นำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม

๓. การใช้จ่ายงบประมาณไม่ตรงตามความจำเป็น

การจัดการงบประมาณเป็นอำนาจการตัดสินใจของส่วนกลางทั้งสิ้น งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบลงทุน ซึ่งประกอบด้วยงบเงินเดือนร้อยละ ๘๓ และค่าครุภัณฑ์ที่ดินสิ่งก่อสร้างอีกประมาณร้อยละ ๒.๑๖ ที่เหลือเป็นงบดำเนินการ หรืองบพัฒนา ซึ่งเป็นงบประมาณแบบแสดงรายการ (line item budgeting) ที่ไม่ยืดหยุ่นและไม่ตรงตามความจำเป็นของโรงเรียน โรงเรียนจึงมีโอกาสบริหารจัดการงบประมาณได้สอดคล้องตามความต้องการจำเป็นจริงๆ เพียงงบประมาณรายหัวนักเรียนซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๐.๕๕ เท่านั้น

ข้อเสนอ

โรงเรียนควรมีอำนาจในการจัดการงบประมาณที่มีลักษณะเป็นเงินก้อน (block grant) หรือเงินอุดหนุน เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ จำเป็นของโรงเรียน ทั้งนี้ ในการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ควรเน้นการให้ความดูแลช่วยเหลือโรงเรียน และนักเรียนด้อยโอกาส ในท้องถิ่นชนบท ยากจน ห่างไกลเป็นพิเศษ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนในเมืองและโรงเรียนในชนบท (fair funding) นอกจากนี้ ยังถือได้ว่าเป็นการสนองต่อนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาล (มีเป้าหมายภายในปี ๒๐๑๕) โดยดำเนินการดังนี้

๑. นอกจากการจัดสรรงบประมาณ “รายหัว” นักเรียนแล้ว ควรมีการพิจารณาจัดสรรเงินสนับสนุน “รายโรง” เพื่อช่วยให้โรงเรียนมีงบประมาณดำเนินการให้โรงเรียนดำรงอยู่ได้ โดยจัดกลุ่มโรงเรียนตามดัชนีความด้อยโอกาส ซึ่งพิจารณาทั้งขนาดและที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อการจัดสรรทรัพยากรช่วยเหลือโรงเรียนอย่างแตกต่างกัน ไม่ใช่การหารเฉลี่ยเท่ากันหมด ยกตัวอย่างเช่น โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล ควรได้รับงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในเมือง เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กนักเรียนในระดับที่เท่าเทียมกันระหว่างโรงเรียนในเมือง และชนบท โดยมีหลักการว่า

- โรงเรียนที่ด้อยโอกาสมากกว่า ควรได้รับการจัดสรรทรัพยากรมากกว่า

- โรงเรียนที่มีองค์ประกอบ หรือลักษณะคล้ายกัน ควรได้รับการจัดสรรทรัพยากรช่วยเหลือเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน

- โรงเรียนที่ไม่มีลักษณะความด้อยโอกาสอาจไม่ได้รับงบประมาณส่วนนี้

๒. การจัดงบประมาณ โดยคำนึงถึงแนวคิดพื้นฐานหรือหลักการจัดการศึกษาของประเทศ โดยใช้งบประมาณเป็นกลไกหรือเครื่องมือให้เกิดผลงานที่

ต้องการ โดยกำหนดความสำคัญ หรือจุดเน้นให้เกิดการพัฒนาในภารกิจด้านการจัดการศึกษาตามช่วงชั้นต่างๆ เพื่อให้เห็นผลงานที่ต้องการอย่างชัดเจน ไม่ใช่การโปรยหว่าน เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน เขียน และคิดเลขเป็น (literacy and numeracy) ของนักเรียนโดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ ๑ หรือการจัดเงินพิเศษสนับสนุนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

๓. การจัดเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการดูแลเด็กที่มีความเสี่ยง โดยเฉพาะเด็กที่ประสบปัญหาซ้ำซ้อนหลายปัญหาในบุคคลคนเดียว เช่น เด็กที่มีผลการเรียนรู้อ่อน ครอบครัวยากไร้ เป็นเด็กกำพร้า ยาจน ฯลฯ

๔. การจัดช่องทางงบประมาณลงสู่โรงเรียนโดยตรง เพื่อเป็นการการันตีว่าโรงเรียนจะได้รับงบประมาณเต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่มีการบิดเบือน (abuse) การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการอื่น

การดำเนินการโดยใช้งบประมาณเป็นกลไกสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องการความจริงจัง และจริงจังของผู้บริหารประเทศ หากเกิดเป็นมรรคผล ก็จะเป็นอานิสงส์ที่ได้ทำคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ต่อแผ่นดิน

บรรณานุกรม

Atagi, Rie. (๒๐๐๒). The Thailand education reform: School reform policy. ADB final report. Retrieved March ๕, ๒๐๐๓, from www.onec.go.th.

Hill, P.W. (๑๙๙๖). Building equity and effectiveness into school-based funding models: An Australian case study. Development in School Finance. Retrieved March ๑๖, ๒๐๐๕, from www.nces.ed.gov.

The World Bank. (๑๙๙๖). Thailand: education achievements, issues and policies. Retrieved April ๑๒, ๒๐๐๓, from www.worldbank.org.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๗) รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๔๗ (เอกสารอัดสำเนา)

ทางเลือกใหม่ของการศึกษา: โครงการเรียนล่วงหน้า

เพชรารักษ์ รื่นรมย์*

ในท่ามกลางกระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษา ได้มีการจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา ๑๐ วรรคสี่ ที่ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น” และหมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา มาตรา ๒๒ ที่ว่า “การจัดการ

ศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” แต่จะมีใครบ้างที่รู้ว่า ยังมีทางเลือกหนึ่งที่เป็นทางเลือกใหม่หน้าการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ล่วงหน้ากว่าการเรียนรู้ตามปกติ และเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นระบบเต็มรูปแบบครบ

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วงจรซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน สำหรับให้นักเรียนที่มีความพร้อมและมีความสามารถพิเศษสามารถข้ามชั้นเรียนได้โดยเลือกเรียนในวิชาที่ถนัดและสนใจ อันนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศต่อไป นั่นคือ การศึกษาในรูปแบบ “โครงการเรียนล่วงหน้า”

โครงการเรียนล่วงหน้า เป็นกิจกรรมหรือโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนมัธยมที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้เรียนวิชาที่ตนมีความถนัดหรือความสามารถสูงในระดับปริญญาตรี (ปี ๑) ของมหาวิทยาลัย โดยได้เครดิตหน่วยกิตในวิชาที่สอบผ่านนั้นเมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ได้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชามัธยมศึกษาตอนปลายให้เสร็จสิ้นภายในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรายวิชาชั้นปีที่ ๑ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับรายวิชาและสาระอื่นๆ ก็ยังต้องเรียนให้ครบตามหลักสูตรของสถานศึกษา โครงการนี้ต่างจากหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษที่พัฒนาเด็กทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้เรียนรู้ลึกซึ้ง มีกระบวนการทางความคิดไปสู่ระดับสูง โดยที่เรียนอยู่ในโรงเรียนของตน กล่าวโดยสรุป โครงการเรียนล่วงหน้าจะ

เป็นการเชื่อมรอยต่อระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ให้โอกาสเด็กที่เรียนรายวิชาที่สนใจและถนัด แล้วสามารถนำหน่วยกิตของวิชานั้นเข้ามาเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแล้วได้รับการยกเว้น

ความเป็นมาของโครงการเรียนล่วงหน้าในประเทศไทย เกิดขึ้นจากความมุ่งมั่นของมูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (บวท.) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ด้วยความสนับสนุนของมูลนิธิพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (มูลนิธิ พสวท.) ทั้งนี้เริ่มนำร่องระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนมัธยม ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๖ มีคณะกรรมการโครงการเรียนล่วงหน้าและคณะทำงานโครงการนำร่องโครงการเรียนล่วงหน้า หน้าที่ประสานงานและผลักดันให้โครงการนำร่องสำหรับโครงการเรียนล่วงหน้าดำเนินงานไปได้อย่างรวดเร็ว เรียบร้อย และเกิดประสิทธิผล โดยมีหลักการดำเนินงานคล้ายคลึงกับ Advanced Placement Program (AP Program) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ (ค.ศ. ๑๙๕๕) ด้วยความร่วมมือกันของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน และมหาวิทยาลัยเยล กับโรงเรียนมัธยมชั้นนำที่อยู่ใกล้เคียงกัน

และในปัจจุบันมีโรงเรียนกว่าหมื่นโรงเรียน มหาวิทยาลัย
ชั้นนำกว่าสามพันแห่งเข้าร่วมโครงการ มีนักเรียน
มัธยมเข้าเรียน AP course ปีละประมาณหนึ่งล้านคน
ดำเนินการโดย College Board ของประเทศ
สหรัฐอเมริกา

การดำเนินงานของโครงการเรียนล่วงหน้าใน
ประเทศไทย ทำอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน โดย
คณะกรรมการโครงการเรียนล่วงหน้าและคณะทำงาน
โครงการนำร่องโครงการเรียนล่วงหน้า ทำหน้าที่
ประสานงานและผลักดันให้โครงการนำร่องดำเนินไป
อย่างรวดเร็ว เรียบร้อย เกิดประสิทธิผล และนำไปสู่
การขยายผล มีการกำหนดแผนเป็นระยะ กล่าวคือ
ในระยะแรก ได้ดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่อง
๓ ปี (ต.ค. ๒๕๔๖ - ก.ย. ๒๕๔๙) โดยมีแกนนำเป็น
โรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมทางวิชาการ
และให้เครดิตหน่วยกิตเฉพาะโรงเรียนและมหาวิทยาลัย
ที่มีข้อตกลงร่วมกันเท่านั้น สำหรับในระยะยาว จะจัด
ตั้งระบบกลาง เพื่อกำหนดเนื้อหาหลักสูตร “วิชาเรียน
ล่วงหน้า” และมาตรฐานและการทดสอบที่เป็นที่ยอมรับ
ร่วมกันทั้งประเทศ ทั้งนี้ได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนและ
มหาวิทยาลัยทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ และบริหาร
โครงการ

หน่วยงานที่ร่วมมือกันดำเนินการโครงการ
นำร่อง มีดังนี้

◆ มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมมือกับโรงเรียน
มหิดลวิทยานุสรณ์

◆ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมมือกับโรงเรียน
สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒปทุมวัน

สถาบันภาษา และโรงเรียนอื่นๆ

นอกจากนี้ยังได้ก้าวไปสู่การขยายผลในส่วน
ภูมิภาคด้วย มีมหาวิทยาลัยที่ได้เตรียมการจัดทำ
โครงการนำร่อง ดังนี้

◆ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

◆ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

◆ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

◆ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ตัวอย่างการเรียนการสอนตามโครงการ

นำร่อง

◆ การนำร่องของมหาวิทยาลัยมหิดล
ร่วมกับโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

ในระยะแรก นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
เดินทางไปเรียนกับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ที่มหาวิทยาลัย
มหิดล ในวิชาฟิสิกส์และคณิตศาสตร์ เด็กที่สามารถ
ผ่านการประเมินจะได้เครดิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และ
มหาวิทยาลัยจะเก็บเครดิตไว้ให้ ถ้าสอบเข้าศึกษาต่อที่
มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยก็จะรับเครดิตที่ผ่าน
การประเมินเลย

ในระยะต่อมา โรงเรียนมหิดลวิทยา
นุสรณ์มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน จึง
เปิดสอนวิชาเอง เพื่อกระจายโอกาสให้เด็กและเป็
การพัฒนาอาจารย์ในโรงเรียนด้วย วิชาที่เปิดสอน
ได้แก่ วิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ อย่างละ ๒ รายวิชา
(ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ) และวิชาคณิตศาสตร์
โดยโรงเรียนเป็นผู้ร่างหลักสูตรให้มหาวิทยาลัยมหิดล
พิจารณายอมรับและมีส่วนร่วมในการประเมินผล
เพื่อให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑

◆ การนำร่องของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
และโรงเรียนในเครือข่าย

ในระยะสั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้จัดทำหลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน ๗ รายวิชา
คือ เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย
ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ ร่วมกับโรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และโรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษา ในระยะกลาง เป็นการเตรียมนักเรียนที่จะ
สอบเข้ามหาวิทยาลัยใน ๒ แนวทาง คือ การเทียบ
รายวิชาให้เมื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย กับอีกแนวทางหนึ่ง

คือ การรับตรง (ระบบโควต้า) สำหรับในระยะยาว
จะเป็นการสร้างกำลังคนทดแทนด้วยการสนับสนุน
ให้นักศึกษาก้าวสู่ระดับบัณฑิตศึกษาถึงปริญญาเอก
นอกจากนี้ยังได้มีการอบรมครูเพื่อทำการสอนใน
โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการด้วย

- ตัวอย่างการดำเนินงานโครงการเรียนล่วงหน้า รายวิชาเคมี

หลักสูตร ภาคเรียนที่ ๑ เคมีทั่วไป ๑
ภาคเรียนที่ ๒ เคมีทั่วไป ๒

จำนวนนักเรียน จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย สาธิตปทุมวัน
และเตรียมอุดมศึกษา จำนวน
๕๐ คน

วิชาที่เรียนปริญญาตรี GEN CHEM I
GEN CHEM II

การคัดเลือก

รอบที่ ๑ โรงเรียนรับสมัครและ
คัดเลือกตามเกณฑ์ของ
แต่ละโรงเรียน ประมาณ
๑๐๐ คน

รอบที่ ๒ คัดเลือกโดยความเห็น
ชอบของคณะกรรมการ
พัฒนารายวิชา เมื่อนักเรียน
จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
จำนวน ๕๐ คน

สถานที่เรียน ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวัดและประเมินผล

ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนิน
การวัดและประเมินผลเพื่อกำหนด
ระดับคะแนนตามหลักสูตร
CU.AP. Program

การเทียบโอนหน่วยกิต

นักเรียนที่สอบผ่านโครงการ

สามารถเทียบโอนหน่วยกิตวิชา
เคมี ในระดับมหาวิทยาลัยได้

- ตัวอย่างการดำเนินงานโครงการเรียนล่วงหน้ารายวิชา
ภาษาไทย

หลักสูตร สารหลักสูตรเน้นทักษะการใช้
ภาษา การฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียน

จำนวนนักเรียน จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย สาธิตปทุมวันและ
เตรียมอุดมศึกษา จำนวน ๓๐ คน

วิชาที่เรียนปริญญาตรี ภาษาไทยอุดมศึกษา
(วิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

การคัดเลือก ใช้แบบทดสอบเพื่อคัดกรอง
(ยกเว้นนักเรียนในโครงการ
พัฒนาความสามารถพิเศษ
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา)

สถานที่เรียน โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

ระยะเวลาเรียน ๒ ภาคเรียน
ภาคเรียนที่ ๑ = ๑๖ สัปดาห์ ๑ คาบ
(๒ ชั่วโมง) : สัปดาห์

ภาคเรียนที่ ๒ = ๑๖ สัปดาห์ ๑ คาบ
(๒ ชั่วโมง) : สัปดาห์

รวม ๓๒ สัปดาห์ ๖๔ ชั่วโมง

การวัดและประเมินผล เกณฑ์เดียวกับคณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เก็บคะแนนระหว่างภาค ร้อยละ ๕๐

สอบระหว่างภาค ร้อยละ ๒๕

สอบปลายภาค ร้อยละ ๒๕

การเทียบเกรด เมื่อนักเรียนมีสถานภาพเป็น
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถเทียบโอนได้

การจัดการเรียนการสอนตามโครงการเรียนล่วงหน้านับเป็นอีกแนวทางหนึ่ง que เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่ักเรียนที่มีความสามารถสูง และเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการ ดังนี้

- ◆ เด็กที่มีความสามารถสูงได้เรียนเนื้อหาวิชาที่ลึกและสูงขึ้นกว่าหลักสูตรปกติในสาขาที่มีความถนัดสูง
- ◆ ผู้เรียนที่ผ่านการเรียนและสอบผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดจะได้รับหน่วยกิตในระดับมหาวิทยาลัย
- ◆ เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เนื่องจากมีระบบการศึกษาที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกันระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษา
- ◆ เด็กที่มีศักยภาพทางวิชาการสูงมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพทางวิชาการตามความถนัดและสนใจ อันนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศต่อไป
- ◆ เด็กที่มีความสามารถสูงในสาขาวิชาต่างๆ จะได้รับการคัดสรรให้เข้าศึกษาในสถาบันต่างๆ โดยมีระบบที่รองรับและเอื้อประโยชน์แก่เด็ก ได้จำนวนมากทั้งประเทศในระยะยาว

- ◆ เด็กที่มีความสามารถสูงสามารถศึกษาได้เร็วขึ้น ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก และไม่กระทบต่อระบบการศึกษาของนักเรียนส่วนใหญ่
- ◆ ระบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถสูงเป็นความร่วมมือกันโดยตรงอย่างใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารในมหาวิทยาลัยและในโรงเรียนมัธยมรวมทั้งผู้บริหารระบบการศึกษา ในภาพรวม

โครงการเรียนล่วงหน้าสามารถทำได้ และเกิดขึ้นแล้วอย่างเป็นระบบ เต็มรูปแบบครบวงจร ผลที่เกิดขึ้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ดังเช่นนักเรียนหญิงคนหนึ่ง เธอเป็นผลผลิตของการเรียนตามโครงการนี้ และได้ก้าวไปไกลอย่างรวดเร็ว จบปริญญาเอกจากต่างประเทศ เต็มพร้อมด้วยคุณภาพ ปัจจุบันเธอเป็นดอกเตอร์ในสถาบันที่มีชื่อเสียงของรัฐแห่งหนึ่ง ด้วยอายุเพียงน้อยนิดเธอได้รับการยกย่องว่าเป็นนักวิจัยที่ดีเยี่ยมและปวราณาตัวที่จะดักทอสานต่อโครงการนี้เพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพ อันเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต แล้วท่านทั้งหลายที่มีเด็กอยู่ในมือ จะไม่ให้โอกาสแก่เด็กของท่านได้สัมผัสกับการเรียนการสอนที่น่าท้าทายเช่นนี้บ้างหรือ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยมหิดล คณะวิทยาศาสตร์. โครงการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘ (อัดสำเนา). (การประชุมเรื่องโครงการเรียนล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๘)

มูลนิธิบัณฑิตยสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. บวท (TAST). กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘. (แผ่นพับ).

วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา. การจัดการเรียนการสอนเพื่อผู้มีความสามารถพิเศษ. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘. (อัดสำเนา).

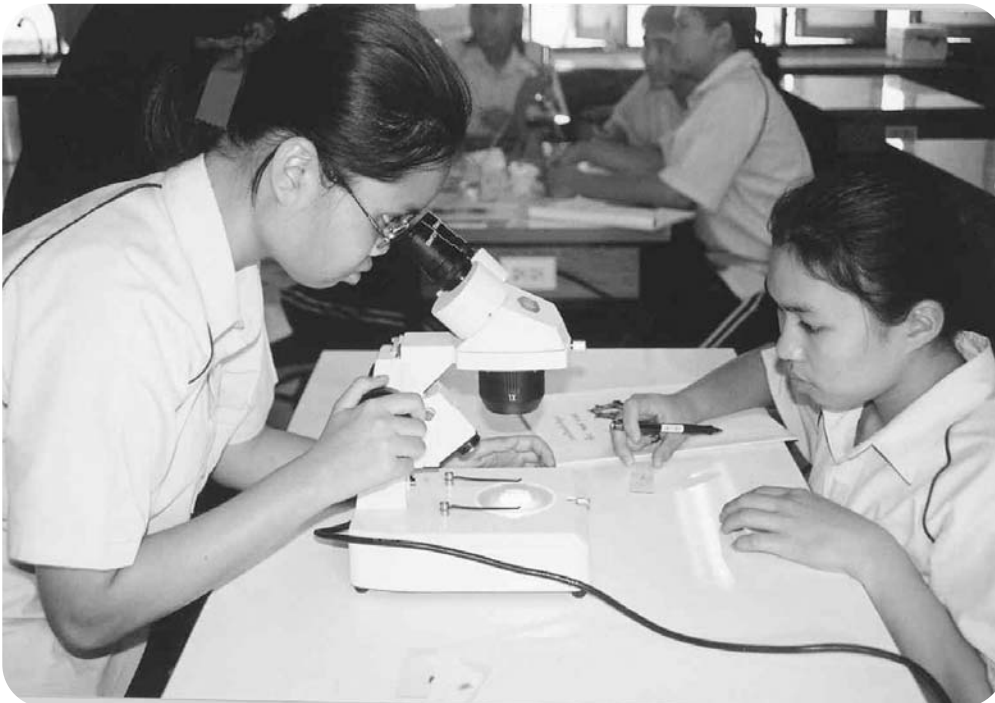
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). โครงการเรียนล่วงหน้ากับการพัฒนากำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของ สวทช. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘. (อัดสำเนา).

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และหน่วยงานอื่นๆ. เอกสารประกอบการสัมมนา “โครงการเรียนล่วงหน้าสำหรับประเทศไทย”. กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๘. (วันที่ ๘-๙ สิงหาคม ๒๕๔๘ ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์)

ระบบการคิด กับการจัดการเรียนรู้

ภิรมยา อินทรกำแหง*

หากพูดถึงระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนที่เหล่านักการศึกษา ครู/อาจารย์เข้าใจกันมักหมายถึงเรื่องราวที่เป็นองค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. หลักสูตรการเรียนการสอน ๒. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ๓. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ๔. สื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมในการจัดการศึกษา แต่ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน หรือนวัตกรรมใดๆ

คงไม่สามารถทำให้ระบบการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างครบถ้วนต่อมูลค่าเพิ่มในทุนมนุษย์ เพราะมูลค่าเพิ่มในการพัฒนาทุนมนุษย์น่าจะให้หมายรวมถึง **ระบบการคิด** ที่ต้องถูกจัดไว้อยู่อีกองค์ประกอบหนึ่งในระบบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน เพราะระบบการคิดจะเป็นพื้นฐานลำดับแรกในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นปัจจัยแรกนำไปสู่ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด

* นักวิชาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑

และประเมินผลของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ภาระหน้าที่ของการศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จก็คือการสร้างพลังปัญญาที่ต้องเกิดจากทักษะ**การคิดเป็นลำดับแรก** เพราะการคิดถือว่าเป็นความสามารถของสมองในการจัดการกับเรื่องราวปรากฏการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ฉะนั้นจึงถือได้ว่าการคิดและการสอนคิดเป็นมิติและองค์ประกอบแรกของปัจจัยความสำเร็จเบื้องต้นในระบบการเรียนการสอนโดยเฉพาะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือมุ่งให้ผู้เรียน รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติ สามารถประยุกต์การเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ในชีวิตจริง ภายใต้องค์ความรู้ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพของการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม หรือมีความรู้คู่คุณธรรม

ระบบการเรียนการสอนที่มุ่งเป้าหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเคียงคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม จึงไม่ควรที่จะมองผ่านเรื่องของการคิดบรรจุไว้เป็นปัจจัย หรือมิติแรก โดยไม่ควรนำไปซ่อนไว้ในขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน นักประดิษฐ์ หรือนักวิทยาศาสตร์จำนวนมากทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ยิ่งใหญ่ใช้ความคิดเป็นตัวนำมากกว่าการได้รับการศึกษาระดับสูง เช่น เอดิสัน ประดิษฐ์หลอดไฟสำเร็จก็ใช้ความคิดในการค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งๆ ที่ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก่อน ดังนั้น การคิดและกระบวนการคิด เป็นมิติแห่งความสำเร็จที่มีหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการเฉพาะตัว จึงควรยกระดับให้การคิดมีความสำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้

มิติระบบการเรียนการสอน(เดิม)

- หลักสูตรการเรียนการสอน
- กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผล
- สื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมฯ

มิติระบบการเรียนการสอน (ใหม่)

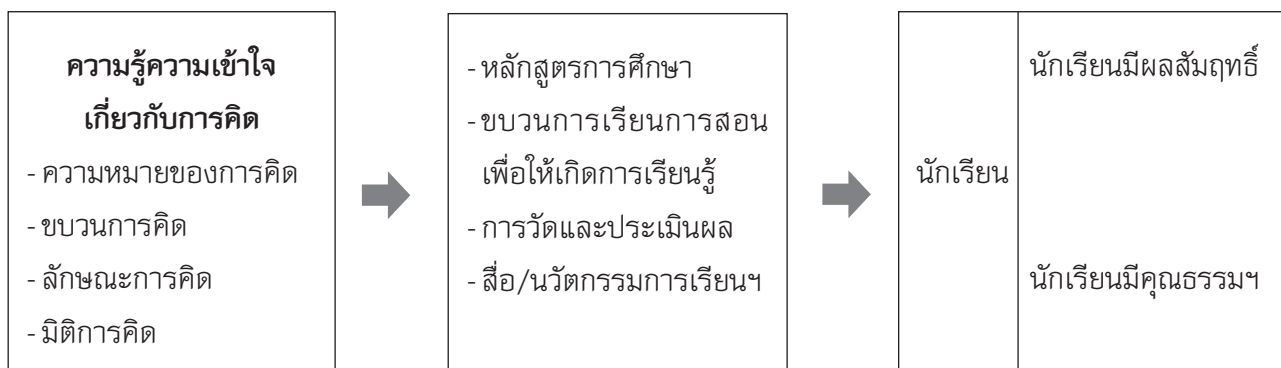
- ระบบการคิด (เพิ่ม)
- หลักสูตรการเรียนการสอน
- กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผล
- สื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมฯ

และในเมื่อหลักสูตรการเรียนการสอน หรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน หรือการวัดและประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน มีหลักการทฤษฎีและกระบวนการอย่างไร แล้วทำไมล่ะ? ที่การคิด ซึ่งก็มีหลักการทฤษฎี และกระบวนการเช่นกัน จะถูกนำไปไว้เพียงองค์ประกอบย่อย ของกระบวนการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น ความคิดเป็นเรื่องใหญ่ เป็นพื้นฐานที่อยู่ภายในตัวตนของทุกคน ที่จะต้องถูกจัดการ ก่อนที่จะออกมาเป็นการพูด การกระทำ บุคลิกภาพประจำ

ตัวตนของแต่ละคนโดยมีกระบวนการเรียนการสอนเป็นมิติ หรือเป็นองค์ประกอบมาสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อพัฒนาการคิด ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จ นำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน ขึ้นกับการคิดของผู้เรียนเป็นเบื้องต้น ก่อนจะสามารถขับเคลื่อนเรื่องราวอื่นๆ ตามมา

ฉะนั้น การคิดที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนที่มีคุณภาพควบคู่กันทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพของคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม

คุณภาพการคิด

คุณภาพการคิด

การสร้างฐานการคิดต่อการเรียนรู้จะนำไปสู่การขึ้นและเป็นทิศทางของการจัดการศึกษา

ความสำคัญของการคิด

การคิดนั้นแม้จะไม่เห็นว่ามีตัวตน แต่การคิดกลับเป็นอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าที่เราจะคาดถึงได้ การคิดสามารถสร้างและทำลายหากเราไม่เรียนรู้ถึงวิธีการจัดการกับมันได้ ภายใต้สมองของแต่ละคน จะไม่มีคุณค่าใดเลย หากไม่รู้จักใช้สมองไปสู่การคิด และวิธีคิดซึ่งได้รับการพัฒนาด้วยขบวนการจัดการเรียนการสอน ภายใต้ระบบการศึกษา น่าจะทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้การคิดเป็นส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ ว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ...ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้...”

พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต กล่าวไว้ว่า “การรู้จักคิด หรือคิดเป็น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง

ของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง คิดเป็นช่วยให้ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดูเป็น ฟังเป็น กินเป็น ใช้เป็น บริโภคเป็น คบหาและเสวนาเป็น”

แต่การศึกษาที่ผ่านมากลับไม่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ส่วนหนึ่งเกิดจากการมุ่งสอนความรู้ ความจำ ยังไม่สนใจให้ความสำคัญ กับระบบ การคิด วิชยากร เชิงมูล ให้ข้อคิดที่น่าสนใจไว้ว่า “กรอบความคิดที่ล้ำสมัยของคนส่วนใหญ่ เชื่อว่า การศึกษาคือการฟังคำบรรยายและอ่านตำรา เพื่อท่องจำไปสอบ ได้วุฒิไปหางานทำ แทนที่จะสอนให้คน ใฝ่การเรียนรู้ รักการอ่าน รู้วิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น”

การศึกษามักตกเป็นจำเลยของสังคมโดย มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตลอดเวลาในการที่ไม่สามารถ ผลิตคนให้จบออกมา เป็นคนที่มีคุณภาพ และมี ศักยภาพสูงตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งใจว่า นอกจากเก่งแล้ว ไม่พอแต่ต้องทั้งเก่งดี มีสุข และเมื่อ มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกโดย องค์กรมหาชน ที่ชื่อว่า สำนักงานรับรองและประเมิน คุณภาพการศึกษาภายนอก (สมศ.) ก็พบว่าคุณภาพ ของนักเรียนไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานที่ ประเมินรอบแรกรวม ๓ มาตรฐานสำคัญคือมาตรฐาน ที่ ๔, ๕ และ ๖ และนักเรียนมีประเด็นที่ต้องพัฒนา ปรับปรุงโดยเร่งด่วน ก็คือ มาตรฐานที่ ๔ ที่ว่า “ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิด สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิจารณญาณ ทั้งนี้มีตัวชี้วัด รวม ๔ ตัว ที่นักเรียนมีผลการประเมินต้องปรับปรุงเป็น ส่วนใหญ่ คือ ๑) ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ๒) ผู้เรียนมีทักษะการคิดสังเคราะห์ ๓) ผู้เรียนมีทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง ๔) และผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

ความหมายของการคิด

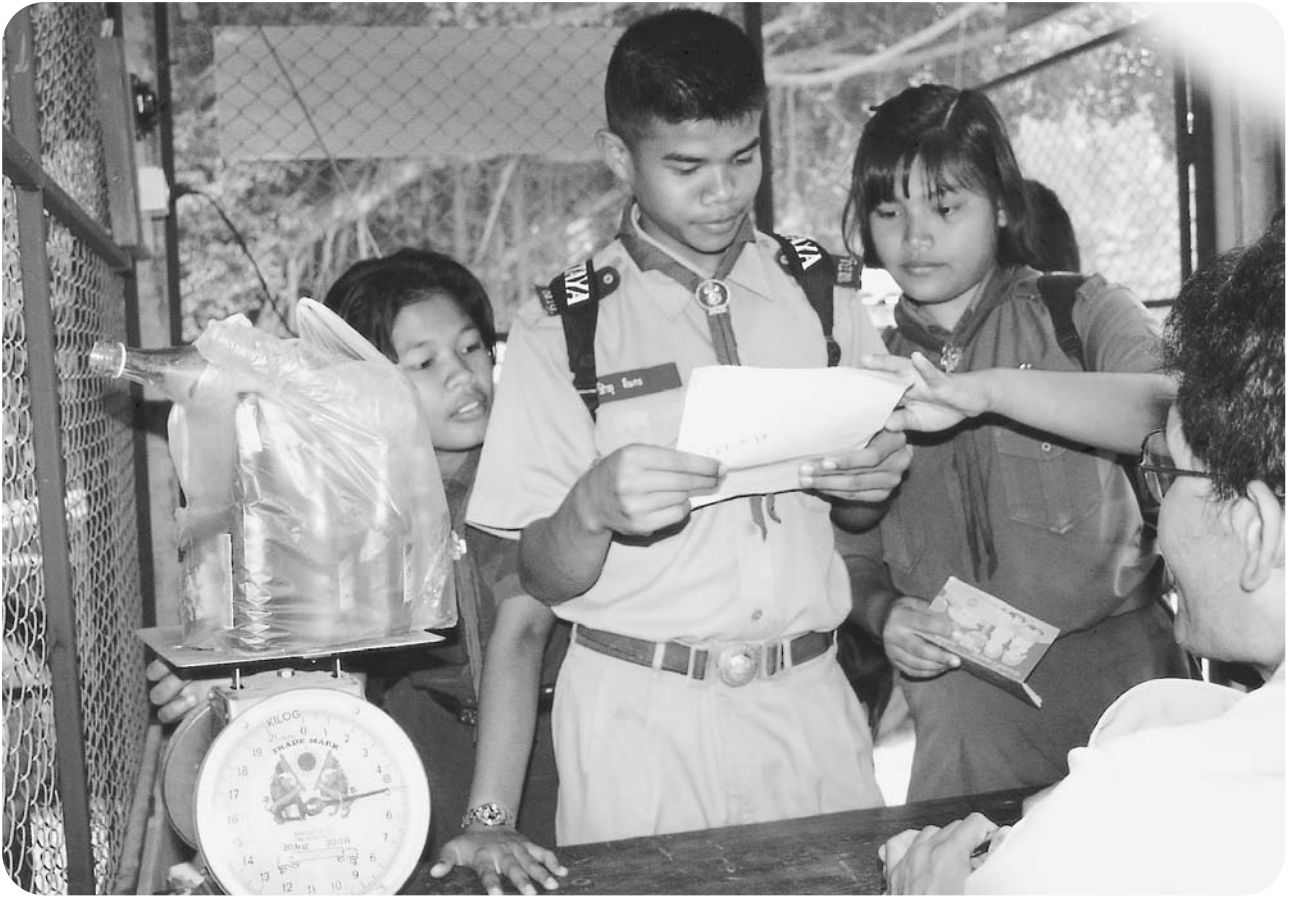
การคิด หมายถึง พฤติกรรมภายในที่เกิดจาก ขบวนการทำงานของสมองในการรวบรวม จัดระบบ ข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆ อันจะนำไปสู่รูปร่าง หรือ มโนภาพที่เป็นเรื่องราวขึ้นในใจ ก่อนที่จะสื่อออกมา โดยใช้คำพูด หรือการแสดงออก (ทิตนา แคมมณี ๒๕๕๒)

การคิดเกิดขึ้นจากการใช้สมองทั้ง ๒ ซีก คือ ซีกซ้าย (ทำหน้าที่วิเคราะห์หาเหตุผล)ความสามารถ ทางภาษา ทางการค้าขาย ทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจน การจัดการระบบ และการแสดงออก) และซีกขวา (ทำหน้าที่สังเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการ ดนตรี ศิลปะ) เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเดิม ภายใต้ความ สามารถในการคิด ที่อาจจะคิดโดยใช้ทักษะพื้นฐาน ไม่ใช่ทักษะการคิดขั้นสูงก็ได้ ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพ ของการคิดส่วนบุคคล อาจกล่าวได้ว่า **การคิด คือ การเรียน** เพราะการคิดจะไม่มีคุณภาพเลยหากไม่ได้รับ การพัฒนาโดยการจัดการเรียนการสอนที่ผ่าน ขบวนการคิดพื้นฐานเพียงแค่จำ รับรู้ ไปสู่การคิด ขั้นสูง คือขั้นคิดวิเคราะห์ได้ สังเคราะห์ได้ แล้วก็ ประเมินค่าได้

มิติของการคิดให้เป็นระบบ

การคิดที่ก่อรูปและแสดงออกมาได้จะต้องมี พัฒนาการมาจาก ๖ ด้านสำคัญ ตามที่ ทิตนา แคมมณี และคณะให้แนวทางไว้ ๖ ด้าน

๑. มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด
๒. มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด
๓. มิติด้านทักษะการคิด
๔. มิติด้านลักษณะการคิด
๕. มิติด้านขบวนการคิด
๖. มิติด้านการควบคุม และประเมินการคิด ของตนเอง

ลักษณะการคิด

แต่ละคนโดยปกติรับรู้เรื่องราวโดยผ่านทางการสื่อสารจากประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ ตาเห็น รูป หูได้ยินเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นรับรส กายรับสัมผัส ก็จะนำไปสู่การคิดในลักษณะต่างๆ กันไป บางคนคิดออกไปไกลจนกระทั่งโดนเบรกว่า ไม่ต้องคิดไปไกลขนาดนั้นบางคนคิดง่ายๆ ก็อาจจะโดนเบรคทำไมคิดง่ายจัง ไม่คิดสักเลย เรารับรู้ลักษณะการคิด ซึ่งประกอบด้วย ๙ ลักษณะ (ทิตนา แคมมณี ๒๕๔๒) ได้แก่ คิดคล่อง คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกต้อง คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง และคิดไกล

ขบวนการคิด

วิธีการคิดที่ดีจะต้องมีขบวนการ หรือมีขั้นตอนที่นำไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นลำดับ ๓ ขั้นตอนด้วยกันคือ

- ๑) คิดอย่างมีจุดหมาย ไม่เลือนลาง ไร้ทิศทาง
- ๒) คิดอย่างมีลำดับขั้นตอน ตามที่กำหนดไว้
- ๓) คิดให้บรรลุความสำเร็จอย่างมีลำดับขั้นให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้ง

ลักษณะการคิด

ลักษณะการคิดในแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกัน ในบางเรื่อง หรืออาจจะเหมือนกันในบางเรื่องก็ได้ ขณะเดียวกัน คนที่คิดเหมือนกันก็จะไปกันได้ แต่คนที่คิดไม่เหมือนกันก็จะขัดแย้งกัน ลักษณะการคิดแต่ละประเภทมีความหมายและวิธีการ ดังนี้ (อ้างใน ทิตนา แคมมณี)

ประเภท/ ลักษณะการคิด	ความหมาย	วิธีการ
คิดคล่อง	คิดอย่างรวดเร็วให้ได้ข้อมูล มากๆ	- กำหนดประเด็นที่ต้องการคิด - คิดเชื่อมโยงเรื่องที่คิดกับความรู้ประสบการณ์ ความ รู้สึก ความคิดเห็นของตนอย่างรวดเร็วให้ได้ข้อมูล มากๆ
คิดหลากหลาย	คิดให้ได้ข้อมูลหลายประเภท	- กำหนดประเด็นที่ต้องการคิด - คิดถึงประเภท/ชนิด/แบบลักษณะที่แตกต่างกันให้ได้ จำนวนมากๆ
คิดละเอียด	คิดให้ได้ข้อมูลที่เป็นราย ละเอียดของสิ่งที่ตามจุด ประสงค์ของการคิด	- พิจารณาเรื่องที่คิด มีประเด็นใดที่ต้องการรายละเอียด เพิ่มขึ้นและเพื่อจุดประสงค์ใด - ขยายข้อมูลหรือหาข้อมูลของประเด็นที่คิดให้ได้ราย ละเอียดคิด
คิดชัดเจน	คิดให้แน่ใจว่าตนรู้และไม่ เข้าใจอะไร หรือสงสัยอะไรก็ คิดในเรื่องนั้นจนชัดเจน	- พิจารณาข้อมูล/เรื่องที่คิด - ตรวจสอบว่าตนเองรู้/ไม่รู้/เข้าใจ/ไม่เข้าใจ/สงสัย - คิดหาคำตอบและวิธีการอธิบายความเข้าใจของ ตนเองในเรื่องที่ตนรู้
คิดอย่างมี เหตุผล	คิดใช้หลักเหตุผลในเรื่อง ที่คิด	- รวบรวมข้อมูลในเรื่องที่คิด - จำแนกข้อมูลในเรื่องที่คิดที่เป็นข้อเท็จจริงและความ คิดเห็นออกจากกัน - พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อเท็จจริงและความคิดเห็น - พิจารณาเรื่องที่คิดโดยใช้หลักเหตุผลบนฐานข้อมูลที่ เชื่อถือได้
คิดถูกทาง	คิดที่ทำให้ได้ความคิดที่เป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวมและ เป็นประโยชน์ระยะยาว	- คิดตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม - คิดตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวมากกว่า ประโยชน์ระยะสั้น

ประเภท/ ลักษณะการคิด	ความหมาย	วิธีการ
คิดกว้าง	คิดโดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ แง่มุมต่างๆ ของเรื่องที่เกี่ยวข้อง	- คิดถึงองค์ประกอบ/แง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ที่คิดให้ได้มากที่สุด - หาข้อมูลรายละเอียดขององค์ประกอบ/แง่มุมของ เรื่องที่คิดให้ได้มากที่สุด
คิดลึกซึ้ง	คิดที่ทำให้เข้าใจความซับซ้อน ของโครงสร้างและระบบ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใน โครงสร้างของเรื่องที่คิด	- รวบรวมส่วนประกอบและข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับ เรื่องที่คิดอย่างครอบคลุม - เชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของรายละเอียดใน ส่วนประกอบต่างๆ เพื่อให้เห็นโครงสร้างหรือภาพ รวมของเรื่องที่คิด - หาส่วนประกอบที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อ เรื่องที่คิด - หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของส่วนประกอบต่างๆ ที่ โยงใยของเรื่องที่คิด - วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเรื่องที่คิด
คิดไกล	คิดที่ทำให้สามารถอธิบาย เหตุการณ์ในอนาคตได้	- นำข้อมูลรอบด้านที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เรื่องที่คิดมา วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ - คาดการณ์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ อย่างต่อเนื่องเป็นขั้นๆ ไปโดยอาศัยข้อมูลและข้อ เท็จจริงเป็นฐานในการคาดคะเน - ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของความ สัมพันธ์เชิงสาเหตุของแต่ละขั้นตอน - ลงความเห็นคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต

การสอนเพื่อพัฒนาการคิด

ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน หรือผู้เรียนทุกคนในชั้นเรียน แม้จะอยู่บนพื้นฐานที่ แตกต่างกันทั้งทางครอบครัว ประสบการณ์ ศักยภาพ ทางสมองส่วนบุคคล แต่นักการศึกษาในรุ่นก่อน ที่ชื่อ บลูม (Bloom) ซึ่งคนส่วนใหญ่รู้จักกัน ได้ให้แนวทางใน การเรียนรู้ไว้ ๓ ด้าน

๑. ทางจิตใจภายใน

- ๑) พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ซึ่ง ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้ และ ทักษะเพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่ เกิดขึ้นภายในจิตใจที่เป็นปัญหา
- ๒) จิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่ง ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้และทักษะ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ในส่วนที่เกิดขึ้น ภายในจิตใจที่เป็นความรู้สึกหรืออารมณ์

๒. ทางร่างกายภายนอก

- ๑) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการเรียนรู้และ

ทักษะเพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่ เกิดขึ้นกับร่างกายที่อยู่ภายนอก จิตใจได้แก่ การกระทำ หรือการ เคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกาย

การสอนเพื่อพัฒนาการคิด เป็นคุณลักษณะ ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย ๖ ลำดับขั้นตอนใน การพัฒนาไปสู่ขบวนการทางปัญญา คือ ๑ ความรู้ ความจำ ๒ ความเข้าใจ ๓ การประยุกต์ใช้ ๔ การ วิเคราะห์ ๕ การสังเคราะห์ ๖ การประเมิน โดยทั่วไป ถือเอาการตั้งคำถามเป็นการกระตุ้นการคิด ผู้รู้ทาง การศึกษาผู้หนึ่ง กล่าวไว้ว่า “ครูที่ใช้คำถามได้ดี จะช่วยให้นักเรียนได้รับการกระตุ้นการคิดอย่าง สร้างสรรค์” แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาคุณลักษณะ ด้านพุทธิพิสัย มีความเกี่ยวข้องกับความสามารถ ในการคิดเป็นสำคัญ ทั้งการคิดลักษณะพื้นฐานและ การคิดขั้นสูง ผู้เขียน ขอหยิบยกตัวอย่างแนวทาง การสอนเพื่อพัฒนาการคิด โดยสังเขป

ระดับการคิด	ลำดับขั้น	แนวสอน
ทักษะการคิด พื้นฐาน	๑. ความรู้ ความจำ ๒. ความเข้าใจ	- สอนให้รู้ให้จำข้อเท็จจริงในหลักการประเภทของ เรื่องราวต่างๆ เพื่อให้รู้ว่า ใคร อะไร เมื่อไร ที่ไหน เป็นต้น
ทักษะการคิด ขั้นสูง	๓. การประยุกต์ใช้ ๔. การวิเคราะห์ ๕. การสังเคราะห์ ๖. การประเมิน	- สอนให้เกิด การคิด ที่ต้องจำแนก แยกแยะส่วนต่างๆ หรือ แจกแจงรายละเอียด - สอนให้เกิดการคิดที่หลอมรวมองค์ประกอบต่างๆ และสอนให้เกิดการคิดอื่นๆ เช่น - สอนค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างสิ่งใหม่ - สอนทดลอง นำผลไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ แตกต่างกัน - สอนสร้างความคิดรวบยอด - สอนให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ยุ่งยากซับซ้อน - สอนให้รู้จักตัดสินใจที่กว้าง ลึกซึ้ง ไกล และถูกทาง ภายใต้เหตุผลที่ให้เหตุผล ให้โทษ - สอนความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เป็นเหตุและผลต่างๆ กัน ฯลฯ เป็นต้น

สมองมีไว้สำหรับคิด การคิดเป็นพลังงานทางปัญญาที่มีขบวนการเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา คิดได้ดีหรือไม่ดี เกิดขึ้นได้ในตัวตนของแต่ละคนโดยอัตโนมัติ แล้วมนุษย์ก็ได้อาศัยการศึกษา โดยขบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน สำหรับพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้เป็นทุนทางสังคมที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้น ดังนั้นมนุษย์จึงเป็นทุนที่สำคัญมากที่ทุกประเทศใช้การศึกษาเป็นการลงทุนพัฒนาทรัพยากรคนของประเทศตน

และต้นทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ามากกว่าสิ่งอื่นใดก็คือ **ความสามารถในการคิดของมนุษย์** นั่นเอง ดังนั้นเรากำลังต้องการ “ความคิดที่มีคุณภาพ” เพื่อมาเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ในสังคมไทย เราจึงต้องมาร่วมกันยกระดับให้ระบบการคิด เป็นมิติที่สำคัญยิ่งอีกมิติหนึ่ง ในระบบการเรียนการสอน ตามที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ข้างต้น

บรรณานุกรม

เอกสารเย็บเล่ม “สานฝัน.....ด้วยการคิด”หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

จำจ๋า.....

การเรียนรู้เชิงบูรณาการ

เนตรนพิชญ์ จำปาทองเกศ*

*หลัง*การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามมาด้วยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ กอปรกับกระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาที่รีบเร่ง แข่งกับยุคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนรู้แบบใหม่ ต้องใช้ยุทธวิธี “บูรณาการ” จึงจะสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในวงการการศึกษาไทย

ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบ “บูรณาการ” จึงปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถสัมผัสได้ในโรงเรียนที่สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นฐานปฏิบัติการที่รองรับยุทธวิธี ดังกล่าว

ที่โรงเรียนสตรียะลา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ภายใต้การบริหารจัดการของท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา **ชิตพล พรหมจันทร์ พร้อมคณะครู** ก็ได้จัดให้มีกิจกรรมบูรณาการเกิดขึ้น

* ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต ๑

โดยเริ่มจากการให้ครูทุกสายชั้นเลือกหัวหน้าสายชั้นแต่ละระดับ หัวหน้าสายชั้นที่ได้รับการคัดเลือกก็จัดประชุมวางแผนจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง ๘ กลุ่มสาระ ตามสายชั้นของตน ประกอบด้วย

กลุ่มสาระ...ภาษาต่างประเทศ
กลุ่มสาระ...ภาษาไทย
กลุ่มสาระ...วิทยาศาสตร์
กลุ่มสาระ...ศิลปะ
กลุ่มสาระ...คณิตศาสตร์
กลุ่มสาระ...สุขศึกษาและพลศึกษา
กลุ่มสาระ...การงานอาชีพและเทคโนโลยี
กลุ่มสาระ...สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
๒. กำหนดสาระการเรียนรู้
๓. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
๔. พิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
๕. ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
๖. กำหนดเวลาเรียน
๗. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รongรับหน่วยการเรียนรู้
๘. จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้
๙. ตรวจสอบ/ประเมินผลคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
๑๐. ปรับปรุง/พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการประชุมวางแผน พบว่า แต่ละสายชั้นก็ได้ดำเนินการบูรณาการ เป็นกิจกรรมใหญ่ของโรงเรียน จำแนกตามสายชั้น ดังนี้

สายชั้น ม.๑ เรื่อง ส.ย.ที่รัก
สายชั้น ม.๒ เรื่อง ข้าวยา
สายชั้น ม.๓ เรื่อง สวนสวย... รวยเสน่ห์
สายชั้น ม.๔ เรื่อง ปักขั้ไต้...บ้านเรา
สายชั้น ม.๕ เรื่อง ยะลา...น่าอยู่
สายชั้น ม.๖ เรื่อง แม่น้ำปัตตานี

หากเป้าหมายของการศึกษาชาติ คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เก่ง ดี และมีความสุข

ภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่กำลังหั่นผักสารพัดชนิดให้เป็นชิ้นเล็กๆ ได้แก่ แตงกวา แครอท มะม่วงดิบ ถั่วฝักยาว ดอกดาหลา ตะไคร้ ใบมะกรูด ฯลฯ อย่างเพลิดเพลิน สนุกสนานในกิจกรรมบูรณาการเรื่อง **“ข้าวยา”** เป็นภาพของการเรียนรู้ที่สามารถประเมินในสภาพเชิงประจักษ์ได้

หากคำว่า **“บูรณาการ”** หรือ integration หมายถึง การนำหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งเข้ารวมกับหน่วยย่อยอื่นๆ ภายในองค์กรวม เพื่อให้เกิดความครบถ้วน สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักการทั้ง ๓ ต่อไปนี้ **“ข้าวยา : การเรียนรู้เชิงบูรณาการ”** ก็คงจะสรุปได้ดังนี้

หลักการ	ตัวอย่าง : ข้าวยา
๑. มีหน่วยย่อยเป็นองค์ประกอบ เช่น ชิ้นส่วน ชั้น ระดับ ที่จะนำมาประมวลเข้าด้วยกัน ๒. หน่วยย่อยนั้นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิงอาศัย ซึ่งกันและกัน มีความยืดหยุ่นและเคลื่อนไหว ตลอดเวลา ๓. เมื่อรวมกันแล้วจะเกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ เกิดความพอดี หรือสมดุล	๑. มีหน่วยย่อยที่เป็นองค์ประกอบ คือ ๑.๑ ผักประเภทต่างๆ ที่นำมาหั่นเป็นฝอย จัดเป็น หมวดหมู่ รวมทั้งถั่วงอกดิบ ๑.๒ ข้าวหุงด้วยน้ำดอกอัญชัน ๑.๓ น้ำบูดู ๑.๔ มะพร้าวคั่ว ๑.๕ กุ้งแห้งป่น หรือปลาป่น ๑.๖ พริกป่น มะนาว (ปรุงรสตามชอบ) ๒. องค์ประกอบทั้ง ข้อ ๑.๑-๑.๖ มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงต่อกัน ๓. นำข้อ ๑.๑-๑.๖ มาคลุกเคล้าเข้าด้วยกันจนได้ สัดส่วนที่สมดุล (ก็จะเป็นอาหารอันโอชะอย่างง่ายๆ)

จากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า
นักเรียนมีความสุข มีความพอใจ ได้เรียนรู้มากมาย

ทั้งจากวิทยากรท้องถิ่นที่มาบรรยายประกอบ
การสาธิตการทำ “ข้าวยา”

จากชิ้นงานที่ปรากฏ คือ แผ่นพับ เพียงแผ่นเดียวแต่บรรจุหลากหลายกลุ่มสาระ ไม่ว่าจะเป็น

ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สุขศึกษา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลงานที่นักเรียนนำเสนอ
๑. ภาษาไทย ๒. ภาษาอังกฤษ ๓. คณิตศาสตร์ ๔. สุขศึกษา ๕. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๑. ร้อยกรอง “ข้าวยา” ๒. ส่วนประกอบและขั้นตอนการปรุง ๓. การคำนวณสัดส่วนขององค์ประกอบ และนำเสนอเป็นกราฟวงกลม ๔. สารอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ ๕. ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ข้าวเอ่งข้าวงำ
 ดำมากล้าคุณมากล้นของคนใต้
 อาหารบ้านที่สมดุลงดงามสมุนไพร
 ปัญญาไทยสร้างสมมานมนาน
 กุ้งแห้งบดมะพร้าวตัวด้ว้แตงกวา
 ทั้งจานลาพริกปั่นปนประสาน
 น้ำบูดูมะนาวตัวง่วงเจ้าจางน
 อักข้าวสุกพอประมาณ... กานอ์ร้องเอง

ต้องยอมรับความจริงว่า การเรียนรู้แบบ
บูรณาการ มีคุณค่ามากมาย สืบเนื่องจากการดำเนิน
ชีวิตประจำวัน ที่ต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลาย
สาขาวิชาเข้าแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนต้องฝึกทักษะการ
จัดการความรู้ ฝึกไปเรื่อยๆ ก็จะพบ “ตาน้ำแห่งความรู้”
ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้อาบหรือดื่มได้ตามอัธยาศัย
นั่นคือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
อย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ
ท่านวิเศษฐ์ วังวิญญู (มติชน : ๙) ที่ว่า “การเรียนรู้

ที่แท้นั้น เกิดจากสภาวะของจิตที่โปร่งสบายผ่อนคลาย
แล้วจิตวิเคราะห์ เข้าภายในตน ขณะเดียวกัน
ก็ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงกับผู้อื่น
การยึดติดกับเนื้อหาสาระที่ตายตัวนั้น แม้จะรู้มาก
ก็มีประโยชน์น้อยกว่าการรู้สาระที่เปลี่ยนแปลง
เชื่อมโยงกับชีวิตเรา”

หากมีโอกาสมาเยือน ๓ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ อย่าลืมแวะมาเยี่ยมชม “ข้าวย่า : การเรียนรู้
เชิงบูรณาการ” ที่โรงเรียนสตรียะลา นะคะ

บรรณานุกรม

“คุณภาพของการเรียนรู้” มติชน. ฉบับวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๘ หน้า ๙.

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. **แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔.** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
ศึกษาธิการ.

www.Seameo.Org/vl/th_education.

ดร. อาจารย์ และบุคลากร
ทางการศึกษาร่วมส่งบทความวิชาการ
ด้านการศึกษามาลงเผยแพร่
ในวารสารวิชาการ โดยส่งมาได้ที่
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ตึก สพฐ. ๓ ชั้น ๓ กระทรวงศึกษาธิการ
๑.ราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

หนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

พรรณงาม แยมบุญเรือง*

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องประชุม หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ประธานคณะกรรมการพิจารณาตัดสินการประกวด หนังสือดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๗ พร้อมด้วยผู้แทนคณะกรรมการได้ร่วมกันแถลงข่าวผลการประกวดหนังสือดีเด่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

การประกวดหนังสือดีเด่นเป็นงานที่กระทรวง ศึกษาธิการได้จัดต่อเนื่องมาเป็นเวลา ๔๓ ปีแล้ว ในปีนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการประกวด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตหนังสือภาษาไทย ซึ่งประพันธ์และวาดภาพประกอบโดยคนไทย พิมพ์โฆษณาในประเทศไทย ให้มีคุณภาพดี มีสารประโยชน์ มีปริมาณทวีขึ้นให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน และเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศ

หนังสือที่ส่งเข้าประกวดในปีนี้เป็นหนังสือที่ ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ปรากฏว่ามีสำนักพิมพ์และผู้ผลิตหนังสือรวม ๘๗ ราย ส่งหนังสือเข้าประกวดรวมทั้งสิ้น ๔๕๑ เรื่อง แบ่ง หนังสือเป็น ๙ กลุ่ม เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา ได้แก่ กลุ่มหนังสือสารคดี ๖๖ เรื่อง กลุ่มหนังสือนวนิยาย ๒๑ เรื่อง กลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์ ๘ เรื่อง กลุ่มหนังสือ รวมเรื่องสั้น ๑๔ เรื่อง กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็กอายุ ๓-๕ ปี ๔๘ เรื่อง กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖-๑๑ ปี ๙๗ เรื่อง (เป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี ๘๘ เรื่อง และสารคดี ๙ เรื่อง) กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ ๑๒-๑๘ ปี ๕๐ เรื่อง (เป็นหนังสือประเภทบันเทิง คดี ๓๐ เรื่อง สารคดี ๙ เรื่อง และคำประพันธ์สำหรับเด็ก ๑ เรื่อง) กลุ่มหนังสือการ์ตูนและ/หรือนิยายภาพ ๕๗ เรื่อง กลุ่มหนังสือสวยงาม ๑๐๐ เรื่อง (เป็น

* ผู้จัดการโรงเรียนตำรวจเรือวิทย กรุงเทพมหานคร

หนังสือสวยงามทั่วไป ๑๗ เรื่อง และสวยงามสำหรับเด็ก ๘๓ เรื่อง)

เปรียบเทียบกับจำนวนหนังสือกลุ่มต่างๆ ที่ส่งเข้าประกวดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พบว่ามีหนังสือบางประเภทส่งเข้าประกวดเพิ่มขึ้นจำนวนมากคือหนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖-๑๑ ปี (บันเทิงคดี) หนังสือการ์ตูนและ/หรือนิยายภาพ และหนังสือสวยงามสำหรับเด็ก ส่วนหนังสือที่ส่งเข้าประกวดน้อยกว่าปีที่ผ่านมาคือ หนังสือสารคดี นวนิยายและรวมเรื่องสั้น

หนังสือที่ส่งเข้าประกวดแต่ละประเภทมีรางวัล ๒ ระดับ คือ **รางวัลดีเด่น** ประเภทละ ๑ รางวัล ผู้ได้รับรางวัลดีเด่นได้รับโล่รางวัล และเงินรางวัลจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท **รางวัลชมเชย** ประเภทละ ๓ รางวัล ผู้ได้รับรางวัลชมเชยได้รับเกียรติบัตร และผู้ได้รับรางวัลได้เข้ารับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันเปิดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๔ และสัปดาห์หนังสือนานาชาติ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๙ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสินจะมีรางวัลดีเด่น จำนวน ๑๓ รางวัล และรางวัลชมเชย ๓๙ รางวัล แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการได้พิจารณาตัดสินให้มีหนังสือได้รับรางวัลดีเด่น ๙ รางวัล และรางวัลชมเชย ๒๕ รางวัล ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการที่คณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาตัดสินให้ได้รับรางวัล ทั้งๆ ที่เป็นหนังสือที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้จัดการประกวดจะได้รวบรวมสาเหตุและสรุปให้ทราบในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป

หนังสือที่ได้รับ**รางวัลดีเด่น** ๙ เรื่อง ได้แก่ **พ่อบ้านทำครัว** (กลุ่มสารคดี) **เขียนฝันด้วยชีวิต** (กลุ่มนวนิยาย) **มือโหดดูแลแม่โพสพ** (กลุ่มกวีนิพนธ์) **อุบัติการณ์** (กลุ่มรวมเรื่องสั้น) **หงส์น้อยหัดบิน** (กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ ๓-๕ ปี) **ที่บ้านย่า** (กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ ๑๒-๑๘ ปี ประเภทสารคดี) **สังข์ทอง** (ฉบับการ์ตูน) (กลุ่มหนังสือการ์ตูน

และ/หรือนิยายภาพ) **ภาพถ่ายแนวศิลปะ มุมมองของยรรยง โอหาระชิน** (กลุ่มหนังสือสวยงามประเภทสวยงามทั่วไป) และ **ตำนานภายิตไทย** (กลุ่มหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก)

รายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นคำนิยามของคณะกรรมการแต่ละกลุ่ม เป็นเหตุผลที่ได้พิจารณาตัดสินให้หนังสือทั้งเก้าเรื่องได้รับรางวัลดีเด่น

พ่อบ้านทำครัว

ผู้แต่ง นานาคำ

สำนักพิมพ์ เพื่อนดี บริษัทอักษรโสภณ จำกัด

พ่อบ้านทำครัว เป็นหนังสือสารคดีเกี่ยวกับการปรุงอาหารไทย ที่ผู้เขียนสามารถนำเสนอได้อย่างประสมกลมกลืน เชื่อมโยงผูกพันกับขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิตอย่างชวนติดตาม ใช้ภาษาเรียบง่ายตรงไปตรงมาและเจือด้วยอารมณ์ขัน ให้บรรยากาศของชีวิตครอบครัวไทยที่อบอุ่นและร่มเย็น เนื้อหากล่าวถึงอาหารแต่ละอย่างนอกจากจะให้รายละเอียดของเครื่องปรุงและวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนจนผู้อ่านอาจทำตามได้โดยง่ายแล้ว ยังมีเกร็ดสาระที่น่าสนใจเกี่ยวกับเครื่องปรุงและวิธีปฏิบัติที่ผูกพันอยู่กับเรื่องราวของภูมิปัญญาไทยอย่างเฉียบคมสมจริง รวมทั้งยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีน้ำใจไมตรีของคนไทยอีกด้วย เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะสื่อสารและส่งเสริมให้ผู้อ่านซึมซับความเป็นไทยได้อย่างสุขุมนุ่มนวล

พ่อบ้านทำครัว

เขียนฝันด้วยชีวิต

เขียนฝันด้วยชีวิต

ผู้แต่ง ประชาคม ลุนาชัย

สำนักพิมพ์ มติชน

เขียนฝันด้วยชีวิต เป็นนวนิยายอัตชีวประวัติ ดำเนินเรื่องให้ตัวเอกผจญความทุกข์ยากในการหาเลี้ยงชีวิต และพยายามทำความฝันที่จะเป็นนักเขียนใหญ่ให้เป็นจริงตลอดเวลา อันเป็นลักษณะของนักสู้ชีวิต แม้มีอุปสรรคลำเคี้ยวมากมายแต่น้ำเสียงของผู้เขียนไม่แสดงความท้อถอย แต่กลับมีความภูมิใจในตนเอง มีจิตใจมั่นคงพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อ่อนแอ แสดงความชิงชังความชั่ว ความเฝ้ารัดเอาเปรียบในสังคม

นวนิยายเรื่องนี้สะท้อนภาพของคนที่ลำบากทุกข์ยากในสังคมไทยได้อย่างสมจริงและมีชีวิตชีวา ตัวละครมีหลากหลายทั้งดีและชั่ว ใช้ฉากทั้งในเมืองและชนบทในย่านธุรกิจและตามถนน ท้องทะเลและไร่นา

ศิลปะการแต่งใช้วิธีผสมผสานเรื่องจริงกับนวนิยายที่ผู้เขียนแต่งเข้าด้วยกันอย่างแนบเนียน บทบรรยายเรียงร้อยด้วยถ้อยคำที่งดงามสละสลวย สลับกับบทสนทนาที่สมจริงตามบุคลิกและสถานภาพของตัวละคร ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและความสะเทือนอารมณ์

“เขียนฝันด้วยชีวิต” เป็นนวนิยายอุดมคติที่ทำให้กำลังใจแก่คนทั่วไปในการสร้างความหวังและมุ่งมั่นที่จะก้าวไปให้ถึงความฝัน

มือโศกแลแม่โพสพ

ผู้แต่ง เดือนแรม ประกายเรือง

สำนักพิมพ์ ใบบัว

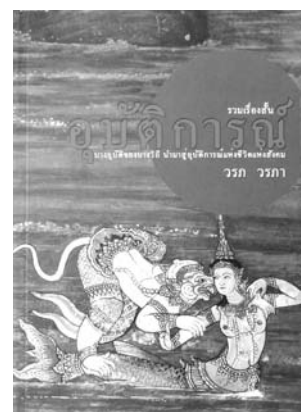
มือโศกแลแม่โพสพ เป็นกวีนิพนธ์ที่เสนอภาพชีวิตของชาวนา ซึ่งผูกพันกับท้องทุ่งอันอุดมสมบูรณ์ แม้ร่างกายหนัก เหน็ดเหนื่อยสู้แดดลมและฐานะยากจนแต่ก็ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและหยาดเหงื่อแรงงานที่สร้างผลผลิตข้าวเลี้ยงชาวโลกมาช้านาน ผู้สร้างสรรค์เสนอภาพท้องนาที่งดงามยามข้าวออกรวงสุกอ่ำร่ำ พร้อมกับความหวังของชาวนาที่รอวัน

เก็บเกี่ยว ความรัก ความอบอุ่นและความอาทรของแม่ที่หล่อหลอมให้ลูกมีความรักและภาคภูมิใจในแผ่นดินถิ่นเกิด แต่ในปัจจุบันความเจริญในยุคโลกาภิวัตน์แทรกแซงเข้าสู่ชนบท นอกจากทำลายธรรมชาติอันงดงามแล้ว ยังทำลายชีวิตอันสุขสงบและศักดิ์ศรีในอาชีพเกษตรกรที่สืบทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ และทำให้วิถีชีวิต ตลอดจนความคิดของชาวชนบทเปลี่ยนแปลงไป เกษตรกรจำนวนมากละทิ้งถิ่นเกิดไปหางานทำในเมืองใหญ่

ผู้สร้างสรรค์นำเสนอพลังแห่งความรัก ความรู้ คุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนออุดมการณ์ของผู้ยึดมั่นความเป็นธรรมในสังคม เชิดชูคนดีที่อุทิศตนเพื่อส่วนรวม นำเสนอปรัชญาชีวิต มุมมองและแง่คิดในเชิงสร้างสรรค์ ให้กำลังใจ ตลอดจนแนวทางแก้ปัญหาแก่ผู้ประสบอุปสรรคในชีวิต ผู้สร้างสรรค์ใช้คำประพันธ์หลากหลายเหมาะกับเนื้อหาแต่ละเรื่อง มีเอกภาพ มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ เลือกใช้คำง่าย มีอรรถรส และสื่อความหมายชัดเจน

มือโศกแลแม่โพสพ

อุบัติการณ์

อุบัติการณ์

ผู้แต่ง วรภ วรภา

สำนักพิมพ์ POLITICS PUBLISHING

อุบัติการณ์ เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นที่น่าสนใจเสนอเรื่องราวของสังคมพหุวัฒนธรรมในภาคใต้ของไทยซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างด้านวิถีชีวิต ความเชื่อและชนบประเพณีความเปลี่ยนแปลงของ

สังคมจากวัฒนธรรมดั้งเดิมไปสู่สังคมบริโภคนิยม ผู้เขียนตีแผ่ปัญหาความขัดแย้งและการต่อสู้ซึ่งมีอยู่ในจิตวิญญาณของมนุษย์ ความขัดแย้งของมนุษย์ที่ยึดติดอยู่กับความเชื่อและมายาคติ ความขัดแย้งระหว่างความเชื่อกับเหตุผลระหว่างสิ่งที่เห็นกับสิ่งที่คิด การแบ่งเป็นฝักฝ่าย “พวกเขา” “พวกเรา” ทุกคนต่างหวงแหนอาณาจักรอันคับแคบของตนที่เรียกว่า “เกียรติและศักดิ์ศรี” ในท่ามกลางความขัดแย้งและการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด บางครั้งมนุษย์กลับเป็นเพียงผู้มองปรากฏการณ์อันโหดร้ายที่เกิดขึ้นต่อหน้าราวกับการชมมหรสพ แทนที่จะเข้าช่วยเหลือฝ่ายที่อ่อนแอซึ่งถูกกระทำ สภาวะที่ไร้ “มนุษยธรรม” เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมสมัย

เรื่องสั้นทั้ง ๑๔ เรื่องของวรรภา วรรภา ซึ่งนำเสนอ “อุปสรรค” จากท้องถิ่นใต้ของประเทศไทย มิได้เป็นเพียงการนำเสนอสาเหตุและความเป็นไปของ “อุปสรรค” ระดับท้องถิ่นของไทยด้วยทัศนะที่กลั่นกรองและตลกขบขันเท่านั้น

ผู้เขียนยังนำผู้อ่านไปสู่ปัญหาและความขัดแย้งของมนุษย์ในระดับสากล กระตุ้นให้ผู้อ่านจุกคิด อีกทั้งตั้งคำถามถึง “มนุษยธรรม” ที่ขาดหายไป และเสนอแนะว่าในท่ามกลางความขัดแย้งและการแบ่งฝักฝ่าย หากมนุษย์เพียงแต่ยอมรับความแตกต่าง ลดทิฐิ และพยายามเข้าใจซึ่งกันและกัน สันติสุขของมนุษยชาติก็อาจเป็น “อุปสรรค” ที่พึงเกิดขึ้นได้

ในด้านวรรณศิลป์ ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการใช้ขนบเรื่องสั้นเพื่อชวาทกรรมการต่อสู้ การแบ่งปัน “พวกเขา” “พวกเรา” ซึ่งมีมาช้านานในอดีต มาตีแผ่เสมือนเป็นภาพเคลื่อนไหวแห่งชีวิตที่เรียงร้อยการต่อสู้ของมนุษย์ด้วยถ้อยคำที่เข้มข้นและทรงพลัง

หงส์น้อยหัดบิน

ผู้แต่ง นานกูกู

ผู้จัดทำภาพประกอบ นรินทร์ เชี่ยวพิบูลย์กิจ

สำนักพิมพ์ แอปเปิ้ลคิดส์

หงส์น้อยหัดบิน เป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ ๓-๕ ปี แต่งเป็นนิทานภาพประกอบคำกลอน เล่าเรื่องลูกหงส์ตัวหนึ่ง ซึ่งเป็นสัตว์ในวรรณคดี อยู่ในป่าหิมพานต์ ลูกหงส์ตัวนี้ไม่ยอมหัดบิน แม่พ่อหงส์พยายามสอนเพียงใดก็ตาม แต่ลูกหงส์ก็กลัวกลัว ไม่ยอมฝึก จนเพื่อนนกและนกต้องวางแผนหลอกให้หงส์น้อยบิน จนบินได้ ให้ข้อคิดแก่เด็กเรื่องความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง

เนื้อหามีความสนุกสนานตื่นเต้น สอดแทรกความรู้ที่ทำให้เด็กเข้าใจความเป็นจริงว่าก่อนที่จะประสบความสำเร็จนั้นต้องรู้จักความล้มเหลวเสียก่อน เป็นการเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริง นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงน้ำใจของเพื่อนที่ต้องการช่วยเหลือเพื่อน เป็นการปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นกัลยาณมิตร

แนวการเขียนเรื่องใช้วิธีสร้างสถานการณ์ให้ผู้อ่านติดตามอย่างชวนระทึกใจ ก่อนที่จะจบแบบหักมุม โดยแต่งเป็นกลอนสี่ มีสัมผัสถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ถ้อยคำในคำกลอนเป็นคำง่ายๆ ที่เด็กวัย ๓-๕ ปี จะเข้าใจได้ง่าย ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัย การจัดวางตัวอักษรกับภาพแยกส่วนกันชัดเจน ช่วยให้อ่านง่าย

ภาพประกอบใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ช่วย ตกแต่งทำให้มีสีสันสดใส สวยงามสะดุดตา ดึงดูดความสนใจของเด็กได้เป็นอย่างดี ภาพสื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครได้ดี รูปเล่มมีความแข็งแรง ใช้ปกแข็ง การออกแบบปกมีการวางตัวอักษรและภาพประกอบเด่น ชัดเจน ใช้สีสะดุดตา เหมาะสำหรับเด็กวัย ๓-๕ ปี

ที่บ้านย่า

ผู้แต่ง กริมกมล มหัทธินวิสัย

ผู้วาดภาพประกอบ มณีนรัตน์ บัณฑุกัมพล

สำนักพิมพ์ ศรีสรา

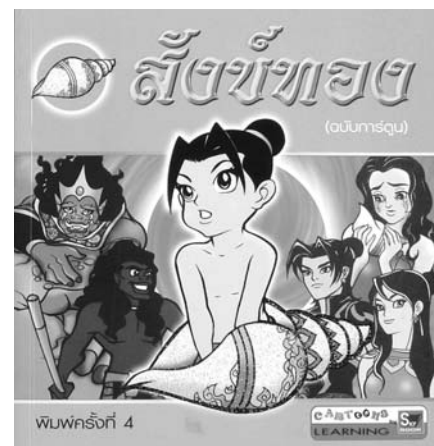
ที่บ้านย่า เป็นหนังสือสารคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นอายุ ๑๒-๑๘ ปี ประเภทสารคดีมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตประสบการณ์และภูมิปัญญาของคนทางภาคเหนือของประเทศไทย สะท้อนเรื่องราวความทรงจำในวัยเยาว์ของผู้เขียนที่ผูกพันกับ “ย่า” และธรรมชาติอย่างแนบแน่นกลมกลืน สิ่งที่คุณเขียนเสนอไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเล่น ต้นไม้ใบหญ้า ประเพณี ยารักษาโรค อาหารการกิน หรือเครื่องใช้ไม้สอย เป็นต้น จะถูกนำมาเชื่อมโยงเข้ากับวิถีชีวิตและวิถีคิดของคนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นประเด็นที่ท้าทายให้ขบคิดและแสวงหาคำตอบต่อไป

เอกลักษณ์อันโดดเด่นของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ความละเอียดละไมในการสอดแทรกความรู้และความคิดด้วยภาษาที่สละสลวย งดงาม เรียบร้อย แม้ใน

บทสนทนาของตัวละคร ซึ่งใช้ภาษาถิ่น ก็หาได้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารกับผู้อ่านไม่ แต่ตรงกันข้ามกลับเป็นความงดงาม น่ารัก สดใส มีชีวิตชีวา กรุ่นกลิ่นอายของฉากและบรรยากาศของภาคเหนืออย่างแท้จริง

อนึ่ง สภาพการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบในปัจจุบันทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมที่ใช้ชีวิตแข่งกับเวลา หันมาพึ่งพาเทคโนโลยีสมัยใหม่ และละเลยธรรมชาติใกล้ตัว ดังนั้น หนังสือเรื่องนี้จึงมีคุณค่าในฐานะที่เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะเยาวชนได้ตระหนักและซึมซับถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลของธรรมชาติและคน เรียนรู้ที่จะภูมิใจในภูมิปัญญาไทยและเติบโตอย่างมีรากเหง้า เป็นคนไทยที่รักผืนแผ่นดินไทย และถึงแม้จะไม่มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ก็สามารถที่จะมีความสุขได้เช่นกัน

ภาพประกอบของหนังสือเรื่องที่บ้านย่า เป็นภาพจินตนาการสีน้ำ ซึ่งสะท้อนเนื้อเรื่องและความคิดรวบยอดของผู้เขียนให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น และที่สำคัญคือช่วยสานความคิดที่ต่อเนื่องให้ผู้อ่าน

สังข์ทอง (ฉบับการ์ตูน)

ผู้แต่ง ชลลดา ชะบางบอน

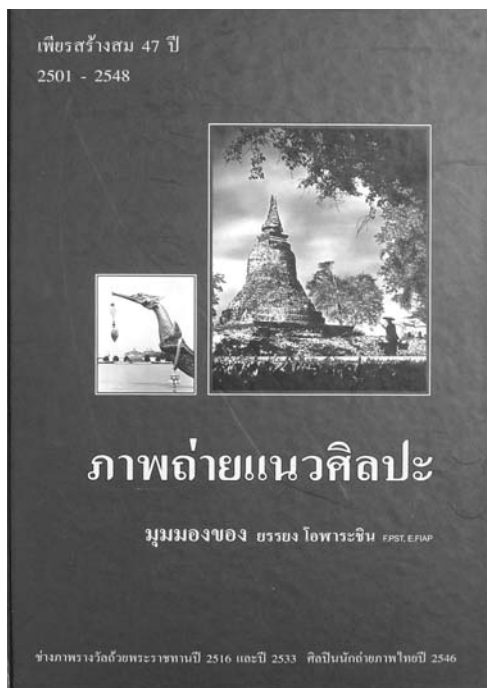
ผู้วาดภาพประกอบ ชานู บุญกลาง

สำนักพิมพ์ สกายบุ๊กส์ จำกัด

สังข์ทอง (ฉบับการ์ตูน) เป็นหนังสือการ์ตูนวรรณคดีอมตะของไทยที่น่าบถละครนอก พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

เสนอในรูปแบบนิยายภาพเพื่อให้เด็กได้อ่านวรรณคดี ในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ให้ทั้งความสนุกสนานและความบันเทิง โดยการนำเสนอภาพการ์ตูนเป็นสื่อ พร้อมทั้งการเล่าเรื่องที่ใช้ภาษากระชับ สนุกสนาน ตื่นเต้น ได้อารมณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ เนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงพระสังข์ ซึ่งถึงแม้จะผจญต่อวิบากกรรมใดๆ ก็ตาม แต่ด้วยความดี ความรักและความกตัญญู จึงยังผลให้พระสังข์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ และผลสุดท้ายพระสังข์ได้ประสบแต่ความสุข

หนังสือเล่มนี้ออกแบบรูปเล่มได้สวยงามตามแนวการ์ตูนยุคใหม่ ผู้วาดภาพมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ตัวการ์ตูนที่แสดงอารมณ์ ความเคลื่อนไหว รวมทั้งจัดกรอบภาพและการวางภาพได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการดำเนินเรื่องในแต่ละตอนที่น่าเสนอด้วยภาษาที่กระชับ และสนุกสนานได้อารมณ์

ภาพถ่ายแนวศิลปะ มุมมองของยรรยง โอฬาระชิน
ผู้แต่งและผู้จัดทำภาพประกอบ ยรรยง โอฬาระชิน
ผู้จัดพิมพ์ ยรรยง โอฬาระชิน

ภาพถ่ายแนวศิลปะ มุมมองของยรรยง โอฬาระชิน เป็นหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงาม

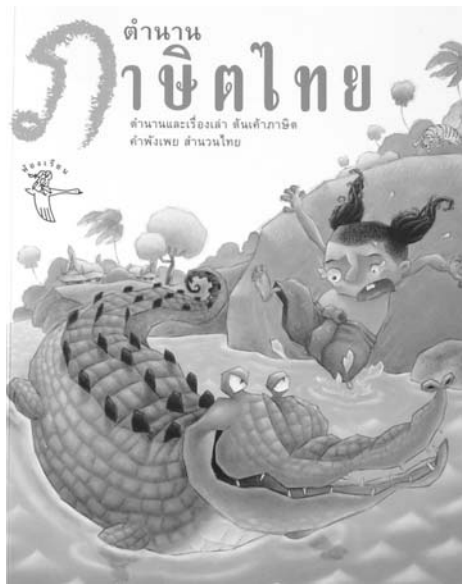
ทั่วไป มีคุณค่าทางศิลปะภาพถ่าย รวมภาพถ่ายของ ยรรยง โอฬาระชิน ที่ได้สร้างผลงานมาเป็นเวลา ๔๗ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๔๘ ซึ่งได้นำออกแสดง ทั้งในและต่างประเทศ ประกอบด้วยภาพขาวดำและภาพสีที่ได้รับรางวัลต่างๆ เป็นภาพที่อัดขยายด้วยฝีมืออันประณีต ทุกภาพมีการอธิบายเบื้องหลังของการถ่ายภาพ ทั้งอารมณ์ แสงสี บรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ล้วนเป็นผลงานบนแผ่นภาพที่สะท้อนอารมณ์ศิลปะได้โดดเด่นน่าสนใจ ให้ประโยชน์ทางการศึกษาอย่างกว้างขวางของทุกสังคม

การพิมพ์ พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ต เทคนิคการพิมพ์ภาพดีเยี่ยม แต่ละภาพมีเส้นกรอบ ทำให้ภาพเด่นชัด การจัดงานด้านศิลปกรรม วางรูปเล่ม มีทั้งภาพเล็กและภาพใหญ่ตามความสำคัญ แต่ละภาพบรรยายความรู้ได้ภาพ จำแนกความรู้ด้านต่างๆ ประกอบด้วยการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น กล้อง เลนส์ ด้านเทคนิคการถ่ายได้แก่ แสง ความเร็ว และประเภทของฟิล์ม เป็นต้น

ภาพหน้าปก เป็นภาพขาว-ดำ ภาพมรดกโลก อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและภาพเรือสุพรรณหงส์ในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าภาพอุทยานประวัติศาสตร์ ภาพทั้งสองเน้นลายเส้น ย้อมสีน้ำตาลด้วยกรรมวิธีที่เรียกว่า สี “ซีเปีย” เป็นภาพแนวแปลกกว่าภาพถ่ายธรรมดา จัดวางบนพื้นปกสีน้ำตาลเข้มทั้งปก ใต้ภาพเป็นชื่อหนังสือสีเทาอ่อน จัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมตามหลักการประกอบภาพ ดูงามสง่า เรียบง่าย ได้อารมณ์ ปกหลังเป็นภาพขาว-ดำ รูปนกบินเดี่ยว จัดวางสัมพันธ์กับภาพปกอย่างสมดุล

ใบรองปกหน้าและหลัง ใช้กระดาษหนังสือพิมพ์สีครีมเทา เรียบง่าย สะอาดตา

การจัดรูปเล่ม ปกแข็ง ขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ ๑๓๘ หน้า รูปเล่มแข็งแรงทนทาน เข้าเล่มเย็บกี่ ประณีต เน้นหนา การจัดภาพจัดได้ลงตัวในแต่ละหน้า พร้อมคำบรรยายตัวอักษรคมชัด

ตำนานภาคิตไทย

ผู้แต่ง พชร มีสุนทร

ผู้วาดภาพประกอบ สิทธิพร พวงสุข

สำนักพิมพ์ ห้องเรียน

ตำนานภาคิตไทย เป็นหนังสือสวยงาม ประเภทสวยงามสำหรับเด็ก มีเนื้อหาเกี่ยวกับตำนานเรื่องเล่า ซึ่งเป็นต้นเค้าของภาคิต คำพังเพยและสำนวนไทยที่ปรากฏในนิทานชาดก วรรณกรรมพื้นบ้านให้อิทธิพลในการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นวัฒนธรรมไทยที่มีคุณค่าทางภาษาและแสดงภูมิปัญญาของชาติ ให้คตินิยมอันเป็นธรรมะพื้นฐานที่หล่อหลอมจิตใจให้ตั้งอยู่ในความดีตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเป็นการเตือนสติและเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตของสังคมไทย

การพิมพ์ พิมพ์ด้วยกระดาษอาร์ตด้าน เทคนิคการพิมพ์ดีเยี่ยม ภาพเขียนออกแบบลายเส้นสวยงาม คมชัดด้วยเทคนิคสีอะคริลิก ทันสมัย สามารถรักษาความเป็นไทย สอดคล้องกับเนื้อเรื่องอย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะภาพหน้าปกใช้เทคนิคภาพหุ่น ทำให้รู้สึกภาพเคลื่อนไหว มีชีวิต

การจัดรูปเล่ม ปกแข็งขนาด ๘ หน้ายกพิเศษ ความหนา ๔๐ หน้า รูปเล่มแข็งแรง ทนทาน ตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย สะอาดตา เหมาะสำหรับเด็ก

หนังสือที่ได้รับรางวัลชมเชยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจำนวน ๒๕ เรื่อง ดังนี้

หนังสือสารคดี

๑. (จากคลองด่านถึงเชียงดาว) ความจริงที่หายไปของวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์
๒. ดวงตาอันดามัน ของปิยวัฒน์ ประยุกต์ศิลป์
๓. เพชร ของศาสตราจารย์ศักดิ์ ศิริพันธุ์

หนังสือนวนิยาย

๑. ภาษา นาคา ของกนกวลี พจนปกรณ์
๒. ในวาระวัน ของปิยะพร ศักดิ์เกษม
๓. ฤดูดาว ของพงศกร

หนังสือกวีนิพนธ์

วจรแห่งกาลเวลา ของธัญญา ธัญญาภาส

หนังสือรวมเรื่องสั้น

นิทานกลางแสงจันทร์ ของประชาคม ลุนาชัย

หนังสือสำหรับเด็กเล็กอายุ ๓-๕ ปี

๑. ดนตรีไทยใจหรรษา ของภัทรา แสงदानุช
๒. ลูกไม้ไกลต้น ของระวี นิมนานะเกียรติ

หนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖-๑๑ ปี (บันเทิงคดี)

การเดินทางของลูกยาง ของสายฝน

หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ ๑๒-๑๘ ปี

บันเทิงคดี

๑. ความลับของเด็กเกอร์ ของภาณุมาศ ภูมิถาวร
๒. เด็กหญิงแห่งกลางคืน ของชัยกร แสงกระจ่าง
๓. ต้นไธ้ในสายลม ของวันเสาร์ เชิงศรี

สารคดี

วรรณกรรมจากแสดมภ์ ของวินนี่ เดอะ ปู

คำประพันธ์

ร้อยถ้อย หายคำ เล่ม ๑ ก ไก่กษา ของ ดำรง ญาณจันทร์

หนังสือการ์ตูนและ/หรือนิยายภาพ

๑. สุภาพบุรุษชื่อ กุหลาบ สายประดิษฐ์
ของ ว.ณ. พนมยงค์
๒. พระเทมีย์ (ทศชาติชาดก ๑) ของ ปณิธา
รีนบันเทิง
๓. พระนเรศวรและพระเอกาทศรถ ๒ กษัตริย์
ผู้ปราบหงสาวดี ของทีมงาน E.Q. Plus

หนังสือสวยงาม

หนังสือสวยงามทั่วไป

๑. ปันชา เสน่หางานศิลป์แห่งดินปั้น ของ
นพพร ภาสะพงศ์

๒. พระบรมสารีริกธาตุ พระอรหันตธาตุ
ปูชนียธาตุอันเป็นที่สุดแห่งการสักการ
บูชา ของทศพล จังพานิชย์กุล
๓. *Beautiful Nail* เล็บสวย ของพิมพ์ลรัตน์
ตรีรัตนกิตติกุล

หนังสือสวยงามสำหรับเด็ก

๑. ดนตรีไทยใจหรรษา ของภัทรา แสงदानุช
๒. นางฟ้าเจ็ดสี ของภัทรวลี นิมนวล
๓. บ้านน้อยในฝัน ของวรารกิจ เพชรน้ำเอก

กลุ่มหนังสือสารคดี

กลุ่มหนังสือนวนิยาย

กลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์

กลุ่มหนังสือรวมเรื่องสั้น

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็ก
อายุ ๓ - ๕ ปี

กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น
อายุ ๑๒ - ๑๘ ปี

กลุ่มหนังสือการ์ตูน และ/หรือนิยายภาพ

กลุ่มหนังสือสวยงาม

การประกวดหนังสือดีเด่น จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดย
กำหนดรับสมัครประมาณเดือนพฤศจิกายนและหมดเขตปลาย
เดือนธันวาคม ผู้มีสิทธิส่งหนังสือเข้าประกวด คือ สำนักพิมพ์
ผู้ประพันธ์ ผู้จัดทำภาพประกอบ ผู้ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม
ผู้จัดพิมพ์ บรรณารักษ์ ส่วนราชการ สมาคม และผู้สนใจทั่วไป

เกาะติด นักรักครู

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ไพบูลย์ แจ่มพงษ์*

หลัก สูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มี**มาตรฐานการเรียนรู้** เป็นตัวกำหนดคุณภาพขั้นต่ำของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองของชาติ และให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการในโลกปัจจุบัน

สถานศึกษา จะต้องวางแผน หรือกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ หรือมอบคุณความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ รวมทั้งจะต้องส่งเสริม สนับสนุนและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองด้วย

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองนั้น สถานศึกษาจะต้องศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น ทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม นั้นๆ และจะต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียน การสอน ได้เหมาะสมกับระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษา กำหนดด้วย

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ พบว่าในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มีมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำคัญ ดังนี้

ภาษาไทย

สาระที่ ๔ : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท ๔.๑ : เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท ๔.๒ : สามารถใช้ภาษา แสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

วิทยาศาสตร์

สาระที่ ๒ : ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว ๒.๑ : เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ ในระบบนิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว ๒.๒ : เข้าใจความสำคัญของ
ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน
ระดับท้องถิ่น ประเทศและโลก นำความรู้ไปใช้ในการ
จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน
ท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ ๒ : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ
การดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส ๒.๑ : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของ
การเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และ
วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย
และสังคมโลกอย่างสันติสุข

สาระที่ ๔ : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส ๔.๓ : เข้าใจความเป็นมาของ
ชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจ
และธำรงความเป็นไทย

สาระที่ ๕ : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส ๕.๒ : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
มนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด
การสร้างสรรควัฒนธรรม และมีจิตสำนึก
อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา
ที่ยั่งยืน

ศิลปะ

สาระที่ ๑ : ทศศิลป์

มาตรฐาน ศ ๑.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์
ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ ๒ : ดนตรี

มาตรฐาน ศ ๒.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์
ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของดนตรี ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สาระที่ ๓ : นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ ๓.๒ : เข้าใจความสัมพันธ์
ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
และภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ ๓ : การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง ๓.๑ : เข้าใจธรรมชาติและ
กระบวนการของเทคโนโลยี ใช้ความรู้ ภูมิปัญญา
จินตนาการ และความคิดอย่างมีระบบในการ
ออกแบบสร้างสิ่งของเครื่องใช้ วิธีการเชิงกลยุทธ์
ตามกระบวนการเทคโนโลยี สามารถตัดสินใจเลือกใช้
เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม
โลกของงานและอาชีพ

ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ ๒ : ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต ๒.๑ : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต ๒.๒ : เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สถานศึกษาโดยเฉพาะ ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่จัดประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นนี้จะต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ชัดเจน รวมทั้งต้องศึกษาวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น

ในด้านต่างๆ แล้วนำมาจัดทำคำอธิบายรายวิชา/หน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุผล ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด อย่างไรก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่า เพื่อความสะดวกและความชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับท้องถิ่นนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรจะมีส่วนร่วมในการกำหนด “กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น” และจัดทำรายละเอียด “สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น” ของสถานศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครู - อาจารย์สามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกอันจะทำให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

โรงเรียน... การปฏิรูปการเรียนรู้การสอน

การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการชีวิตจริง : กรณีตัวอย่างคณิตศาสตร์

วรรณิ์ บุณศรี*

MIS จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องพัฒนา ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตการคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่พึงาม เพื่อการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ในหมวด ๑ มาตรา ๖ ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า “ผู้สอนต้อง คำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ใน แต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ/วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียน รู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จาก ธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการ เรียนรู้แบบบูรณาการ” และที่สำคัญครูผู้สอน ควรจัด

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motivation) เพราะเป็นแรงขับให้ผู้เรียนพยายามปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ผู้เรียนคาดหวังไว้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงรางวัลใดๆ แต่เกิดจากความพยายามในการพัฒนาตนเองของผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน เทคนิคการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในปัจจุบันมีปัญหาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ ๔ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นนามธรรม ครูผู้สอนมักเน้นแต่เนื้อหา และใช้วิธีการสอนที่ไม่หลากหลายเคยสอนอย่างไรก็สอนอยู่อย่างนั้น จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจในการเรียน ครูผู้สอนจึงควรมีการเตรียมการสอน หาวิธีการสอนแปลกๆ ใหม่ๆ ไม่ให้ซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย มีจิตวิทยาการเรียนรู้ ต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในส่วนของผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ดีพอ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อคณิตศาสตร์ ไม่กระตือรือร้นในการเรียนรู้เท่าที่ควร ทำให้ครูผู้สอนบางคนไม่สามารถจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องตามความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ยังสอนเนื้อหาแบบเดียวกันให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำแบบฝึกหัดข้อเดียวกัน ทำข้อสอบชุดเดียวกัน วัดผลแบบเดียวกันและส่วนใหญ่จะใช้การสอนตามเนื้อหาตามตัดสินคุณภาพของผู้เรียน โดยไม่สนใจว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอื่นๆ มากน้อยเพียงใด เช่นผู้เรียนคนหนึ่งถนัดทางด้านกีฬา เขาอยากเป็นนักกีฬาในอนาคต ครูผู้สอนก็ยังให้โจทย์คณิตศาสตร์ข้อเดียวกับนักเรียนที่อยากเป็นแพทย์ หรือวิศวกร ทั้งๆ ที่ทำอย่างไรก็ไม่เข้าใจ และครูผู้สอนก็รู้ว่าเขาไม่มีโอกาสได้ใช้เลยตลอดชีวิตของเขา

ต่อไปนี้จะขอนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ที่นำไปบูรณาการกับชีวิตจริงของผู้เรียน ซึ่งเป็นตัวอย่างจากประสบการณ์จริง

ของครูวิสุทธิ เวียงสมุทร ครูโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย ที่ได้พยายามทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์ไปพร้อมกับความสนใจ และวิถีชีวิตของผู้เรียนเอง ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าครูผู้สอนท่านอื่นๆ ที่ได้อ่านบทความนี้ คงพอมองเห็นแนวทางในการนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของตนเองและผู้เขียนขอขอบคุณครูวิสุทธิ เวียงสมุทร ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล ไว้ ณ ที่นี้

ตัวอย่างที่ ๑ ก้อง...นักดนตรีเอกของโลก

ก้องอยากเป็นนักดนตรีที่มีชื่อเสียงในอนาคต เขาเคยอยู่ในวงดุริยางค์โรงเรียน เคยตั้งวงดนตรีกับเพื่อนๆ เพื่อเข้าประกวดในงานต่างๆ และหารายได้พิเศษโดยการรับสอนดนตรีขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้สนใจทั่วไป เขาตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะพัฒนาการเป่าแซ็กโซโฟนให้ดีขึ้น จะไปสอบเอาใบรับรองความสามารถด้านดนตรีที่กรุงเทพมหานคร โดยการจัดสอบของสถาบันจากประเทศอังกฤษที่มาจัดสอบที่ประเทศไทยทุกปี ตั้งใจเรียนให้จบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และจะสอบเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หรือมหาวิทยาลัยมหิดล สาขาดนตรี ผลการเรียนคณิตศาสตร์ของเขาที่ผ่านมาได้เกรด ๐ และสอบแก้ตัว ปรับเกรดเป็น ๑ มาตลอด ก้องเพิ่งมาเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ กับครูวิสุทธิ ก้องบอกว่า หนักใจมากกับการเรียนคณิตศาสตร์ ครูวิสุทธิจึงให้ก้องทำกิจกรรมที่เขาทำอยู่เป็นประจำส่งครู คือให้เขาทำตารางฝึกซ้อมการเป่าแซ็กโซโฟนแล้วบันทึกผลการฝึกซ้อมมาส่งครูทุกสัปดาห์และให้เขาวิเคราะห์การอ่านตัวโน้ต หรือความรู้ด้านดนตรีที่เขาชอบ ว่ามีคณิตศาสตร์ไปเกี่ยวข้องตรงไหน อย่างไร ครูวิสุทธิสังเกตเห็นว่าก้องพอใจภาคภูมิใจและตั้งใจทำงานตามที่ครูแนะนำเป็นอย่างดี ครูตรวจสอบผลการฝึกซ้อม ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกซ้อม ก้องยังทำรายงานเกี่ยวกับงานดนตรีที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ส่งครูเป็นระยะๆ ครูวิสุทธิประเมินผลก้องโดยการซักถาม การนำเสนอหน้าชั้น ซึ่งเป็นการ

ฝึกทักษะการสื่อสาร การนำเสนอได้เป็นอย่างดี ก้องทำได้ดีได้คะแนนจากรายงานที่เขาทำส่ง และผลจากความรับผิดชอบของเขา ในการสอบกลางภาคและปลายภาคก็สอบโดยใช้ข้อสอบกลางของโรงเรียน ปรากฏว่าก้องได้เกรด ๑ ในวิชาคณิตศาสตร์ทั้งสองภาคเรียน ก้องภูมิใจมาก เขายิ้มแย้มแจ่มใส มีความสุขในการเรียนคณิตศาสตร์

ตัวอย่างที่ ๒ เอส...ยอดโปรแกรมเมอร์มวยไทยในอนาคต

เอสมาเรียนวิชาคณิตศาสตร์กับครูวิสุทธิ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ เอสอ่านภาษาไทยได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ท่องสูตรคูณผิดๆ ถูกๆ ลายมืออ่านยากมาก เขียนไม่ค่อยเป็นตัว เอสเป็นคนอ้วนหนักกว่า ๙๐ กิโลกรัม ผิวคล้ำ ขอบไว้ผมยาว เอาเสื้อออกนอกกางเกงเป็นประจำ ใส่รองเท้าเหยียบส้น ขาดความมั่นใจในตัวเอง คุณพ่อคุณแม่คาดหวังกับเอสแต่เพียงว่าขอให้เขาเป็นคนดีของสังคม ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติดก็พอใจแล้ว ครูวิสุทธิสังเกตเห็นว่าเอสให้ความสนใจในการเรียนน้อยมาก ครูอธิบายอย่างไร ไม่เคยสนใจฟัง ไม่ยอมเขียน ไม่ยอมจด ให้ทำงานส่งในชั้นโมงก็คอยแต่จะลอกเพื่อนเท่านั้น ครูวิสุทธิจึงเรียกเอสมาคุยเป็นการส่วนตัว ทำให้รู้ว่าเขามีความใฝ่ฝันอยากเป็นโปรแกรมเมอร์ชิงแชมป์มวยไทย มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เขาสนใจในอาชีพนี้ก็เพราะว่าตอนที่เอสเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เขาได้มีโอกาสไปพักกับญาติที่อยู่ในวงการมวยมาตลอด และมี

โอกาสติดตามญาติไปสนามมวยอยู่บ่อยๆ และที่บ้านญาติก็รับวารสารเกี่ยวกับมวยไทยเป็นประจำ ถึงแม้ว่าเอสจะอ่านหนังสือออกบ้าง ไม่ออกบ้าง เอสก็ได้ดูรูป ได้ดูการถ่ายทอดมวยไทยทางโทรทัศน์วันแล้ววันเล่า จนกระทั่งเขาอายุย่าง ๑๖ ปี ทำให้เขารู้จักแชมป์มวยไทยแทบทุกคน ทุกรุ่น ดังนั้นครูวิสุทธิจึงให้เขาทำรายงานเกี่ยวกับมวยไทยมาส่งโดยใช้เวลา ๑ สัปดาห์ แต่เวลาผ่านไปเพียง ๒ วันเท่านั้น เอสก็นำรายงานมาส่งด้วยท่าทางมั่นใจในตัวเองเป็นอย่างยิ่ง หน้าแรกของรายงานเป็นแม่ไม้มวยไทยที่ควรรู้จัก ตามด้วยแชมป์มวยไทยรุ่นต่างๆ ใครเป็นแชมป์รุ่นไหน อายุเท่าไร ต่อยมวยมาแล้วกี่ปี มีค่าตัวเท่าไร จบการศึกษาระดับไหน แต่งงานแล้วหรือยัง นักมวยแต่ละคนเป็นมวยชก มวยเบา มีท่าไม้ตายอะไร เอสมีความสุขมากที่สามารถอธิบายสิ่งที่รู้ให้ครูฟัง ในขณะนั้นเอสเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ซึ่งกำลังเรียนเรื่องเซตอยู่ ครูวิสุทธิจึงให้เอสเขียนกลุ่มของนักมวยที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นต้นไป ซึ่งทางคณิตศาสตร์จะใช้คำว่า “เซต” แทน “กลุ่ม” ก็จะเป็นเซตของนักมวยที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พร้อมทั้งบอกสมาชิกด้วยว่ามีใครบ้าง หรือ เซตของนักมวยที่มีภรรยาแล้ว เซตของนักมวยที่มีค่าตัวเกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เป็นต้น ซึ่งเขาสามารถทำได้ดี นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ทำให้เขาสนุกมีความสุขอีกหลายกิจกรรม และเมื่อจบภาคเรียนเขาก็ได้เกรด ๑ ในวิชาคณิตศาสตร์โดยไม่ต้องสอบแก้ตัว

ตัวอย่างที่ ๓ เจ๊บบ...โก๋ดำน่าเที่ยว

เจ๊บบเป็นคนรูปร่างหน้าตาดี สูงประมาณ ๑๖๕ เซนติเมตร ผิวคล้ำ เป็นคนกล้าแสดงออก สามารถพูดหน้าชั้น หน้าเสาธงต่อหน้าเพื่อนนักเรียนกว่า ๓,๐๐๐ คน ต่อหน้าครูหน้าบ๊วย แต่งานที่ครูวิชาต่างๆ มอบหมายให้ทำ เจ๊บบไม่ค่อยสนใจ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์เจ๊บบได้ผลการเรียน ๐ มาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ครูวิสุทธิได้สอนคณิตศาสตร์เจ๊บบเมื่อเจ๊บบอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ตลอดเวลากว่า ๒ เดือน เจ๊บบไม่ส่งงาน ในห้องเรียนก็นั่งอยู่เฉยๆ บางครั้งก็เอากะระจกมาส่อง

หน้าทาแป้ง แต่งหน้า ครูวิสุทธิจึงเรียกไปคุยก็ได้ทราบว่ายัยมีความสนใจในอาชีพโกต์นำเที่ยวโดยเฉพาะชาวญี่ปุ่นจะชอบเป็นพิเศษ และยัยเป็นคนหนึ่งที่ได้รับการแต่งตั้งจากจังหวัดร้อยเอ็ดให้เป็นคนคอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น มูลเหตุจูงใจที่ทำให้ยัยสนใจในอาชีพนี้เพราะยัยมีญาติที่ประกอบอาชีพนี้อยู่แล้ว และในช่วงปิดภาคเรียนยัยได้ไปฝึกงานเป็นโกต์กับญาติของยัย ในตอนหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นในวิชาคณิตศาสตร์ ยัยเขียนแสดงความคิดเห็นไว้ว่า “หนู Say sa yo na ra กับวิชาคณิตศาสตร์มานานแล้ว ไม่รู้จะเรียนไปทำอะไร เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่ใช่ว่าอาจารย์สอนไม่ดีนะ แต่เรียนแล้วปวดหัว ไม่ชอบ ไม่สนุกกับการเรียน” ครูวิสุทธิจึงนำสิ่งที่ยัยสนใจมาเชื่อมโยงกับวิชาคณิตศาสตร์เพื่อให้ยัยเกิดการเรียนรู้ เช่นในการเรียนเรื่องการเรียงสับเปลี่ยน ครูวิสุทธิถามยัยว่า “คนญี่ปุ่น ๕ คนสามารถนั่งเป็นวงกลมได้กี่วิธี” “ถ้าให้ชาวญี่ปุ่นเข้าแถวซื้อตั๋วเครื่องบินกลับญี่ปุ่น จะเข้าแถวซื้อได้กี่วิธี” และให้ยัยตั้งโจทย์ลักษณะนี้มาส่ง ๑๐ ข้อ เชื้อหรือไม่ว่าครูไม่ต้องอธิบายอะไรเลย ยัยก็มีงานมาส่ง ครูวิสุทธิจะพยายามสอดแทรกความรู้ทางคณิตศาสตร์เข้าไปในกิจกรรมที่ยัยสนใจทุกกระยะเท่าที่จะทำได้ สุดท้ายยัยมีความสุขที่ได้เรียนคณิตศาสตร์ และได้เกรด ๑ เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และจบออกไปอย่างมีความสุข

ตัวอย่างที่ ๔ นักพากย์บอล...ชื่อแหว่

การเรียนสายวิทย์-คณิตของแหว่ สร้างความทุกข์ให้เขาไม่น้อยเพราะแหว่ไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์ แหว่ให้ความสนใจกับการแข่งขันฟุตบอลทั่วโลก นักฟุตบอลทุกคนสังกัดสโมสรไหนย้ายไปสโมสรใดด้วยค่าตัวเท่าไร เขารู้เรื่องหมด และสิ่งที่ชอบทำเป็นงานอดิเรกคือการเล่นพนันบอล ครูวิสุทธิได้คุยกับผู้ปกครองของแหว่เกี่ยวกับการเล่นพนันบอลของเขา ผู้ปกครองไม่ว่าอะไร เพราะเขาเล่นในงบประมาณที่

เขาได้รับ และไม่ให้ตนเองเดือดร้อน ครูวิสุทธิได้เสนอแนะแหว่ว่า “น่าจะเลิกเล่นพนันบอลดีไหม เพราะอยู่ในวัยเรียน และมันผิดกฎหมายด้วย” แต่แหว่ก็ตอบว่า “คงเลิกไม่ได้หรอกครับ เพราะผมเล่นเพื่อความสุขเท่านั้น เวลาดูฟุตบอล ถ้าไม่ได้เล่นพนันไปด้วยมันไม่มีลุ้น มันไม่สนุกครับ และอีกอย่างผมรับรองว่าจะไม่ทำตัวให้ล้มจมเพราะพนันบอลอย่างแน่นอน” เมื่อมาพิจารณาถึงการเรียนคณิตศาสตร์ของแหว่แล้ว ก็เข้าทำนองที่ว่าจำสูตรไม่ได้ ใช้สูตรไม่เป็น ไม่เน้นวิธีทำ มีแต่ลอกเฉลยส่ง และชอบปลงว่าฉันโง่ เรียนไปก็ทุกข์ไป ครูวิสุทธิจึงให้แหว่นำผลการทำนายการแข่งขันฟุตบอลของทุกสถาบันมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบว่าสถาบันใดทำนายผลได้ถูกต้อง มากน้อยแค่ไหน และสถาบันใดทำนายได้แม่นยำที่สุด แหว่ได้ทำเป็นตารางและวิเคราะห์ผลการทำนายบอลออกมาเรียบร้อย ครูให้เขียนรายงานต่อไปว่าสถาบันใดน่าเชื่อถือที่สุด เพราะเหตุใด และความน่าจะเป็นที่สถาบันต่างๆ จะทายผลถูกเป็นเท่าไร ครูเสนอแนะให้เขานำผลการวิเคราะห์ไปประกอบการตัดสินใจในการเล่นพนันบอลครั้งต่อไป (เป็นการนำไปใช้ในชีวิตจริง) แล้วรายงานผล นอกจากนี้ยังให้เขาสรุปว่าการเล่นพนันบอลมีข้อดีข้อเสียอย่างไร แล้วแหว่ยังอยากเล่นต่อไปอีกหรือไม่ เพราะเหตุใด เป็นการฝึกให้เขาคิดวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และให้เขานำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อนๆ ก็ได้เรียนรู้เรื่องความน่าจะเป็นไปด้วยโดยไม่รู้ตัวด้วยความสนใจ และสนุกสนาน ขณะนี้แหว่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว เขามีความสุขมากที่ได้เกรด ๑ ในวิชาคณิตศาสตร์ทั้งสองภาคเรียน และเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยรังสิต ในคณะที่ตนเองใฝ่ฝัน

ตัวอย่างที่ ๕ ไต้ง...แฟนพันธุ์แท้ไก่ชน

ไต้งสูงประมาณ ๑๖๕ เซนติเมตร ตัวเล็กผอม ผิวขาวเหลืองอายุ ๑๘ ปี แต่หน้าแก่พอๆ กับคนอายุ ๒๕ ปี ในการสอบครั้งหนึ่งไต้งเดินเข้าห้องสอบ ด้วยหน้าตาแดงก่ำ กลิ่นเหล้าฟุ้ง ครูวิสุทธิ

ให้เขาแต่งตัวให้เรียบร้อย แล้วก็สังเกตพฤติกรรมของเขาทุกกระยะ ไต้งทำข้อสอบไม่ถึง ๑๐ นาที แล้วก็นอนหลับอยู่ที่โต๊ะ ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู ครูวิสุทธิจึงพยายามที่จะช่วยไต้งโดยเรียกเขาไปคุย ชักถามว่ามีปัญหาอะไร ทำไมถึงติ่มเหล้า ทั้งๆ ที่รู้ตัวว่าจะต้องสอบ ไต้งบอกว่า “มันเหลือแค่วิชาเดียวครับ ก็เลขฉลอง” ครูวิสุทธิได้กล่าวตักเตือนไปว่าถ้ามีครั้งต่อไปจะไม่ให้เข้าห้องสอบ เขาก็รับปากว่าจะไม่ทำอีก ก่อนหน้านั้นไต้งได้ผลการเรียน ๐ มาตลอดในวิชาคณิตศาสตร์ เพราะงานก็ไม่ส่ง ไม่มาโรงเรียน ครูเรียกไปพบก็ไม่ไป ไม่สนใจแม้แต่การลอกงานส่งเพื่อเอาคะแนน เวลาสอบก็จ้องแต่จะลอกเพื่อน หรือไม่กี่เดาคำตอบ ทำไปเพื่อให้เสร็จๆ เมื่อเขาเป็นเช่นนี้จะไปฝันสอนคณิตศาสตร์ชั้นสูงให้เขาไปทำไม ครูวิสุทธิจึงคอยเฝ้าดูกิจวัตรประจำวันของไต้ง พบว่าเขาให้เวลากับการเลี้ยงไก่ชนและนำไก่ชนไปชนในบ่อนไก่ทุกเสาร์-อาทิตย์ ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนจนไม่รู้จะทำอย่างไรดีแล้วเขาก็ยังเป็นอยู่เหมือนเดิม แต่ไต้งอยากศึกษาต่อทางด้านเกษตรกร และอยากเป็นเจ้าของฟาร์มไก่ชนในอนาคต ครูวิสุทธิจึงให้เขาทำงานเกี่ยวกับไก่ชนมาส่ง เขารับปากแล้วรีบมาส่งในเร็ววัน ซึ่งแต่ก่อนสั่งงานอะไรก็ไม่ยอมทำ และครูก็ได้ความรู้จากงานของเขาด้วย เช่น ฟิลิปินส์ อินโดนีเซีย ลาว ประเทศเพื่อนบ้านเรา ก็มีการเล่นไก่ชน วิธีเลี้ยงไก่ชน การซ่อมไก่ การให้อาหารบำรุง เป็นต้น ครูวิสุทธิได้สั่งงานไต้งเพิ่มเติมอีก เช่น เขียนขั้นตอนการที่จะเริ่มเลี้ยงไก่ชน ขั้นตอนการคัดเลือกไก่ชนที่จะนำไปเข้า

สนามแข่งขัน วิธีการที่จะไม่เสียเปรียบคู่ต่อสู้และมีโอกาสชนะมากที่สุด การเลี้ยงไก่ชนมีข้อดีข้อเสียอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไร เป็นต้น เขาให้ความสนใจในการทำงานนี้ดีพอสมควร ครูวิสุทธิพยายามสอดแทรกคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต่อการเลี้ยงไก่ชนกับเขา และเชื่อมโยงกับคณิตศาสตร์ชั้นสูงตามสถานการณ์ ผลสุดท้ายไต้งได้เกรด ๑ ในวิชาคณิตศาสตร์ และทำตัวดีขึ้นไม่ติ่มเหล้ามาโรงเรียนอีก

จากตัวอย่างทั้ง ๕ ตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนคณิตศาสตร์ และเรียนรู้อย่างมีความสุขได้นั้น ครูผู้สอนต้องใช้ความอดทน ขยัน ใฝ่หาความรู้ และต้องเสียสละเวลาเป็นอย่างมาก ต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้ความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักแล้วพยายามสอดแทรกเนื้อหา คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรเข้าไปเท่าที่จะทำได้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสามารถ และตามศักยภาพ

บรรณานุกรม

ศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) ๒๕๔๖.
..... หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) ๒๕๔๕.

นิยาม... สื่อการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ของครูนักปฏิบัติ

ฟาฏินา วงศ์เลขา*

เมื่อกล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ผู้อ่านทุกท่านคงจะทราบกันดีแล้วว่า หลักสูตรดังกล่าวได้กำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น ๘ กลุ่ม คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นที่จะต้องแสวงหากระบวนการ วิธีการ และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน หรือที่เรียกกันว่า การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั่นเอง

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ นับแต่มีการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการในหลายๆ รูปแบบ เพื่อที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศได้ประสบผลสำเร็จ

เมื่อเร็วๆ นี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสาร **“การจัดการเรียนรู้ของครูนักปฏิรูป”** เป็นการรวบรวมเทคนิควิธีการสอนของครูแห่งชาติ ครูดีเด่น ครูแกนนำ ครูเกียรติยศ และครูที่มีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้มาสาธิตการสอนผ่านรายการโทรทัศน์ในช่วงที่ผ่านมา เอกสารดังกล่าวจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สอนทุกท่าน สามารถนำไปเป็น

แนวทางหรือเลือกนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละคน

“การจัดการเรียนรู้ของครูนักปฏิรูป” เป็นแบบอย่างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการบูรณาการ และตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่าง เช่น **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการฝึกซ้ำจากวัสดุใกล้ตัว เรื่อง คำควบกล้ำ** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย **การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ใต้ร่มเงาไม้** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ ๔ MAT’S Learning System เรื่อง จำนวนและการบวก การลบ การคูณ การหาร** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Storytelling เรื่อง The Three Little Pigs** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ **การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Problem Solving เรื่อง สะพานหลอดกาแผล** ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นต้น

คงไม่มีใครกล้าปฏิเสธ หากจะกล่าวว่า เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนได้อย่างดีเยี่ยม อีกทั้งยังสามารถพัฒนาและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้อีกด้วย.

รอบรู้ การวัดและประเมินผล

การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ธัญญา เรืองแก้ว*

โลก ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมาก คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันในพริบตา ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี เป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ศักยภาพของคนไทยในเรื่องของการอ่าน การคิด และการเขียน จะต้องได้รับการพัฒนา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายสูงสุดทางด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทย กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า เน้นความสำคัญการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เน้นกระบวนการ

คิดของผู้เรียน การได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เน้นรักการอ่าน และต้องฝึกให้ผู้เรียน ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนที่จะผ่านแต่ละช่วงชั้น ต้องได้รับการประเมินในเรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ความสามารถในการอ่าน การคิด และการเขียน จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของผู้เรียนที่จะ

* นักวิชาการสอบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กไทยทุกคน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และ ประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

การอ่าน เป็นสื่อที่มีความหมายและความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน ช่วยให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญา และผลักดันให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปรวดเร็วยิ่งขึ้น

การคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ใคร่ครวญ ในเหตุและผลโดยแยกแยะ พิจารณาไตร่ตรอง เพื่อความถูกต้อง แจ่มแจ้ง ชัดเจน พิจารณาใคร่ครวญทุกด้านทุกมุมอย่างลึกซึ้ง เพื่อได้ข้อเท็จจริง

การเขียน เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารของมนุษย์ในการแสดงออกโดยใช้ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ บันทึกถ่ายทอดเรื่องราว ข้อมูลข่าวสาร แทนคำพูด เพื่อให้ผู้อื่นได้รับทราบและเกิดการตอบสนองตามที่ต้องการ

อ่านอย่างไร ให้ถูกวิธี

การอ่านทำให้คนฉลาด รอบรู้ข่าวสาร ทันยุค ทันเหตุการณ์ ตื่นเข้าได้อ่านหนังสือพิมพ์ นั่งรถไปเรียน อ่านหนังสือที่ชอบ ถึงที่โรงเรียนอ่านหนังสือที่ช่วยให้มีความรู้ในการเรียนอย่างน้อยวันละเรื่อง เพื่อระดับสติปัญญา การอ่าน ทำให้รู้จักคิด คนเราเมื่อตื่นขึ้นมาได้คิดแต่เรื่องดีๆ สมองก็จะปลอดโปร่ง ชีวิตก็จะยืนยาว เพราะไม่เครียด ถ้าได้อ่านเรื่องดีๆ สนุกๆ จะได้เก็บไปคิด การอ่านทำให้มีโลกทัศน์กว้าง เพราะอ่านมาก ทำให้รู้มาก รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของโลก เพราะความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นในโลกตลอดเวลา

การอ่านที่ดีต้องมีพื้นฐาน

๑. รู้ภาษา สามารถใช้ถ้อยคำ และสำนวนภาษา
๒. รู้หนังสือ รู้ว่าส่วนประกอบของหนังสือมีอะไรบ้าง
๓. รู้จักเลือกหนังสืออ่านให้เหมาะสมกับวัย
๔. รู้วิธีอ่านหนังสือ
๕. รู้จักแหล่งที่จะหาหนังสืออ่าน

รู้ว่าการอ่านมีกี่วิธี

การอ่าน มี ๒ วิธี

๑. การอ่านออกเสียง คือ ผู้อ่านต้องเปล่งเสียงออกมาให้ได้ยินเป็นถ้อยคำ เป็นข้อความเป็นเรื่องต่างๆ ให้ชัดถ้อยชัดคำ การอ่านออกเสียง ต้องรู้จักการอ่านคำพ้องรูป การอ่านอักษรนำ การอ่านอักษรควบ การอ่านคำสมาส การอ่านตามความนิยม

การอ่านออกเสียงที่ดี ดูจากอะไรบ้าง

- อัตราเร็วในการออกเสียง ต้องมีจังหวะ ลีลา ความเร็วพอเหมาะ
- ความดังของเสียง
- ถูกต้องอักขรวิธีตามหลักภาษา
- ระดับเสียงสูง ต่ำ และน้ำหนักของคำ
- แบ่งวรรคตอน ได้เหมาะสม
- ออกเสียง และเอื้อนเสียงให้เหมาะสม

๒. การอ่านในใจ คือ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องหรือเรียกว่า อ่านเอาเรื่อง

อ่านอย่างไรถึงจะจับใจความสำคัญได้

- อ่านข้อความให้เข้าใจ พยายามจับใจความสำคัญของเรื่องแต่ละย่อหน้า
- ตั้งคำถาม ถามในใจว่าอะไร คือ จุดสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่อง
- ร่างข้อความที่อ่านสรุปไว้เป็นตอนๆ
- เรียบเรียงข้อความให้เป็นภาษาของตนเอง

รู้ได้อย่างไร ว่าใครคิดวิเคราะห์เป็น

การคิดกับการวิเคราะห์เป็นเรื่องที่แยกออกจากกันได้ยาก เพราะขณะที่วิเคราะห์ก็ต้องคิดไปด้วย การคิดหมายถึง นึก คำนิยาม ระลึก ดำริ คำอนุมาน ตรรกตรอง ไตร่ตรอง วิเคราะห์ หมายถึง ใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ รวมกันเป็นการคิดวิเคราะห์ คือ การนึก คำนิยาม ระลึก ฯลฯ แล้วจึงใคร่ครวญ แยกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาเรื่องนั้นๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

การคิดมีหลากหลายวิธี ต่างคนก็ต่างความคิด ความคิดจึงขึ้นอยู่กับคนที่กำลังเกิดความคิด แต่เพื่อช่วยให้ความคิดมีลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง จึงขอแนะนำเสนอลักษณะการคิดแบบต่างๆ ดังนี้ คิดคล่อง เป็นการคิดให้ได้ปริมาณความคิดที่ไม่ซ้ำกัน ในเรื่องเดียวกัน คิดหลากหลายเป็นการคิดให้ได้รูปแบบ ลักษณะประเภทที่หลากหลายแตกต่างกัน คิดละเอียดเป็นการคิดให้ได้รายละเอียดหลักของเรื่องที่คิด คิดชัดเจนเป็นการพิจารณาสิ่งที่คิดว่ารู้ / เข้าใจอะไร ไม่รู้ / ไม่เข้าใจอะไร

การคิดต้องมีทักษะการฟัง อ่าน บรรยาย เขียน แสดงออก เก่งๆ นอกจากนั้น ยังต้องฝึกสังเกต สืบค้น ตั้งคำถาม ตีความ เปรียบเทียบ เหล่านี้ เรียกว่า เป็นทักษะพื้นฐานของการคิด คนที่อยากคิดเก่งๆ ก็ต้องมีการฝึกฝน ทักษะการคิดระดับสูง เช่น การนิยาม การตั้งสมมติฐาน การจัดระบบ การวิเคราะห์ เป็นต้น

การวิเคราะห์เป็นการคิดระดับสูง มีทักษะย่อยที่เป็นแนวทางฝึกฝน ให้เกิดการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลมาจัดระบบ เรียบเรียงให้ง่ายกับความเข้าใจ

๒. การกำหนดมิติ หรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์ โดยอาศัยความรู้เดิม ประสบการณ์

๓. การกำหนดหมวดหมู่ในมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์

๔. การแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในแต่ละหมวดหมู่

๕. การนำข้อมูลที่แจกแจงแล้วมาจัดลำดับเรียงลำดับจัดระบบให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

๖. การเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ในแง่ความสอดคล้อง - ความขัดแย้ง ความมาก - น้อย ผลทางบวก - ทางลบ ความเป็นเหตุ - เป็นผลลำดับความต่อเนื่อง

การคิดเป็นกิจกรรมทางสมองที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การคิดเป็นความสามารถอย่างหนึ่งทางสมอง การคิดเป็นนามธรรมที่ลักษณะซับซ้อน มองไม่เห็น ไม่สามารถสังเกต หรือสัมผัสได้ การวัดความสามารถในการคิด ผู้สร้างเครื่องมือวัดต้องมีความรอบรู้ในทฤษฎี โครงสร้าง องค์ประกอบของการคิด เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมาย นิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วจึงสร้างผังของแบบวัด แล้วจึงจะสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพได้

การเขียนอย่างมีศิลปะ

การเขียนเป็นกระบวนการแสดงความรู้สึกนึกคิด ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ ในความคิด และจุดประสงค์ของผู้เขียน การเขียนช่วยสื่อสารได้ ทั้งความรู้ ความคิด อารมณ์ การเขียนจึงเป็นศิลปะขั้นสูงที่ต้องฝึกฝน เพื่อพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการเขียน การเขียนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาหรือลักษณะของคำประพันธ์

- การเขียนร้อยแก้ว เป็นการเขียนประเภทเรียงความ บทความ จดหมาย รวมทั้งการเขียนทางวิชาการต่างๆ
- การเขียนร้อยกรอง เป็นการเขียนที่ต้องกำหนดฉันทลักษณ์และลักษณะบังคับ คำประพันธ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น

การส่งเสริมกิจกรรมการเขียน

❑ การเขียนรายงานวิชาการ คือ การศึกษารวบรวมความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีระบบ แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นข้อความที่มีการอ้างอิงอย่างน่าเชื่อถือ มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

๑. การวางแผนจัดทำรายงาน โดยกำหนดเรื่อง โครงร่างของเรื่อง

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูลต่างๆ ตามหมวดหมู่ โครงร่างของเรื่อง

๓. การจัดระเบียบข้อมูล การนำข้อมูลมาจัดระเบียบ

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การใช้เหตุผลพิจารณาข้อมูลว่าน่าเชื่อถือหรือไม่

๕. การเสนอรายงาน เป็นการเขียนรายงานที่ประกอบด้วย คำนำ เนื้อหา

❑ การเขียนย่อความ คือ การเก็บเนื้อหาในเรื่องมาเรียบเรียงใหม่อย่างสั้นๆ โดยมีความหมายคงเดิม การย่อความต้องรู้จักอ่าน ฟัง และเขียน แล้วจับประเด็นสำคัญ ใช้ความคิดสร้างความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ จากนั้นจึงอาศัยการเขียน เรียบเรียงข้อความให้กระชับรัดกุม

❑ การเขียนเรื่องสั้น เป็นการเขียนที่ใช้เวลาน้อย ตัวละครน้อย จากเวลาและบรรยากาศจำกัด กลวิธีในการแต่งเรื่องสั้น

- การเปิดเรื่อง เป็นจุดเริ่มเรื่อง อาจใช้บทสนทนา ใช้สุภาษิต บทกวี
- การดำเนินเรื่อง เป็นการสืบเนื่องจากการเปิดเรื่อง ซึ่งเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน โดยสร้างให้มีการขัดแย้งที่เร้าใจ แล้วจึงคลี่คลายความขัดแย้งไปจนปิดเรื่อง
- การปิดเรื่อง คือ การจบด้วยข้อความสำคัญของเรื่อง มีการจบหลายวิธี เช่น จบอย่างหวานชื่น จบแบบเศร้า จบแบบความเป็นจริงในชีวิต

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน

ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สามารถวัดได้จากผลงานการเขียน ซึ่งเกิดจากการใช้ความคิดที่เป็นผลจากการอ่าน การฟัง และการถามที่สืบเนื่องจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ควรดำเนินการในระหว่างการเรียนรู้การสอน และนำผลมาสรุปเป็นระยะ เพื่อรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน เทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

การส่งเสริมให้ผู้เรียน และเด็กไทยทุกคนได้รับการฝึกฝน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนได้ถูกวิธี ในอนาคตคนไทยทุกคนจะอยู่อย่างสันติ เพราะรู้จักอ่านข่าวสาร คิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ และสามารถนำข้อมูลนั้นนำเสนอจะโดยการเขียนหรือ พูดทั้งภาษาไทย ภาษาต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ข้อมูล การคิดใหม่ๆ ของคนไทยให้ชาวโลกได้รับทราบบ้าง

12 ที่ คน วิจัย

ถ้าครูคิดทำวิจัย.....จะเริ่มต้นอย่างไร

รัตนา แสงบัวเพ็ญ*

ท่าน เป็นคนหนึ่งใช่ไหมที่สนใจจะทำวิจัยมานาน แต่หาหัวข้อไม่ได้สักที พักอ่านสัปดาห์ละสองสามบทความก็หมดกำลังใจ

ในปัจจุบันคำว่า “วิจัย” มิได้จำกัดอยู่เฉพาะวงการของนักวิชาการ และการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาเท่านั้น ครูหรือแม้กระทั่งผู้เรียนก็สามารถทำวิจัยได้และนับวันจะขยายวงกว้างขึ้น โดยเฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๔๙ กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศให้เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ การทำวิจัยจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามมีครูอีกจำนวนหนึ่งที่ต้องการจะทำวิจัยแต่มองไม่ออกว่าจะเริ่มต้นอย่างไร ในฉบับนี้จึงขอเริ่มจากการนำพาครูกำลังคิดว่าจะทำวิจัยในหัวข้ออะไรดี

เป้าหมายของการทำวิจัยเป็นได้ทั้งการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา หรือวิจัยเพื่อพัฒนาให้สิ่งที่ติดอยู่แล้วดียิ่งขึ้น หรือวิจัยเพื่อหาทางป้องกันในสิ่งที่มีแนวโน้ม

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จะเกิดปัญหาในอนาคต ดังนั้นในระบบการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลกัน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนต่ำอาจมีสาเหตุมาจากการสอนของครูไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนจดจำคำศัพท์ไม่ได้ อาจเป็นเพราะสื่อการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวย เป็นต้น ดังนั้นการหาหัวข้อทำวิจัย ไม่ว่าจะเป็นวิจัยเพื่อแก้ปัญหา วิจัยเพื่อพัฒนาหรือวิจัยเพื่อหาทางป้องกัน ถ้าเริ่มจากการวิเคราะห์ระบบจะทำให้การแก้ปัญหาครอบคลุมและตรงจุดมากที่สุด ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทาง ดังนี้

๑. การสำรวจปัญหาการเรียนรู้ เป็นการศึกษาว่าในชั้นเรียนที่ครูสอนอยู่นั้นมีปัญหาใดที่ควรปรับปรุง แก้ไข ป้องกัน หรือพัฒนาบ้าง ซึ่งครูสามารถวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้จากการสำรวจหรือสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัด การตรวจผลงาน การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่างๆ นอกจากนี้ การพูดคุยกับเพื่อนครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน หรือการพูดคุยกับเพื่อนผู้เรียนหรือผู้ปกครอง ก็สามารถทำได้ปัญหาการเรียนรู้เช่นกัน ตัวอย่างการสำรวจปัญหาการเรียนรู้มีดังนี้

★ ผลสัมฤทธิ์ในสาระวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้น ม.๓ มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๕๑.๔ และส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ ๑ ร้อยละ ๖๑.๔ และระดับ ๒ ร้อยละ ๓๘.๖

★ ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม พบว่าเด็กชายนิรติณไม่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มให้ทำงาน

★ ผลการประเมินจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ข่าวของผู้เรียนใน ๓ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงทุกปี

★ เมื่อครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ผู้เรียนทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ความคิดเห็นของผู้เรียนมีความเป็นเหตุเป็นผลไม่เท่าที่ควร

★ ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ความศรัทธาตามหลักธรรมของศาสนาอย่างแท้จริง ผู้เรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

★ ผู้เรียนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยีบางส่วนยังปฏิบัติงานด้วยตนเองไม่ค่อยได้ ต้องอาศัยคำแนะนำหรือบอกให้ทำ ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้เป็นส่วนๆ เรียนรู้แต่ละเรื่องด้วยวิธีการจดจำตามที่ครูกำหนด ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างงานด้วยตนเอง

★ ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ

★ ผู้เรียนไม่มีระเบียบวินัย

★ เด็กหญิงแก้วตา มีอาการเชื่องซึม หงอยเหงา

ฯลฯ

๒. การวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหา
ครูอาจจะพบปัญหาหลายปัญหา บางปัญหาเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่มีผลกระทบที่รุนแรง บางปัญหาถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอาจจะมีผลกระทบต่อผู้เรียน ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ดังนั้นการเลือกปัญหามาแก้ไข ป้องกัน หรือพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัย ครูควรจัดเรียงลำดับก่อนหลังตามความสำคัญของปัญหา

ตัวอย่าง ปัญหาที่พบคือ ผู้เรียนจำนวน ๖ คน จากทั้งหมดจำนวน ๒๕ คน มีปัญหาในการอ่าน

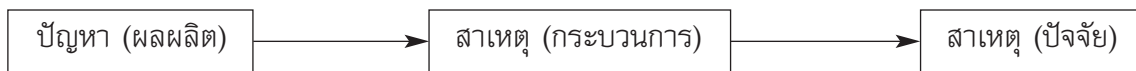
★ ผลกระทบต่อผู้เรียน คือ ทำให้ผู้เรียน จำนวน ๖ คนนี้เรียนกลุ่มสาระอื่นอ่อนไปด้วย

★ ผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปได้ช้าไม่เป็นตาม แผนที่กำหนด และผู้เรียนคนอื่นๆ เปื่อหน่ายที่ต้อง รอเพื่อน จึงเบนความสนใจไปจากกิจกรรมที่กำลัง เรียนอยู่

หลังจากวิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาทุก ปัญหาแล้ว ครูควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหา จากนั้นจึงเลือกปัญหาที่มีความสำคัญหรือส่ง ผลกระทบรุนแรงเป็นอันดับ ๑ หรือมากกว่า ๑ อันดับ ก็ได้ มาเป็นปัญหาในการวิจัย แต่ในระยะเริ่มต้นที่ ครูยังมีประสบการณ์ไม่มากนัก ควรจะเลือกมาเพียง

๑ ปัญหา ทั้งนี้ปัญหาที่เลือกควรอยู่ในวิสัยที่ครูเป็นผู้ดำเนินการหาคำตอบได้

๓. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ในการ แก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ผล จำเป็นที่ครู จะต้องแก้ที่สาเหตุของปัญหา ซึ่งสาเหตุอาจเกิดจาก ๓ ประการ คือ ๑. บุคคล ได้แก่ คุณลักษณะ และ บุคลิกภาพของบุคคล เช่น ความรู้ความสามารถ ความเชื่อ การแสดง การจัดการ เป็นต้น ๒. วิธีการ ได้แก่ การดำเนินงาน การวางแผน และการออกแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น ๓. สภาพแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศ ทรัพยากร และสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น และเมื่อพิจารณาจากระบบการเรียนการสอนจะเห็นว่าสาเหตุของปัญหา มาจากองค์ประกอบกระบวนการและปัจจัยนั่นเอง ดังแผนภูมิต่อไปนี้

การวิเคราะห์เริ่มต้นที่ปัญหาผลผลิตที่ครู ได้คัดเลือกเพื่อจะทำวิจัย จากนั้นพิจารณาสาเหตุที่ กระบวนการว่ามาจากการออกแบบ วางแผน และ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ใดบ้าง เช่น สอนได้ตาม แผนที่วางไว้หรือไม่ กิจกรรมน่าสนใจหรือไม่ ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพียงใด สื่อ/อุปกรณ์การเรียน

การสอนเหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งสาเหตุ ที่เกิดจากกระบวนการอาจมีได้หลายสาเหตุด้วยกัน

ขั้นต่อไปนำแต่ละสาเหตุที่พบในกระบวนการ จัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์หาสาเหตุปัจจัย เช่น ความ พร้อมของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น

ปัญหา : ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระวิทยาศาสตร์ต่ำ

สาเหตุ : ๑. การวางแผนจัดการเรียนรู้ไม่ เหมาะสมกับผู้เรียน (สาเหตุจากองค์ประกอบกระบวนการ) เนื่องจากครูไม่ได้ศึกษาสภาพของผู้เรียนเป็นราย บุคคล (สาเหตุจากองค์ประกอบปัจจัย)

๒. การใช้รูปแบบการสอนไม่หลากหลาย ไม่น่าสนใจ (สาเหตุจากองค์ประกอบกระบวนการ) เนื่องจากครูมีความรู้เทคนิคการสอนไม่เพียงพอ (สาเหตุจากองค์ประกอบปัจจัย)

จะเห็นว่าปัญหาหนึ่งๆ อาจเกิดจากหลาย สาเหตุ ครูควรพิจารณาว่าสามารถจะแก้ได้ทุกสาเหตุ

หรือไม่ ถ้าไม่ได้ สาเหตุใดมีความสำคัญกว่าและอยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการได้ก็ควรเลือกสาเหตุนั้นมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัย

๔. แนวทางการแก้ปัญหาการเรียนรู้ เมื่อทราบปัญหาการเรียนรู้และสาเหตุของปัญหาแล้ว ในขั้นต่อไปคือการศึกษาวิธีการและแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยอาจจะได้แนวคิดจากการศึกษาเอกสาร บทความ หลักสูตร ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา คู่มือ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ จากประสบการณ์ของครูเอง หรือจากการปรึกษาพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ โดยปกติครูมีภาระงานมากไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้าเอกสาร บางทีไม่มีห้องสมุดหรือแหล่งเอกสารให้ค้นคว้า เพราะฉะนั้นครูที่อยู่ในสภาพเช่นนี้อาจจะใช้วิธีการปรึกษาหารือกับครูในโรงเรียนหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูในโรงเรียนอื่น หรือขอคำปรึกษาจากศึกษานิเทศก์ในพื้นที่ได้

๕. การเลือกหัวข้อวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ คือการเลือกวิธีหรือแนวทางที่จะขจัดปัญหาให้หมดไปหรือลดลงให้มากที่สุด ซึ่งในแต่ละปัญหาและสาเหตุพบวิธีการหรือแนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย ครูจะต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหาของเราที่สุดสามารถนำไปปฏิบัติและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงโดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑) เอื้อต่อคุณภาพของผู้เรียนและสามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

๒) ได้แนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ดีขึ้น
๓) เป็นเรื่องที่ครูสนใจ และตรงกับความสามารถความถนัดของตน เพราะเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยนั้นได้สำเร็จ

๔) มีความเหมาะสมในเรื่องของเวลางบประมาณ และกำลังแรงงานของตน

๕) สภาพแวดล้อมจะต้องเอื้ออำนวยต่อการทำวิจัย ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล หรือสามารถสร้างขึ้นมาเองได้ มีแหล่งวิชาการที่จะให้ค้นคว้าหรือปรึกษาได้

เมื่อได้วิธีการแก้ปัญหาแล้ว ครูจึงกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย จากนั้นนำจุดมุ่งหมายการวิจัยมาเขียนให้เป็นประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำนามเพื่อกำหนดหัวข้อการวิจัย เช่น

ปัญหาการวิจัย ทักษะการคิดคำนวณเรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาของผู้เรียนต่ำ

แนวทางการแก้ปัญหา ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

จุดมุ่งหมายการวิจัย

๑. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

๒. เพื่อศึกษาทักษะการคิดคำนวณเรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

หัวข้อการวิจัย การศึกษาทักษะการคิด
คำนวณเรื่องการแก้โจทย์ปัญหาของผู้เรียน โดยใช้
รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยอื่นๆ

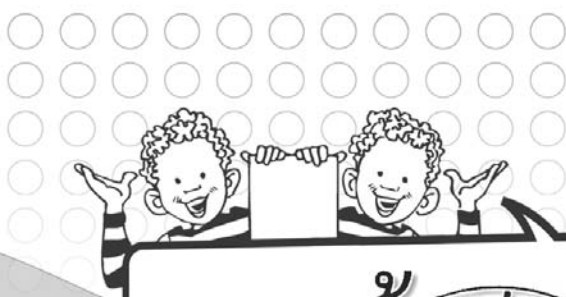
- การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด
สร้างสรรค์เชิงศิลปะ โดยใช้สภาพแวดล้อมนอก
ห้องเรียนเป็นสื่อ

- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้เกมฝึกภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
- การพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒/๕ โดยใช้ฐานความรู้ในการเรียนรู้

เมื่อครูได้หัวข้อทำวิจัยแล้ว เชื่อว่าขั้นตอน
ต่อไปคงไม่ยากเกินไปที่ครูจะวางแผนดำเนินงาน และ
แก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- ชัยพจน์ รักราม. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.
- พิมล วิเศษสังข์. การกำหนดปัญหาและการตั้งชื่อเรื่อง. ชุดนิเทศเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่มที่ ๓ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑, ๒๕๕๖. (เอกสารอัดสำเนา)
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ ๗ สำนัก
ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๐.
- รัตนา ชุกซอน. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
โครงการจัดทำโครงการที่เน้นการบูรณาการ : กลุ่มงานงานอาชีพและเทคโนโลยี. ได้รับทุนอุดหนุน
การวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ของกระทรวงศึกษาธิการ,
๒๕๕๕. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิจัยทางการศึกษา, กอง, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
การศาสนา กรมการศาสนา, ๒๕๕๒.

ความรู้ **ไอ** ครูแนะแนว

ทักษะการดำเนินชีวิตกับการป้องกันแก้ไขวิกฤตเด็กและเยาวชน

ธีระวัฒน์ ชัยยุทธสรยง*

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง วัฒนธรรม และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ได้เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล ทำให้บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและลบ ได้เห็นตัวอย่างที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมรวมทั้งเกิดการแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจ

เป็นอย่างมาก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงจนมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน และประชาชนทั่วไปทำให้บุคคลต้องพยายามปรับตัวเพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างราบรื่นและมีความสุข หากบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจ ขัดแย้งใจ และวิตกกังวล ปล่อยไว้เป็นเวลานานก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาการไม่มีงานทำ ปัญหา

* ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การปรับตัว ปัญหาติดสารเสพติด ปัญหาความเครียด ปัญหาโรคจิต ปัญหาโรคประสาท ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการก่อการทะเลาะวิวาท ฯลฯ

ปัญหาต่างๆ เหล่านี้อาจจะเกิดมาจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ การขาดแรงจูงใจในการเรียน การขาดความสามารถ ทักษะในการเรียน การไม่รู้จักรับมือกับเวลาเรียน การไม่รู้จักรวบรวมแผนการเรียน การไม่รู้จักรั้งเป้าหมายชีวิต การไม่สามารถดำเนินชีวิตเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ การมีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน การมีความเครียดและความวิตกกังวลสูง การขาดความภาคภูมิใจในตนเองหรือการมองไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่เคารพตนเอง คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ ขาดทักษะทางสังคมในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดลูก วิธีการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม เป็นต้น

เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป จึงควรมุ่งส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้ถึงความสามารถที่มีอยู่ในตนเองหรือศักยภาพที่ซ่อนเร้นในตนเอง และให้สามารถนำออกมาใช้ให้ได้มากที่สุดอันจะช่วยให้สามารถจัดการกับตนเองทั้งด้านปัญหาชีวิต และอาชีพได้ตลอดจนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเอง และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม สิ่งแวดล้อม ครอบครัว และสังคม ด้วยการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตหรือทักษะทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากฐานของการให้ทุกคนได้รู้จัก เข้าใจตนเอง และใช้พลังต่างๆ ที่มีอยู่ในตนเองอย่างเต็มที่ ให้เกิดความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น และพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้

ดังจะเห็นว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศอย่างมี

ดุลยภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ได้เน้นย้ำความสำคัญที่ต้องพัฒนาคนอย่างรอบด้าน เพื่อเป็นรากฐานของพัฒนาการทุกด้านของมนุษย์ และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้แผนพัฒนาการแนะแนวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ซึ่งกำหนดให้การแนะแนวเป็นกระบวนการในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป ให้มีทักษะชีวิต อยู่ดีมีสุข สามารถพัฒนาตนและสังคมได้เต็มตามศักยภาพ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการเดิม) จึงเห็นสมควรนำกระบวนการแนะแนวและจิตวิทยามาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมแนะแนว) ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพและทักษะการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการป้องกัน แก้ไข และพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ ร่างกาย สติปัญญาและสังคมหรือช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้หรือจัดการกับตนเองและแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน ที่ทางกลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว (ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ (เดิม)) แบ่งออกเป็น ๙ ทักษะ

๑. ทักษะการรู้จักตนเอง เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนยอมรับตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ตลอดจนสามารถ

นำศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์
ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม ฉะนั้นในการรู้จักตนเอง
ของผู้เรียน จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ มองตนเอง สำรวจ วิเคราะห์ตนเอง
ในด้านต่างๆ ทั้งด้านความสามารถ ความถนัด ความ
สนใจ ความต้องการ ค่านิยม และลักษณะนิสัยของตน

๑.๒ ให้เกิดความรู้สึกรัก เห็นคุณค่าใน
ตนเองและผู้อื่น

๑.๓ ควบคุมตน วางตน และปฏิบัติตน
ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

๑.๔ เลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับ
ตนเอง

๑.๕ นำสิ่งดีที่มีอยู่ในตนออกมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

๒. ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล เป็น
กิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำข้อมูลไป
ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ฉะนั้น
ในการแสวงหาและใช้ข้อมูลของผู้เรียน จะเน้นการ
ฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ ให้รู้จักใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาในการแสวงหา
ข้อมูลต่างๆ ได้รวดเร็วและทันเหตุการณ์

๒.๒ ให้รู้จักแหล่งและวิธีการรวบรวม
วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

๒.๓ ค้นหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลด้วยการ
ใช้เหตุผลหรือดุลยพินิจในการตัดสินใจความน่าเชื่อถือ
ของข้อมูลข่าวสารต่างๆ

๒.๔ ให้รู้จักจัดเก็บข้อมูล และนำข้อมูล
มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

๓. ทักษะการคิด การตัดสินใจและการแก้
ปัญหา เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิด
ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
ให้ผู้เรียนแก้ข้อสงสัย ปัญหา ข้อขัดแย้งหรืออุปสรรค
ได้อย่างรอบคอบ มีระบบ มีขั้นตอน มีเหตุผล มีข้อมูล
และจริยธรรมประกอบอย่างชัดเจน ฉะนั้นในการที่
ผู้เรียนจะรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้อย่าง
ถูกต้องและเหมาะสมนั้น จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ คิดแบบโยงความสัมพันธ์ได้รวดเร็ว

๓.๒ ให้สามารถแยกแยะความคิดและ
จัดระเบียบความคิดได้

๓.๓ ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๓.๔ ให้คิดอย่างมีเหตุผล

๓.๕ ให้รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสิน
ใจอย่างมีวิจักษ์ญาณในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ
มีระบบ มีขั้นตอน มีข้อมูลและจริยธรรมประกอบ
อย่างชัดเจน

๔. ทักษะการวางแผนและการจัดการ เป็น
กิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนดำเนินชีวิตประสบ
ความสำเร็จ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ฉะนั้นใน
การที่ผู้เรียนจะรู้จักวางแผนและการจัดการได้นั้นจะ
เน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ให้รู้จักวางเป้าหมายและวางแผน
ด้านการเรียน การทำงาน การใช้เวลาและเงินได้อย่าง
เหมาะสม

๔.๒ ให้รู้จักจัดลำดับขั้นตอนในการดำเนิน
กิจกรรมต่างๆ ตามแผนที่วางไว้ทั้งในระยะสั้น และ
ระยะยาวอย่างเหมาะสมกับตนเอง

๔.๓ ให้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผน
ควบคุมการใช้เวลา และทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

๔.๔ ให้รู้จักตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม
ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

๔.๕ ให้รู้จักยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนในการดำเนิน

กิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

๔.๖ ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้และนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาแผนต่อไป

๕. ทักษะการมีวิสัยทัศน์ เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองภาพอนาคตและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่าเดิม ฉะนั้นในการที่ผู้เรียนจะมีวิสัยทัศน์นั้น จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑ ให้ตื่นตัวต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในชีวิตประจำวัน

๕.๒ ให้นำข้อมูลที่ได้อธิบายความน่าเชื่อถือแล้วมาใช้ในการตัดสินใจเลือกเป้าหมายการดำเนินชีวิตและวางแผนล่วงหน้า

๕.๓ ให้จินตนาการและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล และอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้

๖. ทักษะการกล้าเสี่ยงอย่างมีเป้าหมายและคุณธรรม เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนกล้าเผชิญกับการกระทำที่ล่อแหลมต่อการได้การเสียหรือสถานการณ์เฉพาะหน้าทั้งทางร่างกาย ความคิด ปัญญา อารมณ์ รู้จักดูจังหวะ ความพร้อม ปัจจัยต่างๆ ของตนประกอบจนสามารถประเมินสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเพื่อลดความสูญเสีย ฉะนั้นในการที่ผู้เรียนจะกล้าเสี่ยงอย่างมีเป้าหมายและคุณธรรมนั้น จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๖.๑ ให้อ่านข้อมูล คัดค้าน วางแผนตัดสินใจ และจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องเสี่ยง

ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเป้าหมาย มีเหตุผล เหมาะสม และสร้างสรรค์

๖.๒ ให้เห็นคุณค่าในตนเอง และกล้าทำสิ่งใหม่ๆ ในชีวิต

๖.๓ ให้กล้าเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม

๖.๔ ให้สามารถถ่ายทอดความชำนาญของทักษะการเสี่ยงไปยังบุคคลอื่นและให้บุคคลอื่นนำไปใช้ได้

๗. ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ติดอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ฉะนั้น ในการที่ผู้เรียนจะสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้นั้น จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๗.๑ ยิ้ม แสดงความรู้สึก ทำทียินดีกับบุคคลที่เราเกี่ยวข้องเมื่อพบกันหรือเมื่อเขาประสบความสำเร็จ

๗.๒ ให้อ่านใจแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจให้กำลังใจ ในยามที่เขาต้องการความเข้าใจหรือคลายทุกข์

๗.๓ ให้การช่วยเหลือในยามที่เขาต้องการความช่วยเหลือ

๗.๔ ให้อ่านใจสร้างความรู้สึกสนุกสนานเบิกบานใจเมื่ออยู่ร่วมกัน

๗.๕ เมื่อมีความขัดแย้งกัน ให้อ่านใจประนีประนอม ขจัดข้อขัดแย้งได้

๗.๖ ให้มองเห็นคุณค่า ความดีงามของกันและกัน และหมั่นบอกความดีงามให้กันและกันฟัง

๗.๗ ให้ความสนใจฟังอย่างตั้งใจและฟังอย่างเข้าใจ ขณะสนทนากันทั้งคำพูด และท่าทางที่แสดงออก ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

๗.๘ ให้กล้าแสดงตัวตนจริงอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาด้วยความรู้สึกไว้วางใจ เชื่อใจและจริงใจต่อกัน

๘. ทักษะการปรับตัว เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ต่างๆ หรือ

แก้ปัญหา จนสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข ฉะนั้น การที่ผู้เรียนจะปรับตัวได้ดีนั้น จะเน้นการปฏิบัติ ดังนี้

๘.๑ ให้รู้จักสังเกต เรียนรู้บุคคลและสภาพแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

๘.๒ ให้แสดงบทบาทของตนได้เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ

๘.๓ ให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับค่านิยมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์ที่ดีของตน

๘.๔ ให้ความสำคัญ ความรู้สึก การกระทำ เพื่อลดความคับข้องใจ และขัดแย้งใจ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์แปลกใหม่หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้

๙. ทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นกิจกรรมที่ครูใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ฉะนั้นในการที่ผู้เรียนจะรู้จักทำงานเป็นทีมได้นั้น จะเน้นการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

๙.๑ ให้รู้และเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่น ขณะทำงานร่วมกัน

๙.๒ ให้แสดงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ได้เหมาะสมขณะทำงานกลุ่ม

๙.๓ ให้รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มขณะทำงานกลุ่ม

๙.๔ ให้รู้จักช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือ ร่วมใจ เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ในขณะทำงานกลุ่ม เพื่อให้งานที่ทำสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๙.๕ ให้รู้จักวางแผน แก้ปัญหา เสนอผลงาน สรุปผล และประเมินผลการทำงานของกลุ่มได้

ทักษะชีวิต

อันทักษะชีวิต

แก้วิกฤตเยาวชน

พ้นทุกข์สุขกมล

จนหลีกพ้นปัญหาไป

ต้องเริ่มมองตัวเรา

วิสัยทัศน์ฝันใฝ่

อีกทั้งแสวงหา

ใช้ได้ไม่ประวิง

คิดดีมีระบบ

ช่วยให้ตัดสินใจ

จัดการวางแผนดี

ปรับตัวต้องแบบยล

กล้าเสี่ยงอย่างพอเหมาะ

ร่วมกลุ่มจ่านรรจา

หากใช้แก้ทักษะ

ครองตน คน งานได้

สติเข้าขัดเกล้าไว้

คาดการณ์ไกลใกล้ความจริง

ข้อมูลมาหลากหลายสิ่ง

เหตุผลอิงอิงชานไข

จักค้นพบทางสดใส

พันพ้องภัยไม่หมองหม่น

งานที่มีสัมฤทธิ์ผล

เปลี่ยนตัวตนคนถามหา

สื่อสารเพราะจิตเมตตา

งานสร้างซาเสร็จเร็วไว

ชีวิตจะก้าวเกรียงไกร

จิตแจ่มใสสุขใจเอย

ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาศักยภาพ และทักษะการดำเนินชีวิตของผู้เรียนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ครู อาจารย์สามารถศึกษาดูตัวอย่างคู่มือการจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิต ได้จากโรงเรียนที่หน่วยแนะแนวประจำจังหวัดและประจำอำเภอของศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการเดิม และโรงเรียนหรือวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเดิม

ท้ายนี้ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับการแนะแนวน่าจะเห็นคุณค่า และนำเทคนิควิธีการ จากคู่มือการจัดกิจกรรม ทักษะการดำเนินชีวิต ที่ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีว กรมวิชาการเดิม ได้พัฒนาขึ้นนี้ไปเป็นแนวทางในการใช้พัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถานศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น อันจะช่วยให้ประเทศชาติของเรา มีเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และนิสัย ตามที่สังคมประเทศชาติต้องการอันส่งผลให้ประเทศชาติมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่ง และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

บอกกล่าว เล่าแทน

อัมพร แต้มทอง

“การอ่าน : ใฝ่เรียน ใฝ่รู้เป็นประตูสู่ความสำเร็จ”

กิกนสสุเฉลิมฉลองพระเกียรติเนื่องในวโรกาสครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สพท. ได้จัดสรรงบประมาณให้ถ้วนทั่วทุกเขตพื้นที่การศึกษาเน้นความสำคัญของการอ่าน อันจะนำไปสู่การ “ใฝ่เรียนใฝ่รู้” ตลอดชีวิต ให้จัด “โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน” อย่างทั่วถึงทั้ง ๑๗๕ เขต โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดสรรงบประมาณ ๑๔๐ ล้านเพื่อ สพท. และโรงเรียนดำเนินกิจกรรมรักการอ่านในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ดังนี้

☞ **โรงเรียน ที่ปรารถนาจัดโครงการระยะยาว** ส่งเสริมรักการอ่านแบบยั่งยืน **แต่ขาดแคลน** สพท. จะจัดสรร สพท. ละ ๒๐ โรงเรียน เพื่อสนับสนุนงบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท/โรงเรียน และ **โรงเรียนที่มีห้องสมุดที่พร้อมจะพัฒนาให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต**

(Living Library) ได้ สพท. จะคัดเลือก เขตละ ๑๐ โรงเรียน เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท/โรงเรียน

☞ **สพท. ร่วมกับองค์กรภาคเอกชนมีกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมรักการอ่าน พร้อมเงินรางวัลในการประกวด “รักการอ่าน ยอดเยี่ยม” ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และเพื่อส่งผลเข้าประกวดระดับชาติด้วย**
สำหรับสถานศึกษา สนใจรายละเอียด
ปรึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๑๗๕ เขต

นักเรียน และสถานศึกษา

รางวัลพระราชทาน

ผลการตัดสิน

รางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๘
โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา ๑๓ เขต
ตรวจราชการ และนำเสนอผลเพื่อเข้ารับพระราชทาน
รางวัลฯ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี

ประเภทสถานศึกษา

เขตตรวจราชการกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลวัดไตรรัตนาราม

ขนาดกลาง : วรรณสว่างจิต

ขนาดเล็ก : โยนออฟอาร์คแผนกอนุบาล

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อัสสัมชัญธนบุรี

ขนาดกลาง : ไทยรัฐวิทยา ๗๕

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : ทวีธาภิเษก

ขนาดกลาง : สุวรรณสุทธาภิเษกวิทยา

เขตตรวจราชการที่ ๑

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อัสสัมชัญลำปาง

ขนาดเล็ก : อนุบาลสภาพร จ. เชียงใหม่

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : รัตนเอื้อวิทยา จ. เชียงใหม่

ขนาดกลาง : อนุบาลเมืองเชียงราย จ. เชียงราย

ขนาดเล็ก : บ้านแม่จ้อง จ. เชียงใหม่

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : พะเยาวิทยาคม จ. พะเยา

ขนาดกลาง : ป่าซาง จ. ลำพูน

ขนาดเล็ก : เวียงแหงวิทยาคม จ. เชียงใหม่

เขตตรวจราชการที่ ๒

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลอุตรดิตถ์ จ. อุตรดิตถ์

ขนาดกลาง : ภัทรวิทยา จ. ตาก

ขนาดเล็ก : ชุมชนบ้านแม่ต๋าน (ราษฎร์บำรุง)
จ. ตาก

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลนครสวรรค์ จ. นครสวรรค์

ขนาดกลาง : วัดแม่เฉย จ. อุตรดิตถ์

ขนาดเล็ก : บ้านทุ่งน้อย จ. พิชญ์โลก

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : นครไทย จ. พิชญ์โลก

ขนาดกลาง : เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ
จ. พิชญ์โลก

ขนาดเล็ก : ด่านแม่ค้ำมั่นพิทยาคม จ. อุตรดิตถ์

เขตตรวจราชการที่ ๓

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลสิงห์บุรี จ. สิงห์บุรี

ขนาดเล็ก : วัดท่ามะปราง จ. สระบุรี

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลยุววิทยา จ. สระบุรี

ขนาดกลาง : ลพบุรีปัญญานุกูล จ. ลพบุรี

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : วนิตศึกษาในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี จ. ลพบุรี

ขนาดกลาง : ราชประชานุเคราะห์ ๓๓ จ. ลพบุรี

เขตตรวจราชการที่ ๔

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : พิษณุศึกษา จ. นนทบุรี

ขนาดกลาง : อนุบาลจุติพร จ. นนทบุรี

ขนาดเล็ก : วัดแก้วตา จ. พระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : วัดนาค จ. พระนครศรีอยุธยา

ขนาดกลาง : หงสประภาสประสิทธิ์
จ. พระนครศรีอยุธยา
ขนาดเล็ก : วัดช้าง จ. พระนครศรีอยุธยา
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ : สตรีนนทบุรี จ. นนทบุรี
ขนาดกลาง : บางปะหัน จ. พระนครศรีอยุธยา
ขนาดเล็ก : สาคลีวิทยา จ. พระนครศรีอยุธยา

เขตตรวจราชการที่ ๕

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : อัมมสิริศึกษาสัตหีบ จ. ชลบุรี
โรงเรียนระดับประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : สฤติเดช จ. จันทบุรี
ขนาดกลาง : วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม จ. นครนายก
ขนาดเล็ก : วัดบางตลาด (ยอดสวัสดิ์ประชาสรรค์)
จ. ฉะเชิงเทรา

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ : ชลกันยานุกูล จ. ชลบุรี
ขนาดกลาง : เซนต์โยเซฟบางนา จ. สมุทรปราการ
ขนาดเล็ก : หนองแขนวิทยา จ. ฉะเชิงเทรา

เขตตรวจราชการที่ ๖

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : อนุบาลสุพรรณบุรี จ. สุพรรณบุรี
ขนาดกลาง : บำรุงวิทยา จ. นครปฐม
ขนาดเล็ก : พิบูลย์สงครามอุปถัมภ์ ราชบุรี
จ. ราชบุรี

โรงเรียนระดับประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : เซนต์โยเซฟเพชรบุรี จ. เพชรบุรี
ขนาดกลาง : ตรุณาราชบุรีแผนกสองภาษา
จ. ราชบุรี

ขนาดเล็ก : บ้านคอกช้าง จ. ประจวบคีรีขันธ์
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ : สิรินครราชวิทยาลัย จ. นครปฐม
ขนาดกลาง : ภัทรญาณวิทยา จ. นครปฐม
ขนาดเล็ก : บางตะบูนวิทยา จ. เพชรบุรี

เขตตรวจราชการที่ ๗

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : อนุบาลไพโรจน์ จ. ร้อยเอ็ด
ขนาดกลาง : อมตวิทยา จ. ขอนแก่น
ขนาดเล็ก : ชุมชนบ้านชนบท จ. ขอนแก่น
โรงเรียนระดับประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : อนุบาลหนองคาย จ. หนองคาย
ขนาดกลาง : ชุมชนบ้านนาบอน จ. เลย
ขนาดเล็ก : ขอนแก่นวิเทศศึกษา จ. ขอนแก่น
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ : ศรีกระนวนวิทยาคม จ. ขอนแก่น
ขนาดกลาง : ศึกษาสงเคราะห์อรัญบุรี จ. ร้อยเอ็ด
ขนาดเล็ก : ฝาน้อยวิทยาคม จ. เลย

เขตตรวจราชการที่ ๘

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : วานิชวิทยา จ. นครราชสีมา
ขนาดกลาง : บ้านเมืองปักสามัคคี จ. นครราชสีมา
ขนาดเล็ก : อนุบาล ก ไก่ จ. นครราชสีมา
โรงเรียนระดับประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : สุขานารี จ. นครราชสีมา
ขนาดกลาง : โสตรศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จ. สุรินทร์
ขนาดเล็ก : บ้านโคกกลางสามัคคี จ. สุรินทร์
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ : ชัยภูมิภักดีชุมพล จ. ชัยภูมิ
ขนาดกลาง : สุรพินท์พิทยา จ. สุรินทร์
ขนาดเล็ก : บุแกรงวิทยาคม จ. สุรินทร์

เขตตรวจราชการที่ ๙

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : อนุบาลศรีสะเกษ จ. ศรีสะเกษ
ขนาดกลาง : อนุบาลเทศบาลเมืองนครพนม
จ. นครพนม
โรงเรียนระดับประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ : มุลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม
จ. อุบลราชธานี

ขนาดกลาง : บ้านคูเมือง (อ้อนอนุเคราะห์)
จ. อุบลราชธานี

ขนาดเล็ก : บ้านข้าวไม้แก่น จ. อุบลราชธานี

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : กมลาไสย จ. กาฬสินธุ์

ขนาดกลาง : กาญจนามิเชกวิทยาลัย จ. กาฬสินธุ์

ขนาดเล็ก : สามผงวิทยาคม จ. นครพนม

เขตตรวจราชการที่ ๑๐

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : อนุบาลชุมพร จ. ชุมพร

ขนาดกลาง : เทศบาลบ้านสามกอง (ขุนวิเศษนุกุล
กิจอุทิศ) จ. ภูเก็ต

ขนาดเล็ก : เทศบาล ๓ ท่าแดง จ. กระบี่

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : วิทยาสาธิต จ. ภูเก็ต

ขนาดกลาง : ไทยรัฐวิทยา ๖๗ (บ้านนาพรุ)
จ. ระนอง

ขนาดเล็ก : สอนคนตาบอดภาคใต้ จ. สุราษฎร์ธานี

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : สตรีภูเก็ต จ. ภูเก็ต

ขนาดกลาง : มาบอำมฤตวิทยา จ. ชุมพร

ขนาดเล็ก : นิคมสงเคราะห์ จ. ระนอง

เขตตรวจราชการที่ ๑๑

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : พลวิทยา จ. สงขลา

ขนาดกลาง : เทศบาล ๑ (สังขวิทย์) จ. ตรัง

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : จุ่งฮั่วโซะเซียว จ. ตรัง

ขนาดกลาง : วัดดอนศาลา จ. พัทลุง

ขนาดเล็ก : วัดเขาแดง จ. พัทลุง

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : สตรีทุ่งสง จ. นครศรีธรรมราช

ขนาดกลาง : กันตังรัชฎาศึกษา จ. ตรัง

ขนาดเล็ก : อุดมวิทยายน จ. พัทลุง

เขตตรวจราชการที่ ๑๒

โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : นิบงชนูปถัมภ์ จ. ยะลา

ขนาดกลาง : เทศบาล ๔ (วัดนพวงศาราม) จ. ปัตตานี

โรงเรียนระดับประถมศึกษา

ขนาดใหญ่ : บ้านสุโงโกะ-ลก จ. นราธิวาส

ขนาดกลาง : ชุมชนวัดอัมพวนาราม จ. ปัตตานี

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ : นราสิกขาลัย จ. นราธิวาส

ขนาดกลาง : โพธิ์คีรีราชศึกษา จ. ปัตตานี

ขนาดเล็ก : สุวรรณโพนบูลย์ จ. ปัตตานี

รายนามนักเรียน

รับรางวัลพระราชทาน

รางวัลพระราชทานสำหรับประเภทนักเรียน
๓ ระดับ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งตามขนาดของ
โรงเรียน ใหญ่-กลาง-เล็ก ตามลำดับ

เขตตรวจราชการกรุงเทพมหานคร

ระดับประถมศึกษา

ด.ช.ธีรภัทร ศรีมนโรด

โรงเรียนราชวินิต

ด.ญ.รุจิรดา ผู้เจริญชนะชัย

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ด.ญ.ขนิษฐา แสงสว่าง

โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.กัญญ์วรา ชัยเบญจพล

โรงเรียนบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒

ด.ญ.วรางคณา ธรรมสัจญญา

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

ด.ญ.ภัศอรินทร์ สงวนแก้ว

โรงเรียนไพฑูริศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายนรากรณ์ มะเตอรกี

โรงเรียนเศรษฐบุตธำเพ็ญ

นายศิลป์ชัย จันทร์มาศ

โรงเรียนวัดบวรมงคล

เขตตรวจราชการที่ ๑

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.นพรัตน์ ชนะกุลบริรักษ์

โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย จ. เชียงใหม่

ด.ญ.ธมลวรรณ ต่วงอ้าย

โรงเรียนแม่หวาง จ. ลำพูน

ด.ช.ณัฐพล ยอดกันทา

โรงเรียนบ้านแม่จ้อง จ. เชียงใหม่

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.ปลายฟ้า อเนศนิตย์

โรงเรียนวชิรวิทย์ฝ่ายมัธยม จ. เชียงใหม่

ด.ญ.วรรณิกา คำวังสวัสดิ์

โรงเรียนหาดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จ. เชียงใหม่

นายพงศกร แก้วลังกา

โรงเรียนเวียงตาลพิทยาคม จ. ลำปาง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายณัฐวุฒิ ดวงแดง

โรงเรียนจักรคำคณาธรจังหวัดลำพูน จ. ลำพูน

น.ส.จิราภรณ์ หอมกลิ่น

โรงเรียนหาดงรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ จ. เชียงใหม่

น.ส.สุชาดา เมี่ยมิ่ง

โรงเรียนวชิรป่าซาง จ. ลำพูน

เขตตรวจราชการที่ ๒

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.จิตาภา ศรีเลิศ

โรงเรียนผดุงวิทย จ. เพชรบูรณ์

ด.ญ.นิชนันท์ วาริสสอน

โรงเรียนบ้านนาอิชาง จ. อุตรดิตถ์

ด.ญ.จารุวรรณ โพนเวียง

โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่ จ. อุทัยธานี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

น.ส.สุทธินันท์ โพธิ์สาร

โรงเรียนผดุงปัญญา จ. ตาก

น.ส.ณัฐพร บุญพาเกิด

โรงเรียนเซนต์โยเซฟศรีเพชรบูรณ์ จ. เพชรบูรณ์

น.ส.งามพัคตร์ เสนสอน

โรงเรียนบ้านข่อยสูง จ. อุตรดิตถ์

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายภูมิ สุวรรณรัตน์

โรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม จ. กำแพงเพชร

นายพิเชษฐ์ ขำแย้ม

โรงเรียนศรีมาศพิทยาคม จ. สุโขทัย

นายมนูญ บุญเต็ม

โรงเรียนช่องแคพิทยาคม จ. นครสวรรค์

เขตตรวจราชการที่ ๓

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.พรประพา พานเมือง

โรงเรียนนารายณ์วิทยา จ. ลพบุรี

ด.ญ.ธิษัมพร จำปาไทย

โรงเรียนวัดดอนสมอ จ. สิงห์บุรี

ด.ญ.ภาวิณี หังษา

โรงเรียนวัดข่อย จ. สิงห์บุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.ณัฐนิชา มาช่วย

โรงเรียนวินิตศึกษาในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จ. ลพบุรี

นายอมรพันธ์ ฉิมอัม

โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย จ. ลพบุรี

น.ส.อนุรัตน์ ฉัตรชะวะโชติ

โรงเรียนหน้าพระลาน (พิบูลย์สงเคราะห์) จ. สระบุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.อาภาศรี พรหมสิงห์

โรงเรียนเส้าไห้ “วิมลวิทยานุกูล” จ. สระบุรี

นายนิทัศน์ จันทอม

โรงเรียนศรีสโมสรวิทยา จ. ชัยนาท

นายอาคม ศรีวันนา

โรงเรียนเนินขามรัฐประชานุเคราะห์ จ. ชัยนาท

เขตตรวจราชการที่ ๔

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.อนันญาดา เลี้ยวไพโรจน์

โรงเรียนธัญญสิทธิตัล จ. ปทุมธานี

ด.ญ.จุฑามาศ บัวสัมฤทธิ์

โรงเรียนวัดบางไกรนอก จ. นนทบุรี

ด.ญ.ญานิตา ศรีสุข

โรงเรียนประชากรรังสฤษฎ์ จ. พระนครศรีอยุธยา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.ศศิวรรณ โมกขเสน

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จ. พระนครศรีอยุธยา

ด.ญ.ชุติมา กำแพงแก้ว

โรงเรียนหนองเสือวิทยาคม จ. ปทุมธานี

ด.ญ.สุวิสา พรหมเรือง

โรงเรียนเทศบาล ๔ วัดบางแพรกเหนือ จ. นนทบุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.พัชรินทร์ พุ่มไส

โรงเรียนสายปัญญารังสฤษดิ์ จ. ปทุมธานี

นายธนวัฒน์ เข้มเพชร

โรงเรียนผักไห่ “สุทธาประมุข” จ. พระนครศรีอยุธยา

น.ส.นิรมล แรกเจริญ

โรงเรียนมหाराช “ประชานิมิต” จ. พระนครศรีอยุธยา

เขตตรวจราชการที่ ๕

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ชนิดา ตั้งชูทวีทรัพย์

โรงเรียนวัดท่าเกวียน (สัณฐิต) จ. ฉะเชิงเทรา

ด.ญ.พรพกา บุญเรือน

โรงเรียนวัดหินดาช (กระแสนบุญชูอุทิศ) จ. ฉะเชิงเทรา

ด.ญ.สุนันท์ อินทนิล

โรงเรียนบ้านยางระหวง จ. จันทบุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

น.ส.กนกวรรณ กุลเกียรติประเสริฐ

โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” จ. ฉะเชิงเทรา

ด.ช.จตุรพงศ์ ภูญแจทอง

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์

ระยอง จ. ระยอง

นายธันวา บุญตูป

โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม จ. ตราด

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.พิมพ์สิริ ทองร่มโพธิ์

โรงเรียนชลกันยานุกูล จ. ชลบุรี

นายทศพร วงศ์สรยา

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์

ระยอง จ. ระยอง

น.ส.ศุภาพิชญ์ วชิรโกศา

โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิวาล จ. สมุทรปราการ

เขตตรวจราชการที่ ๖

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ณัฐนิชา มณีอินทร์

โรงเรียนสุพรรณภูมิ จ. สุพรรณบุรี

ด.ญ.พชรอร แสนประเสริฐ

โรงเรียนอนุบาลเสริมปัญญา จ. นครปฐม

ด.ญ.เวนิตา ศรีนวลมาก

โรงเรียนวัดช่องลาภ จ. ราชบุรี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.ชนิกา ประยูรวงศ์

โรงเรียนตรุณราชบุรี จ. ราชบุรี

ด.ช.เจนรบ เจริญพานิช

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จ. กาญจนบุรี

ด.ญ.มินตรา นงคราญ

โรงเรียนเทศบาลวัดติกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร)

จ. สมุทรสาคร

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.ศศิลักษณ์ อินแสน

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ จ. ราชบุรี

น.ส.จุฑามาศ แพงเวียง

โรงเรียนภัทรญาณวิทยา จ. นครปฐม

น.ส.จรรยา เกิดไธ

โรงเรียนพัชรราชานุรักษ์ จ. กาญจนบุรี

เขตตรวจราชการที่ ๗

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.จินดาภัทร สินธวัชต์

โรงเรียนเซนต์แมรี จ. อุตรธานี

ด.ญ.วริษา มัตกิต

โรงเรียนบ้านโคกกระทอง จ. หนองบัวลำภู

ด.ญ.จันทร์จิรา เดชแพง

โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย จ. ขอนแก่น

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

น.ส.กัลยา พิทยาภางค์

โรงเรียนกัลยณวัตร จ. ขอนแก่น

ด.ญ.นุชจริย์ ดาหลวงมาตร

โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยายน จ. ร้อยเอ็ด

ด.ญ.กนกอร ต้นสกุล

โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด จ. ร้อยเอ็ด

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายชนะวุธ อุทโท

โรงเรียนโพธิ์ทองพัฒนวิทยา จ. ร้อยเอ็ด

นายเอกพล เหมบุรุษ

โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา จ. เลย

น.ส.ศศิธร ไชยดำ

โรงเรียนโพธิ์ทองวิทยาการ จ. ร้อยเอ็ด

เขตตรวจราชการที่ ๘

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ศศิมาพร เจริญวรรณกุล

โรงเรียนสุขานารี จ. นครราชสีมา

ด.ญ.สิริรักษ์ ประทุมทอง

โรงเรียนบ้านคูขาด จ. บุรีรัมย์

ด.ญ.จิตรารัตน์ พันธมณี

โรงเรียนบ้านม่วงหมาก จ. สุรินทร์

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ญ.ปรมา ดงหงษ์

โรงเรียนเกษตรสมบูรณ์วิทยาคม จ. ชัยภูมิ

ด.ญ.จิตราณุช พิมพ์สวัสดิ์

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ชัยภูมิ จ. ชัยภูมิ

น.ส.จรินทร์ ศรีวงษา

โรงเรียนบ้านวังม่วง จ. ชัยภูมิ

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายยุทธภูมิ สวายพล

โรงเรียนสุรวิทยาคาร จ. สุรินทร์

นายธีรภัทร์ วัจน

โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม จ. บุรีรัมย์

นายยุรนันท์ สองกระโทก

โรงเรียนเฉลิมวิทยาคม จ. นครราชสีมา

เขตตรวจราชการที่ ๙

ระดับประถมศึกษา

ด.ช.พิริยพงศ์ ทาจำปา

โรงเรียนมารีย์พิทักษ์ สว่างแดนดิน จ. สกลนคร

ด.ช.วราวุธ กองแก้ว

โรงเรียนบ้านหนองหมี่ (ประชาวิทยาคม) จ. ศรีสะเกษ

ด.ญ.สุภาวดี รากวงศ์

โรงเรียนบ้านโพธิ์ขาว จ. อำนาจเจริญ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นายชูเกียรติ พรโสม

โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จ.อุบลราชธานี

นายจารุพงษ์ แสงบุญมี

โรงเรียนห้วยเม็กวิทยาคม จ.กาฬสินธุ์

ด.ญ.ศรินยา ทามนตรี

โรงเรียนชุมชนเทศบาล ๓ (พินิจพิทยานุสรณ์) จ. นครพนม

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.อภิญา บุญเก็ง

โรงเรียนสตรีสิริเกศ จ. ศรีสะเกษ

น.ส.ศศิธร นันแก้ว

โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ จ. นครพนม

น.ส.อรสา สุวรรณศรี

โรงเรียนเมืองมุกวิทยาคม จ. มุกดาหาร

เขตตรวจราชการที่ ๑๐

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ปิ่นจิตา ดิลกแพทย์

โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียว จ. ภูเก็ต

ด.ญ.เพ็ญนภา บุญจริง

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๖๗ จ. ระนอง

ด.ญ.อรินดา สัมเมือง

โรงเรียนบ้านเบญจา จ. สุราษฎร์ธานี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด.ช.สรณัสนิรี พงศ์ภัทรวัต

โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จ. ภูเก็ต

นายนวนกานต์ วิบูลย์ศักดิ์

โรงเรียนปะทิววิทยา จ. ชุมพร

ด.ญ.วิภาวี ผานิล

โรงเรียนปากจั่นวิทยา จ. ระนอง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายบัญชา สุขญา

โรงเรียนพิชัยรัตนาคาร จ. ระนอง

นายศิริวัฒน์ สรรชนะ

โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุราษฎร์ธานี

จ.สุราษฎร์ธานี

น.ส.หทัยพันธ์ อินจันทร์

โรงเรียนตะกุกใต้ศึกษา จ. สุราษฎร์ธานี

เขตตรวจราชการที่ ๑๑

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ฟองฟ้า ทองสมัคร

โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา จ. นครศรีธรรมราช

ด.ช.รัตนชาติ ยุทธนา

โรงเรียนพลวิทยา ระบบสองภาษา จ. สงขลา

ด.ญ.สุกัญญา ช่วยมาก

โรงเรียนวัดชุมประดิษฐ์ จ. พัทลุง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นายชญัญญ์ เจริญศักดิ์

โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา จ. สงขลา

น.ส.จุฬาลักษณ์ หลังเกาะ

โรงเรียนทุ่งหว้าวิทย จ. สตูล

น.ส.กรรณิการ์ ชูบุญ

โรงเรียนนาขยาดวิทยาคาร จ. พัทลุง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.วรารมณ พงศ์สวัสดิ์

โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช จ. นครศรีธรรมราช

นายวิรัชชัย พงษ์เกาะ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคใต้ จ. นครศรีธรรมราช

น.ส.สุธาทิพย์ จำแจ่มกุล

โรงเรียนไม้แก่นประชาอุทิศ จ. สงขลา

เขตตรวจราชการที่ ๑๒

ระดับประถมศึกษา

ด.ญ.ธมนธร ศรีสุวรรณ

โรงเรียนเกษมทรัพย์ จ. นราธิวาส

ด.ช.อัสนี จะมะจี

โรงเรียนบ้านกัว จ. นราธิวาส

ด.ญ.วิณา ขนนั่น

โรงเรียนเทศบาล ๒ (บ้านตันหยงมะลิ) จ. นราธิวาส

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

นายพงศ์พล เขยชม

โรงเรียนสตรียะลา จ.ยะลา

ด.ญ.สร้อยทรวง ปิ่นละมัย

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์

ยะลา จ. ยะลา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

น.ส.นิภาพร ขวลิตรธรรมโชติ

โรงเรียนเบตง “วีระราษฎร์ประสาน” จ. ยะลา

น.ส.ชลิยาภรณ์ สุวรรณ

โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา จ.ปัตตานี

น.ส.ทาริกา ภาโอภาส

โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์

ยะลา จ. ยะลา

เรื่องร้อย รักยาว

“ครูแต้ม”

“อาติรวาทเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี”

กราบแทบบาทแด่ไท้
พระยี่งเทพจุติมา
พระคุณแก่ประชา
พลเหล่านิกรน้อย

ราชา
พรั่งพร้อม
เสริมส่ง สุดสุข
แซ่ช่องสุดดี

ประณตและบังคม
จรดนิ้วแทบบาท
ด้วยองค์ ๘ ครองราชย์
ทรงปราชญ์ชาติปลอดภัย
๖๐ พระพรรษา
ครองราชย์อาชว์การุณย์
พระองค์จะทรงนำ
วิถีทางดำเนิน
ข้าบาทริร่วมกักดี
ของจงพระองค์เพียง
ทรงพระพลาญภาพ
เจริญพระพลาญามัย
ทรงโปรดเป็นมิ่งขวัญ
พสกไทยน้อมทำนุ
เอกรงค์เอกอุกฤษณ์
ทวยข้าพระบาทนันท์

ราชฎรนิยมเปี่ยมบูชา
พระราชแห่งปวงไทย
ทรงรักษชาติทุกสมัย
พสกไทยสำนึกคุณ
เนาใกล้ป่า ๘ เกื้อหนุน
๘ ดำจุนชาติเจริญ
๘ ทรงย้ายมีท่าเห็น
ประชไทยให้พอเพียง
โปรดประจักษ์ทุกเสียง
สุขเขมมทุกทัย
อุดมลากอสงไขย
๘ ที่ขายโกโทตุ
เป็นราชันอันเอกอุ
๘ สกิดนิจนิรันดร์
ทรงสัมฤทธิ์ทุกทรัพย์
พระราชันเจริญเทอญ.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการจัดทำและบรรณาธิการวารสารวิชาการ

“ครูสร้างคนสร้างชาติ”

พระคุณครูท่อมทัน
เต็มเปี่ยมด้วยน้ำใจ
สร้างคนเก่งอำไพ
ผู้ก่อประโยชน์หล้า

เกินใคร
แจ่มจ้า
สัตย์ซื่อ
แหล่งฝันธานี

เป็นเทียนทองส่องฟ้า
ใสดั่งแสงดวงดาว
สุกสว่างพร่างพรราว
สอนพริ้งแก่คนระพี

แวววาว
ส่องชี้
ใสเด่น
แจ่มแจ้งปัญญา

เพราะครูเสกเป่าให้
เรียนร่ำจนชำนาญ
มีครูจึงรู้การ
ครูบ่มมีปวงข้า

เชี่ยวชาญ
เก่งกล้า
งานเด่น
ท่อนรู้ตัวตน

ครูสอนศิษย์บ่มสร้าง
ศิษย์จึงรู้วิชา
เห็นเหตุแห่งปัญญา
ครูจึงเป็นผู้คน

ปัญญา
ผ่านพ้น
ทุกข์สร้าง
ส่งสร้างเด็กไทย

บุญคุณครูเปี่ยมล้น
ผู้ส่งเสริมปัญญา
สุกสว่างวิทยา
ระรื่นกราบเทพไท

ดณา นับเออ
บ่มให้
หยาบเย็น
แต่ผู้มีคุณ

นายสุรัตน์ ทองพันธ์

โรงเรียนบุญทริภิกขิตถาจารย์ จังหวัดอุบลราชธานี

“คุณและโชค”

คุณ ธรรมนำก่อเกื้อ
งาม ยิ่งมิตรเกลียวกลม
ความ สุขส่งอุดม
ดี ตั้งโชคเสริมสร้าง

สังคม ร่มเย็น
ห่อนร้าง
โรจน์รุ่ง อนันต์
เปี่ยมล้นบารมี

โชค เนืองนองส่องแผ้ว
ดี เข้มสิริยศ
มี ปัญญาอิงดล
ชัย ชาญเชี่ยวชาญ

พูนผล
ทั่วถ้วน
ดุจแกร่ง เกินใคร
ส่งให้สุขเกษม

นายธีรภัฏ บุตรเพชร

๔๔ ม.๓ บ้านกาวร ต.หินเหล็กไฟ อ.เมือง จังหวัดบุรีรัมย์

คมคิด ลิขิตคำ

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

จากปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๙๓ ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในพระบรมมหาราชวัง จากวันนั้นจวบจนถึงทุกวันนี้เป็นเวลา ๖๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ **ทรงครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม** ตามแนวทางปฐมบรมราชโองการตลอดมา โดยยึดทศพิธราชธรรม ๑๐

ทศพิธราชธรรม ๑๐ คือธรรมสำหรับพระราชา ในการใช้พระราชอำนาจ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่ออาณาประชาราษฎร ดังพระราชกรณียกิจที่ปรากฏ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. ทานั่ง หรือการให้
๒. คีลิ่ง หรือการตั้งและทรงประพฤติพระราชจรรย์ยานุวัตร พระกาย พระวาจา ให้ปราศจากโทษ
๓. บริจาคัง หรือการบริจาค อันได้แก่ การที่ทรงสละสิ่งไม่เป็นประโยชน์หรือมีประโยชน์น้อยเพื่อสิ่งที่ดีกว่า
๔. อาชชะวัง หรือความซื่อตรง
๕. มัททะวัง หรือทรงเป็นผู้มีอัธยาศัยอ่อนโยน เคารพในเหตุผลที่ควร
๖. ตะปััง หรือความเพียรที่แผดเผาความเกียจคร้าน
๗. อักโกระ หรือความไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏ
๘. อะวิหัสัญจะ คือ ทรงมีพระราชอัธยาศัย กอปรด้วยพระมหากุณมา
๙. ชันติญจะ คือ การที่ทรงมีพระราชจริยานุวัตร อันอดทนต่อสิ่งทั้งปวง
๑๐. อะวิโรธะนัง คือ การที่ทรงตั้งอยู่ในขัดติยราชประเพณี ไม่ทรงประพฤติผิดจากพระราชจริยานุวัตร นิติศาสตร์ ราชศาสตร์

“....โลกปัจจุบันเต็มไปด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ ฉะนั้น
ก่อนที่จะปักใจเชื่ออะไรลงไป ควรพิจารณาเหตุผลให้
ถ่องแท้เสียก่อน แม้แต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังทรง
แนะให้ใช้สติ และปัญญา ศึกษาคั่นคว้าและไตร่ตรอง ให้แน่ว่า
คำสั่งสอนนั้น เป็นความจริงที่เชื่อได้หรือไม่ ไม่ให้สักระยะว่า
เชื่อเพราะว่ามีผู้รับชมเชยไว้....”

พระราชดำรัส ในพิธีถวายปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

ของ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ณ วลัยลักษณ์ทาวน์ นครนิวยอร์ก ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๐